TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU YAYINIDIR.

mavikale

MART 2021 • SAYI: 45 ISSN: 1309-1166

SÖYLEŞE SÖYLEŞE'NİN KONUĞU

WGM KÜBRA ÖZTÜRK ÖRENLİ

- 2021 ARZUM KADINLAR YARI FİNALLERİ ONLINE YAPILDI
- AKUT'UN ÇEYREK YILI SATRANÇ TURNUVASI İLE KUTLANDI
- DOSTLUK MAÇINDA TÜRKİYE, AZERBAYCAN, UKRAYNA VE GÜRCİSTAN BİR ARAYA GELDİ

Türkiye için, **gelecek** için
Türk satrancının yanındayız.

SPOR TOTO
TEŞKİLAT BAŞKANLIĞI

Gülkız Tulay
Başkan
gulkiztulay@tsf.org.tr

Başlarken

PANDEMİ KOŞULLARINA UYUM SAĞLAMAYI BAŞARDIK

Kıymetli dostlarım,

Satranç ailemizin sesi olan Mavikale Dergimizde size bir kez daha seslenmenin mutluluğunu yaşıyorum. Yayın Kurulu Başkanı IA Fatma Yılmaz koordinatörlüğünde değerli satranç dostlarımızın ve Federasyon çalışanlarımızın katkılarıyla yine güzel bir sayıya imza atıyoruz.

Mavikale dergimizin 45'inci sayısında tüm insanlığı etkisi altına alan Covid 19 salgını çerçevesinde yapılan şampiyonları, turnuvaları ve gelişmeleri ele almaya çalıştık. Öncelikle pandemi sürecinde tüm spor faaliyetleri askıya alınırken, satranç sporunun devamlılığını esas aldığımızı, sporcularımızı dijital dünyada online etkinliklerle bir araya getirdiğimizi ve faaliyet takvimimizde yer alan şampiyonalarımızı hibrit sistemi ile dikkatli bir şekilde düzenlemeye çalıştığımızı bilmenizi isterim.

Pandemi sürecinde Federasyonumuzun hızlı girişimi ile satranç sporunun devamlılığını sağlamış olsak bile, daha önce karşılaşmadığımız bir süreç ile mücadele etmek zorunda kaldık. Ancak sporcularımıza yönelik online platformda eğitimler, turnuvalar bunun yanında tüm satranç camiamızı bir araya getiren etkinlikler ile kısa sürede bu zorlu koşullara uyum sağlamayı başardık.

Pandemi süreci ülkemizi etkilemeye başladığında ve yasakların geldiğinde Arzum Türkiye Kadınlar Satranç Şampiyonası'nı büyük bir titizlikle düzenliyorduk. Alınan kararlar ile yeni normalleşme çerçevesinde Türkiye Şampiyonası'nı ardından yine Arzum Türkiye Kadınlar Satranç Şampiyonası'nı hibrit sistem üzerinden gerçekleştirdik. Şampiyonamızın il yarışmaları hibrit olarak düzenlendi. Ne mutlu bize ki 81 ilden kız çocuklarımız büyük bir ilgi gösterdi. Önümüzdeki yıl şartlar uygun olursa şampiyonamızı her yıldan daha çok katılımlı olarak düzenleyeceğimizi düşünüyorum.

Sevgili Dostlar;

Pandemi sürecinde satranç sporunu tüm Türkiye ile buluşturacak çalışmalara imza atarken bir yandan da ülkemizin değerli kurumları ile farkındalık turnuvalarına da imza attık. Ülkemizin ilk arama kurtarma derneği olan AKUT ile 25. Yıl Satranç Turnuvası düzenledik. Sporcularımızda gönüllülük esasının ve temel afet bilincinin aşılanmaya çalışıldığı, farkındalık yaratıldığı şampiyonamızda AKUT yetkilileri memnuniyetlerini bizlere defalarca ilettiler. Türkiye Satranç Federasyonu olarak ülkemizin değerli kurumları ile sporcularımıza değer katacak çalışmalara devam edeceğimizi de bilmenizi isterim.

Pandemi sürecinde bizi en mutlu eden konulardan biri de Azerbaycan, Ukrayna, Gürcistan gibi ülkelerle dostluk maçlarında bir araya gelmemiz ve sporcularımızın gelişimlerine katkıda bulunmamız oldu. Bununla beraber bu süreçte online dünyada Büyükustamız Cemil Can Ali Marandi, IM Ekin Barış Özenir gibi birçok sporcularımızın da ülkemizi gururlandıran başarılarına imza attık.

Mavikale Dergimizin 45'inci sayısında; Kadın Büyükustamız Kübra Öztürk Örenli ile kız çocuklarımız başta olmak üzere tüm sporcularımıza örnek olacak bir röportajı da sizlerle buluşturuyoruz. Ayrıca Dergimizde kültürden sanata, mesleki kazanımlardan turnuva salonlarında sporcularımızın özen göstermesi gereken birçok çeşitli konu hakkında değerli yazılara da ulaşacaksınız.

En kısa zamanda sağlıklı günlerde buluşmak üzere keyifli okumalar…

Sunuş

IA Fatma Yılmaz
Yayın Kurulu Başkanı
fyakademi@gmail.com

SAĞLIKLI GÜNLERE,
YÜZ YÜZE TURNUVALARA...

"Güzel günler, göreceğiz çocuklar,
Motorları maviliklere süreceğiz.
Çocuklar inanın, inanın çocuklar
Güzel günler göreceğiz, güneşli günler."

Nazım Hikmet

Değerli satrançseverler,
Hayatımızdan bir türlü gönderemediğimiz corona virüs, yaşamımıza girişinin birinci yılını ne yazık ki çok sayıda insanımızı hasta ederek hatta onları bizlerden ayırarak kutlasa da toplum olarak bütün olumsuzluklara inat bütün gücümüzle, bütün enerjimizle hayatımızı mümkün olduğunca normal koşullarda sürdürmeye çalışıyoruz. İnanıyoruz ki insanlığın azmi, inancı bundan öncesinde onlarca, yüzlerce hatta binlerce belayı nasıl yendiyse bu belayı da yenecektir.
Değerli satrançseverler,
Bir yandan hastalık kapımızda bacamızda kol gezse de diğer yandan hayat bütün hızıyla akıp gidiyor ve hızla akıp giden hayatın gereklerini de yerine getirmek gerekiyor. Bu süreçte geride kalan bir yıla satranççılar açısından baktığımızda gerek ülkemizde gerek uluslararası alanda yüz yüze turnuvalar düzenlenemese de sporcular bir araya gelip tokalaşıp birbirlerine başarı dileyip maç yapamasalar da bu eksikliği online sistemde düzenlenen turnuvalarla gidermeye çalıştılar. Online sistemde farklı özelliklerle yapılan bu turnuvalarda da sporcularımız birbirinden başarılı sonuçlara imza attılar. Dergimizin güncel haberler bölümünde de işte bu turnuvaların haberleri yer aldı. Bu turnuvalardan, kadın sporcularımızın, ülkemizin en güçlü kadın sporcularıyla Türkiye Kadınlar Şampiyonası'nda oynayabilmek için yarıştığı, Türkiye Kadınlar Şampiyonası Yarı Finalleri haberini kendisi 2012 Türkiye Kadınlar Şampiyonu olan WGM Kübra Öztürk Örenli kaleme alırken Arama Kurtarma Derneği'nin 25. yılı kutlamaları kapsamında düzenlenen AKUT 25. Yıl Satranç turnuvası ile Türkiye, Azerbaycan, Gürcistan, Ukrayna Dostluk Turnuvası ve 2021 FIDE Dünya Üniversiteler Kupası haberini Mert Tırak yazdı. Avrupa Kulüpler Kupası haberi ise kadın satrancımızın önde gelen sporcularından Hande Şahin imzasıyla okuyucularımıza ulaşırken, Kuşak ve Yol Takım Şampiyonası, Capelle-la-Grande Turnuvası haberleri FM Yasin Emrah kaleminden bizlere ulaştı.
Dergimizin eğitim yazıları bölümünde FM Yasin Emrah Yağız Lasker'in Çift Fil Fedası yazısıyla okuyucularımızı bilgilendirirken, IA Tahsin Aktar Kurallar köşesinde "Oyuncunun oyun sahasına yasaklı cep telefonunu getirmesi suçtur." diyor. FM Ata Seçer ise "Dünya Satranç Şampiyonlarına Farklı Bir Bakış" başlıklı yazısıyla buluşuyor okuyucularımızla.
Sürekli köşelerimizden Söyleşe Söyleşe ve Ustaca'da IA Fatma Yılmaz Kadın A Milli takımımızın değişmez sporcusu WGM Kübra Öztürk Örenliyi konuk ediyor. Prof. Dr. Ergin Çiftçi Satranç ve Sanat ve ona bağlı Kazancı Bulun köşelerinde efsanevi oyuncu 3. Dünya Şampiyonu Kübalı Capablanca'nın hayatından bir kesit analatılan Capablanca filmini okuyucularımızla "sinema tadında" buluştururken, dergimizin sonunda Doğru Hamle köşesinde İlker Pazarcıoğlu Mesleklerin Geleceğinde Ön Plana Çıkacak Beceriler ve Satranç başlıklı yazısıyla okuyucularımızla bir araya geliyor.
Evet, değerli satranççılarımız, pandemi koşulları yaman, süreç zor olsa da bu süreçten belki de en çok etkilenen çocuklarımıza da seslenerek

"Çocuklar inanın, inanın çocuklar
Güzel günler göreceğiz, güneşli günler."

diyor, 45. sayımızı da keyifle okumanızı umuyor ve güzel günlere, güneşli günlere olan inancımızı ısrarla dile getirerek sağlıklı koşullarda yüz yüze oynanan onlarca turnuva haberlerini de sizlere ulaştırabileceğimiz nice sayılarda buluşmayı diliyoruz.

BU SAYIDA

PANDEMİ KOŞULLARINA
UYUM SAĞLAMAYI BAŞARDIK 1

SUNUŞ:
SAĞLIKLI GÜNLERE,
YÜZ YÜZE TURNUVALARA... 2

2021 ARZUM KADINLAR YARI FİNALLERİ 4

AKUT 25. YIL SATRANÇ TURNUVASI 8

TÜRKİYE, AZERBAYCAN, UKRAYNA VE
GÜRCİSTAN DOSTLUK MAÇI 10

AVRUPA KULÜPLER KUPASI 12

2021 FIDE DÜNYA ÜNİVERSİTELER KUPASI 16

2021 "KUŞAK VE YOL" 14 YAŞ ALTI TAKIM
ŞAMPİYONASINDA HAMLE YAPTIK 18

EKİN BARIŞ ÖZENİR
CAPELLE-LA-GRANDE TURNUVASINDA
KATEGORİ BİRİNCİSİ 22

LASKER'İN ÜNLÜ ÇİFT FİL FEDASI 24

KAZANCI BULUN
KAZANCI GÖRME VE HESAPLAMA 27

KURALLARA DAİR
OYUN BİTTİ! OYUNCUNUN OYUN SAHASINA
YASAKLI OLAN CEP TELEFONUNU
GETİRMİŞ OLMASI SUÇTUR! 28

DÜNYA SATRANÇ ŞAMPİYONLARINA
FARKLI BİR BAKIŞ 32

SÖYLEŞE SÖYLEŞE
2012 TÜRKİYE KADINLAR ŞAMPİYONU
WGM KÜBRA ÖZTÜRK ÖRENLİ 38

SATRANÇ VE SANAT
CAPABLANCA
YALNIZCA SATRANÇ OYNAMAK
İÇİN YARATILMIŞ OLAN! 48

DOĞRU HAMLE
MESLEKLERİN GELECEĞİNDE ÖN PLANA ÇIKACAK
BECERİLER VE SATRANÇ 60

YAYININ ADI: Mavikale
Yıl: 13 • Sayı: 45 • Mart 2021
ISSN: 1309-1166

İMTİYAZ SAHİBİ
Türkiye Satranç Federasyonu Adına
Gülkız Tulay

Yayın Kurulu Başkanı
IA Fatma Yılmaz

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Aşkın Keleş

Haber Koordinatörü
Burçin Üre

Yayın Kurulu
IA Fatma Yılmaz
Prof. Dr. Ergin Çiftçi
Hür Yasin
Alper Aydın
FM Tarık Selbes
M. Anıl Şengün
İbrahim Ege Bulduk
Deniz Coşgun
Deniz Seyhanoğlu
IA Müslim Ersoy

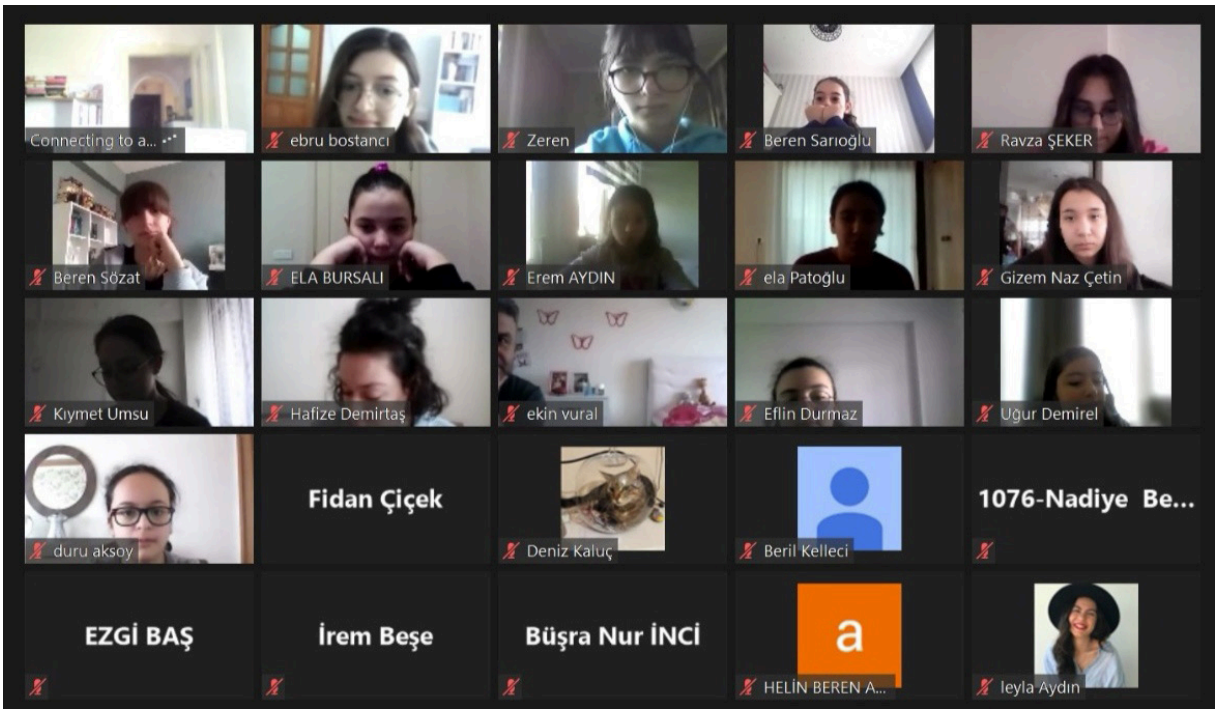
Görsel Yönetmen
Kasım Halis / www.medyatime.gen.tr

Yayın Türü/Aralığı
Yerel Süreli / Üç aylık

Yönetim Yeri
Türkiye Satranç Federasyonu
Şehit Yaşar Akansel Sokak
Özgürler İş Merkezi No:3 Kat:6
Ulus-Ankara
Tel: 0312 309 75 94
Faks: 0312 310 96 20
mavikale@tsf.org.tr

Mavikale dergisi, Türkiye Satranç Federasyonu tarafından yayımlanmaktadır. Dergide yer alan yazı, röportaj, fotoğraf, illüstrasyon, grafik v.s. gibi malzemeler izin alınmadan ve kaynak gösterilmeden yayımlanamaz.

2021 ARZUM KADINLAR YARI FİNALLERİ

WGM Kübra Öztürk Örenli
Sporcu
caissakubra@gmail.com

2021 yılında hibrit olarak gerçekleştirilen Şampiyonaların ardından 2021 Türkiye Kadınlar Satranç Şampiyonası yeni normalde ilk yüz yüze gerçekleştirilen şampiyona olacak. 2021 Türkiye Kadınlar Satranç Şampiyonası için pandemi dönemine özel bir format uygulandı. Şampiyona il elemeleri ve yarı finaller online, finaller ise yüz yüze olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilme planında.

81 ilden yüzlerce sporcunun katıldığı il elemeleri 6-14 Mart 2021 tarihleri arasında chess.com platformu üzerinden gerçekleştirildi. İl elemelerini geçen sporcular finalde yüz yüze mücadele edecek 32 sporcu arasına girmek için 27 - 28 Mart 2021 tarihleri arasında Tornelo platformu üzerinden hamle yaptılar.

İl yarışmaları 5 tur üzerinden ve 3' + 2" tempo ile oynanırken 81 ilde chess.com platformu üzerinden gerçekleşen il birinciliklerinde yarı final için her ilden 3 sporcu belirlendi.

Tornelo platformu üzerinden düzenlenen yarı finaller ise Türkiye

genelinden 243 sporcu; FIDE ve unvanlı sporcular ile karşılaşacak 16 sporcu arasında yer almak için mücadele ettiler. Yarı final karşılaşmaları 9 tur üzerinden 25' + 5" tempo ile oynandı.

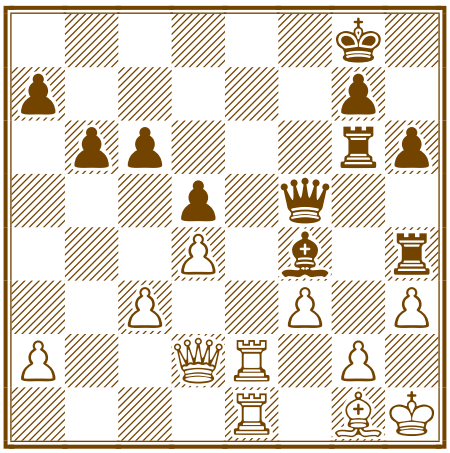
İl elemelerinde ve yarı finallerde başarı göstererek ilk 16'da yer alan sporcular doğrudan katılım hakkı olan 16 sporcu ile birlikte finallerde oynama hakkı elde ettiler.

9. turdan sonra ilk 16'ya girerek finalde mücadele etmeye hak kazanan sporcu listesi şöyle oluştu:

Rk.		İsim	Elo	UKD	Kulüp/Şehir	Puan
1	WCM	Can Isıl	1683	1688	Gelişim Evi GSK	8
2		Elifnaz Akat	1470	1606	Zeka ve Zihin Sporları Kulübü	7,5
3		Ayca Aksoy	1887	1958	Seyhan Belediye Spor Kulübü	7,5
4		Zeynep Çiftçi	1603	1680	Karşıyaka Satranç İhtisas S. Kulübü	7
5		Ceren Tırpan	1379	1538	Beyin Sporları Gençlik Spor Kulübü	7
6		Zeren Haktanırlar	1294	1533	Samsun Gençlik Spor Kulübü	7
7		Nadiye Bereketoğlu	1301	1513	Antakya Satranç Kulübü	7
8	WCM	Elif Zeren Yıldız	1304	1229	Antakya Satranç Kulübü	7
9		Deren Güneş	1477	1666	Muğla Ortaca Belediye S. Kulübü	7
10	WCM	Nino Kalaycı	1805	1838	Muğla Menteşe Merkez Belediye S.K.	6,5
11		Tuba Gür	1791	1891	Bitlis Satranç İhtisas Eğitim S. Kulübü	6,5
12		Azra Ece Koç	1734	1780	Galva Metal Spor Kulübü	6,5
13		Ceylin Tikveşli	1712	1788	Çanakkale Doruk Spor Kulübü	6,5
14		İrem Bese	1574	1747	Yalova Altınkale Satranç Spor Kulübü	6,5
15		Beray Karatiken	1205	1499	Mersin Zeka Oyunları Spor Kulübü	6,5
16		Rengin Bereketoğlu	1121	1492	Antakya Satranç Kulübü	6

Şimdi de yarı finallerden seçtiğimiz birkaç maça birlikte bakalım:

Nadiye Bereketoğlu – WCM Işıl Can
Arzum Kadınlar Yarı Finali (9)

Yarı finalde birinciliği belirleyen maçta Beyazların büyük bir hata yapması ile siyah taşlarla oynayan WCM Işıl Can yarı finallerin kazananı oldu.

Beyazların hesap hatası maçı kaybetmesine sebep olurken oyunun kaderini belirleyecek Vc2 hamlesi oyundaki en iyi hamle ve teknik olarak Beyazları kazanca götürebilecek bir hamle olacaktı.

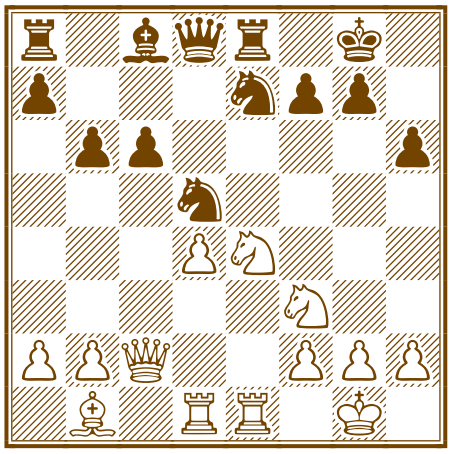
31.♖e8+ ??

31.♕c2 ♕×c2 32.♖×c2 ♗g3 33.♖e8+ ♔h7 34.♗h2 ♗×h2 35.♔×h2 ♖f4 36.♖a8 ♖f7 (36... a5 37.♖d2 ♖e6 38.♔g3 ♖f7 39.♖a6 b5 40.♖×a5) 37.♖e2

31...♔h7 32.♕e2 ♖×h3+ 33.g×h3 ♕×h3+ 34.♗h2 ♗×h2 35.♕×h2 ♕×f3+ 36.♕g2 ♕×g2#

0–1

Elif Naz Akat – Ceren Tırpan
Arzum Kadınlar Yarı Finali (9)

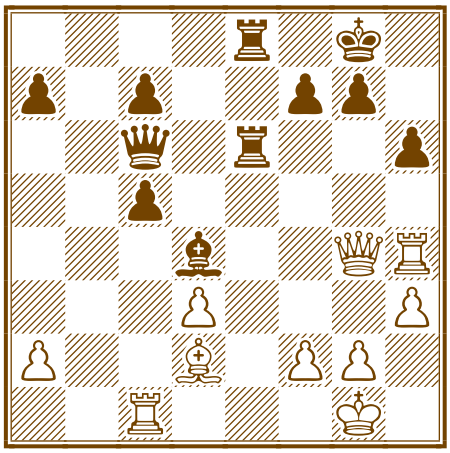
Siyahların tercihi iyi bir hamle olmadığı için Beyaz hemen kazanmıştır.

17...♖e8??18.♘d6 ♘f6 19.♘×e8 ♕×e8 20.d5 c×d5 21.♕c7 ♗e6 22.♘d4 ♖c8 23.♕×a7 ♘c6 24.♕×b6 ♘×d4 25.♕×d4 ♖c4 26.♕d2 ♕b8 27.♕d3 ♕×b2 28.♕b3 ♕×b3 29.a×b3 ♖b4 30.♗c2 ♘e4 31.♖a1 g5 32.♖a4 ♖b8 33.♗×e4 d×e4 34.b4 ♗b3 35.♖a3 ♗c2 36.♖a2 ♗d3 37.♖b2 ♔g7 38.f3 f5 39.f×e4 f×e4 40.♔f2 ♔f6 41.♔e3 ♔e5 42.♖c1 ♔d6 43.♖a1 g4 44.♖a5 ♖f8 45.♖f2 ♖b8 46.♖f6+ ♔c7 47.♖a7+

1–0

Rengin Bereketoğlu – İpek Duru
Arzum Kadınlar Yarı Finali (8)

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♗c4 ♘f6 4.d3 ♗e7 5.0–0 0–0 6.c3 d5 7.e×d5 ♘×d5 8.♖e1 ♗g4 9.♘bd2 ♘b6 10.h3 ♗h5 11.♗b5 ♗d6 12.♘e4 h6 13.♗×c6 b×c6 14.c4 ♘d7 15.c5 ♘×c5 16.♘×c5 ♗×c5 17.♖×e5 ♗×f3 18.♕×f3 ♗d4 19.♖h5 ♖e8 20.♗d2 ♗×b2 21.♖b1 ♗d4 22.♖f5 ♕d7 23.♖c1 ♖e6 24.♖c4 ♖ae8 25.♕g4 c5 26.♖h5 ♕d6 27.♖c1 ♕c6

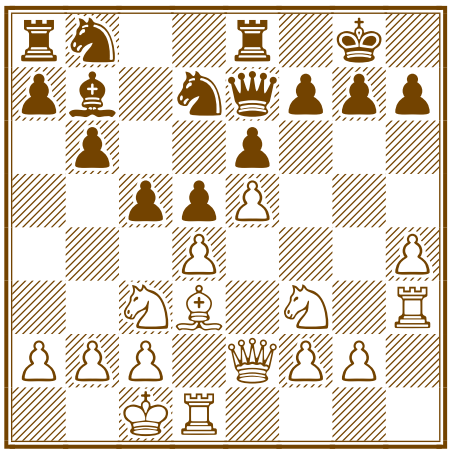
Beyazların ♖h4 hamlesi ile Siyahlar kazanç hamleyi bulmuş ve pozisyonu çok iyi değerlendirmiştir.

28.♖h4? ♖g6 29.♕×g6 ♕×g6 30.♖g4 ♕f6 31.♖f4 ♕d6 32.♖f3 ♖e2 33.♗f4 ♕e7 34.♔h2 ♖×f2 35.♖×f2 ♗×f2 36.♖f1 ♕e2 37.♖b1 ♕×d3 38.♖b8+ ♔h7 39.h4 ♕d4 40.♗×c7 ♕×h4#

0–1

Şeyma Zeynep İncecik - Helin Beren Aygun
Arzum Kadınlar Yarı Finali (7)

1.e4 b6 2.d4 ♗b7 3.♘c3 e6 4.♘f3 ♗b4 5.♗d3 ♘f6 6.♕e2 0–0 7.♗g5 ♗e7 8.0–0–0 d5 9.e5 ♘fd7 10.h4 ♖e8 11.♖h3 c5 12.♗×e7 ♕×e7

Beyazlar açılıştan çok iyi çıkmayı başarmış ve pozisyonel olarak iyi bir konumda kalmıştır. Devamında klasik fedalardan olan Bh7 hamlesi ile kazancı hızlandırmıştır.

13.♗×h7+ ♔×h7 14.♘g5+ ♔g8

14...♔g6 15.♕d3+ f5 16.e×f6+ ♔h5 17.g4+ ♔×g4 18.♕f3#;

14...♔h6 15.♘b5 ♗a6 16.♕f3 ♗×b5 17.♘×f7+ ♔h7 18.♕h5+ ♔g8 19.♖f3 ♘f6 20.♘h6+ g×h6 21.e×f6 ♕f8 22.f7+ ♔h7 23.f×e8♕ ♗×e8 24.♖×f8 ♗×h5 25.♖d3 ♔g7 26.♖d8+

15.♕h5 ♘f8 16.♖f3 ♘g6 17.♕h7+ ♔f8 18.♕×g6 ♕f6 19.♖×f6 ♖e7 20.♖×f7+

1–0

Kadınlar Şampiyonasında elemeler ve yarı finaller online yapıldı!

Satranç Market

www.tsfmarket.com.tr

AKUT 25. YIL SATRANÇ TURNUVASI

Mert Tırak
Sporcu
merttirak0@gmail.com

Türkiye'nin ilk arama ve kurtarma derneği olan AKUT'un, kuruluş yıl dönümüne özel 14 Mart 2021 tarihinde AKUT 25. Yıl Satranç Turnuvası düzenledi. Türkiye Satranç Federasyonu olarak bizler de çocuklarda ve gençlerde gönüllülük ve temel afet bilincinin erken yaşlarda oluşturulmasına katkı sağlamak amacıyla AKUT 25. Yıl Satranç Turnuvası ile AKUT'un 25. yıl coşkusuna ortak olduk.

16 yaş ve altı sporcuların katılımına açık olan turnuva Chess.com platformu üzerinden oynandı. 8 yaş ve altı, 10 yaş ve altı, 12 yaş ve altı, 16 yaş ve altı olmak üzere 4 farklı kategoride düzenlenen turnuvada yaklaşık 300 sporcu mücadele etti. 3+2 zaman temposunda 9 tur üzerinden oynanan turnuvada her kategoride dereceye giren sporcular şu şekilde:

8 Yaş ve Altı Kategorisi			10 Yaş ve Altı Kategorisi		
Derece	Adı	Soyadı	Derece	Adı	Soyadı
1	Sarp	Şahin	1	Kuzey	Kurtyılmaz
2	Arslancem	Koparan	2	Ömer Ata	Uzunay
3	Ege	Eren	3	Alara	Uygun
12 Yaş ve Altı Kategorisi			16 Yaş ve Altı Kategorisi		
Derece	Adı	Soyadı	Derece	Adı	Soyadı
1	Atakan	Başdar	1	Nurullah	Kılıç
2	Salim	Fenerli	2	Kerem Bilge	Gedik
3	Yusuf	Kaban	3	Arda	Kara

Turnuvadan seçtiğimiz bir maçı birlikte analiz edelim:

Doruk Ege Altınışık – Salim Fenerli

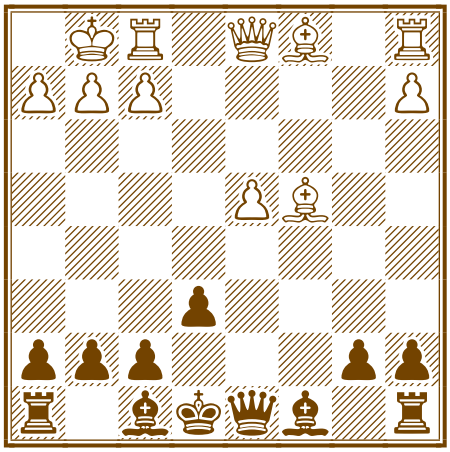
AKUT 25.Yıl Online Satranç Turnuvası 12 Yaş Altı Kategorisi (9)

1.e4 c5 2.♘f3 e6 3.c3 ♘f6 4.e5 ♘d5 5.d4 c×d4 6.c×d4 d6 7.♗c4 ♘c6 8.♘c3

8.0–0 ♗e7 9.♕e2 0–0 10.♘c3 ♘×c3 11.b×c3 d×e5 12.d×e5 ♕a5

8...♘×c3 9.b×c3 d×e5 10.0–0 e×d4 11.♘×d4 ♘×d4 12.c×d4

Açılıştan piyon önde çıkan Siyahlar galibiyete bir adım yaklaşan oldu.

12...♗e7 13.♗b2 ♗f6 14.♖e1

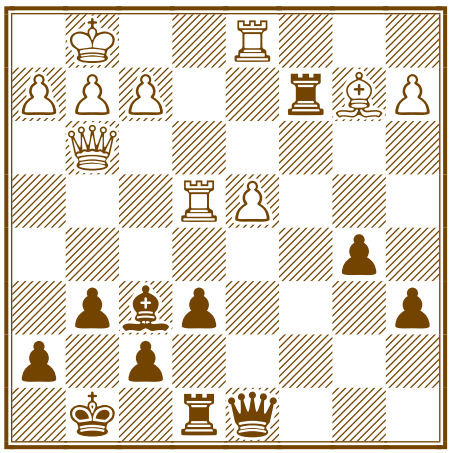
14.♗a3 ♕×d4? 15.♕×d4 ♗×d4 16.♖ad1 e5 17.♖fe1 ♗e6 18.♗b5+ ♔d8 19.♖×e5+–

14...0–0 15.♕b3 a6 16.♖ab1

Beyazın daha aktif oynaması gerekirdi. 16.a4 b6 17.♖ed1 ♗b7 18.♖ab1 ♗d5 19.♗×d5 ♕×d5 20.♕×d5 e×d5∓

16...b5 17.♗e2 ♗b7 18.♖bd1 ♖c8 19.♗a3 ♖e8 20.♕g3 ♗e7 21.♗b2 ♗f6 22.♗d3 g6 23.♗e4 ♗×e4 24.♖×e4 ♖c2

Oyuna adeta hükmeden Siyahlar için galibiyet oldukça yakın

25.♗a1 ♕d5 26.♖e3 ♕×a2 27.♖a3 ♕c4 28.♖c3 ♕e2 29.♖cd3 ♖ec8 30.♕f3 ♕×f3 31.g×f3 ♖c1 32.♗b2 ♖1c2 33.♗a1 ♖a2 34.♖c3 ♖d8 35.♖cd3 ♔g7 36.d5 ♖×a1 0–1

TÜRKİYE, AZERBAYCAN, UKRAYNA VE GÜRCİSTAN DOSTLUK MAÇI

11 Ocak 2021 tarihinde Türkiye, Azerbaycan, Ukrayna ve Gürcistan takımları arasında dostluk maçı düzenlendi. 30 Aralık 2020 tarihinde planlanan ancak elde olmayan bazı nedenlerden ötürü 11 Ocak 2021 tarihinde oynanan dostluk maçında genel sıralamada şampiyon Türkiye takımı oldu. Lichess platformu üzerinde 3+2 zaman temposu ve 9 tur İsviçre sistemi olarak oynanan turnuva, 11 yaş altı ve 17 yaş altı olmak üzere 2 kategoride tamamlandı. 4 ülke takımından 24'er sporcunun mücadele ettiği turnuvada 7 - 9 - 11 - 13 - 15 - 17 yaş kız ve erkek olarak 12 kategoride sıralama yapılırken sporcularımız toplamda 4 birincilik, 2 ikincilik ve 4 üçüncülük elde ederek 117,5 puan topladı ve şampiyon olmayı başardı.

7 yaş erkeklerde Ege Öz, 11 yaş erkeklerde CM Arda Çamlar, 13 yaş erkeklerde Taylan Rüzgar İnce ve 13 yaş kızlarda Elifnaz Akat kategorilerinde şampiyon olmayı başardılar. Ayrıca CM Arda Çamlar 9 maçta 9 galibiyet alarak 11 yaş altı turnuvasının da şampiyonu olmayı başardı. Taylan Rüzgar İnce ise 17 yaş altı kategorisinde birçok kuvvetli rakibinin önünde üçüncü sırada tamamlayarak önemli bir başarı elde etti. 9 yaş erkeklerde Arda Cankurt ve 15 yaş kızlarda WCM Gülce Nehir Kara kategorilerinde ikinci olmayı başardılar. 9 yaş erkeklerde Özgür Toprak Kurt, 9 yaş kızlarda Arya Aydoğan, 13 yaş erkeklerde CM Yankı Taşpınar ve 15 yaş erkeklerde ise CM Atakan Mert Biçer kategorilerini üçüncü sırada tamamlayan sporcularımız oldular.

Turnuvada madalya kazanan sporcuların tablosu ise şu şekilde;

Sıralama	Takım	Birincilik	İkincilik	Üçüncülük	Toplam
1	Türkiye	4	2	4	10
2	Azerbaycan	3	5	3	11
3	Ukrayna	3	4	3	10
4	Gürcistan	2	1	2	5

Mert Tırak
Sporcu
merttirak0@gmail.com

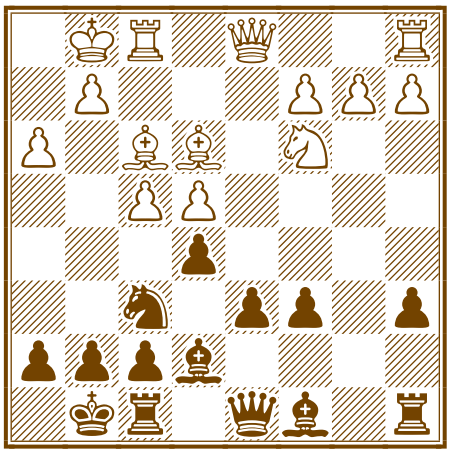
Tunar Davudov – Arda Çamlar
Dostluk Maçı U11 (4)

1.e4 c5 2.♘f3 e6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 d6 6.♗e2 ♗e7 7.♗e3 0–0 8.0–0 ♘c6 9.h3

Beyazlar teoriden çıkarak tempo kaybediyor. 9.f4 ♗d7 10.♔h1 a6 11.♕e1 ♕c7 12.♕g3

9...a6 10.f4 e5 11.♘×c6 b×c6 12.♗f3

12.f×e5 d×e5 13.♗d3 ♗e6 14.♘a4 ♕a5 15.b3 ♘d7 16.♕h5±

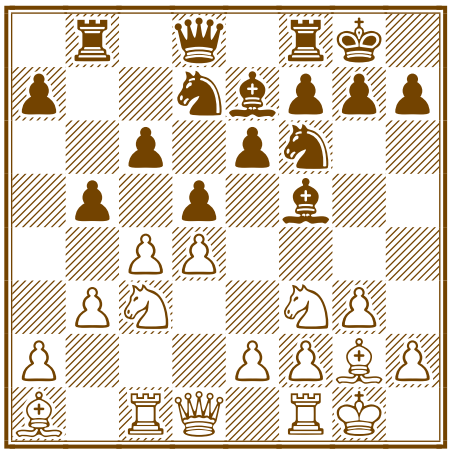

12...♗e6

12...e×f4 13.♗×f4 ♕b6+ 14.♔h1 ♕×b2 15.♕d3 ♕b8 16.♖ab1 ♕c7∓ Siyahlar piyon kazanabilirdi.

13.♔h1 h6 14.♕d2 e×f4 15.♗×f4 ♘d7 16.♗×d6?

Beyazlar piyon kazandığını zannediyor ama taş kaybeden taraf kendisi oluyor.

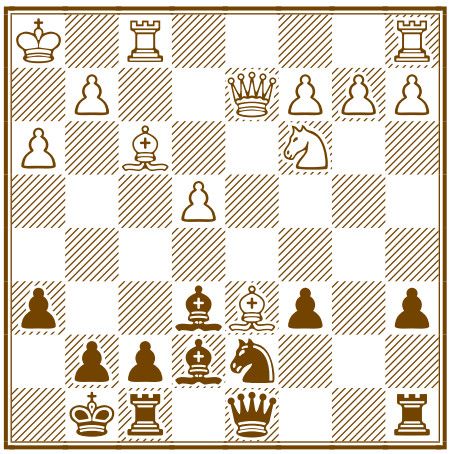

11...♕a5 12.♕d2 ♗b4 13.♕f4 ♘e4

13...♗×c3 14.♗×c3 b4 15.♗d2 ♕×a2 16.c×d5 c×d5 17.♕e3 ♘g4 18.♕f4 ♕×b3−+

14.♕e3 ♘df6 15.h3 ♗×c3 16.♗×c3 ♕×a2 17.♗b4

17...d×c4 18.♗×f8 ♘d5!! Beyazların veziri düştü.

16...♘e5! 17.♖ad1 ♘c4 18.♗×e7 ♕×d2 19.♖×d2 ♘×d2 20.♖d1 ♖fe8 21.♖×d2 ♖×e7 22.e5 ♖b8 23.b3 c5 24.♘e4 c4 25.♘c5 c3 26.♖e2 a5 27.a4 ♖c8 28.♘b7 ♗×b3 29.♖f2 ♗×a4 30.♘×a5 ♖×e5 31.♔h2 ♖×a5 0–1

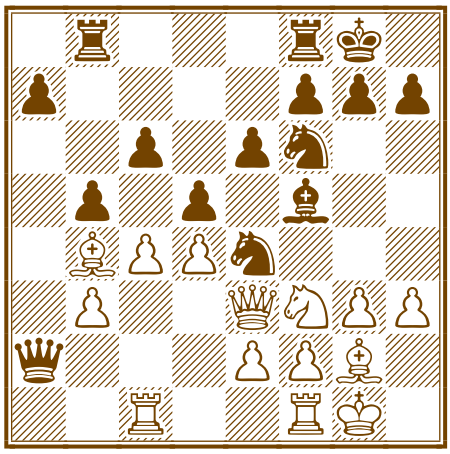
Erken final tadında geçen karşılaşmayı sporcumuz Arda Çamlar kazanıyor.

Taylan Rüzgar İnce – Farid Mustafayev

Dostluk Maçı U17 (7)

1.d4 d5 2.♘f3 ♘f6 3.g3 c6 4.♗g2 ♗f5 5.0–0 e6 6.c4 ♗e7 7.♘c3 0–0 8.b3 ♘bd7 9.♗b2 ♖b8 10.♖c1 b5 11.♗a1?

Beyazlar çok büyük bir hata ile kalite geri düşebilirdi. 11...♗a3−+

17...b×c4! 18.♗×f8 c×b3 19.♖a1 ♕b2 20.♗a3 ♕c3 21.♕×c3 ♘×c3 22.♗b2 ♘b5 23.♖fc1 ♘d6 24.♘e5 ♗c2 25.♘×c6

Taşları sadeleştiren beyazlar için artık galibiyet oldukça yakın.

25...♖b6 26.♘e5 a6 27.♗f1 ♘fe4 28.e3 f6 29.♘d7 ♖b7 30.♘c5 ♘×c5 31.d×c5 ♘c4 32.♗×c4 d×c4 33.♖a5 ♖c7 34.f4 ♔f7 35.♖ca1 ♖d7 36.♗d4 e5 37.f×e5 f×e5 38.♗×e5 ♗e4 39.♖c1 ♖d2 40.♖×c4 ♗d5 41.♖f4+ ♔g6 42.♗d4 ♖g2+ 43.♔f1 ♖d2 44.♖×a6+ ♔h5 45.♖d6 ♗c4+ 46.♔e1 ♖e2+ 47.♔d1 ♖c2 48.♗×g7 ♗e2+ 49.♔e1 ♗b5 50.♖h6+ ♔g5 51.h4# 1–0

AVRUPA KULÜPLER KUPASI

Her yıl pek çok elit sporcunun yer aldığı ve bu açıdan üst düzey turnuvalar arasında başlarda gelen Avrupa Kulüpler Kupası bu yıl online olarak gerçekleştirildi. Pandeminin başından beri yeni normalimiz olan online satranç turnuvaları arasında yerini alan organizasyon, bu yıl 27 - 31 Mart 2021 tarihleri arasında Tornelo platformu üzerinden 15+5 tempoda oynanan eleme, playoff maçları ve finaller şeklinde düzenlendi. Toplamda 91 kulübün yarıştığı turnuvanın eleme turlarında, takımlar 9 gruba ayrılarak döner sistem üzerinden 9 tur oynadılar. Bu gruplarda ilk 3'e girmeyi başaran 18 takım kendi aralarında tekrar 3'e ayrılarak playoff maçlarında yer aldılar. Playoff maçları sonucunda ise yine ilk 3 dereceyi elde eden takımlar finalde oynamaya hak kazandılar. Final maçları playofftan çıkan takımlar ve daha önce yine online olarak düzenlenmiş olan Avrupa Kadınlar Kulüpler Kupasının birincisi olan Cercle d'Echecs de Monte-Carlo'nun da eklenmesiyle oluşan 10 takım, 9 turluk döner sistem şeklinde oynadı. 3 aşamalı bir eleme sistemi üzerine kurgulanan turnuva, eleme gruplarından itibaren kıyasıya bir mücadeleye sahne oldu. Böyle olunca final maçları zaman temposunun görece düşüklüğüne rağmen izlemeye değerdi.

Turnuvaya ülkemizden çoğunluğu genç sporculardan oluşan 9 takım katıldı: Anatolia-Red (2404), Chess Boys (2342), Anatolia-White (2318), Apaydın Satranç Kulübü (2306), Anatolia-Turquoise (2180), Bursa Büyükşehir Bele-

Handenur Şahin
Sporcu
handenursahin482@gmail.com

diyespor (2177), Zeitnot Express (2076), Çanakkale TSK (2047) ve CS Satranç Kulübü (2039). Eleme maçlarında D ve E gruplarında yer alan Bursa Büyükşehir Belediyespor ve Anatolia White takımları, gruplarını 4. sırada bitirerek playoff aşamasına kalmaya en çok yaklaşan takımlar oldular. Bireysel performanslarıyla dikkat çeken sporcularımız, geleneksel hale gelmesi öngörülen bu online turnuva için gelecek yıllarda ne kadar iddialı olabileceklerini de kanıtlamış oldular. Aşağıda bu sporcularımızdan biri olan ve turnuvayı 6.5/9 ve 2663 ELO performansı ile tamamlayan FM Ataberk Eren'in (2306), GM Maxime Lagarde'a (2640) karşı siyah taşlarla aldığı galibiyeti analizli olarak bulabilirsiniz:

Maxime Lagarde (2640) - Ataberk Eren (2306) [A67]

Avrupa Online Kulüpler Kupası Grup D (3), 2021

1.c4 ♘f6 2.♘c3 e6 3.d4 c5 4.d5 e×d5 5.c×d5 d6 6.e4 g6 7.f4 ♗g7 8.♗b5+ ♘fd7

8...♘bd7 9.e5! Bu hamle dolayısıyla bu tip Benoni konumlarında Siyahlar 8...Afd7 oynamayı tercih ediyor

9.♗e2

9.a4 Burada en çok tercih edilen devam yoluydu.

9...0–0 10.♘f3 ♘a6 11.0–0 ♘c7 12.♔h1 ♖b8 13.a4 a6 14.f5

Siyah vezirkanadında erlerini ilerletmeye çalışırken Beyaz da şahkanadı ve merkezden ilerlemeye çalışıyor. Ancak bunu yaparken merkezde zayıflıklar bırakıyor. Oyunun ilerleyen safhalarında göreceğimiz gibi, Beyazın atağı sonuca gitmediği için merkezdeki bu zayıflıklar kalıcı bir hale gelip piyon kaybına sebep olacak.

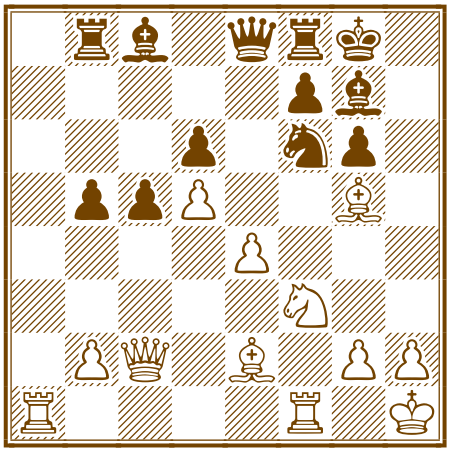
14...b5 15.a×b5 ♘×b5

15...axb5 16.♗g5 ♕e8 17.♖a7[2]

16.♗g5 ♕e8 17.♘×b5 a×b5

Siyah bu konumda yapmak istediğini başarmış görünüyor: Vezirkanadındaki erler sürülebilmiş, g7'deki fil oldukça aktif ve e5 karesi zayıf ve Siyahın tek zayıflığı olan d6 piyonuna Beyaz yeterince baskı yapamıyor. Dolayısıyla bu konumda Siyahın rahatça eşitlediğini söyleyebiliriz.

18.♕c2 ♘f6! 19.f×g6 h×g6

20.e5?!

Beyaz bu hamleyle piyon kaybediyor.

20.♘d2 ♘d7 21.♘f3 c4![3] Ac5 fikriyle

20...♘×d5 21.e×d6

21.♖fd1 ♕e6 22.e×d6 ♕×d6 23.♕e4? ♗b7∓

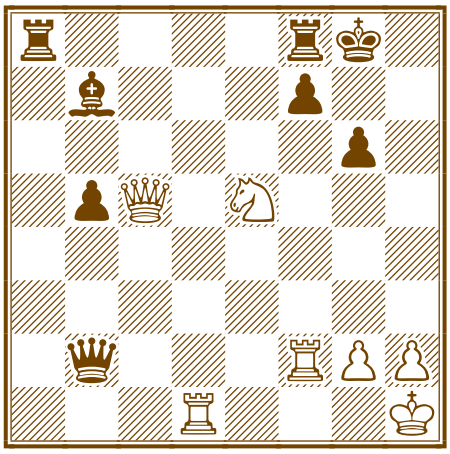
21...♕c6! 22.♖ad1 ♕×d6 23.♕e4 ♕e6

⌓23...♗b7 24.♗×b5 ♘c3 25.b×c3 ♕×d1 26.♕f4 ♕c2∓

24.♕×d5 ♕×e2 25.♕×c5 ♕×b2∓ 26.♗f4 ♖a8 27.♗e5 ♗×e5 28.♘×e5 ♗b7

28...♖a2! Beyazın ♔f2 cevabını engelleyerek g2'ye saldırmış olurdu.

29.♖f2

29...♖a1!

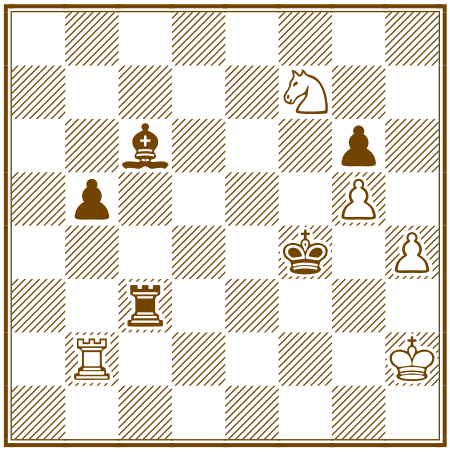
Beyaza toparlanma fırsatı vermiyor

29...♕b3 30.♖df1≅

30.♖×b2 ♖×d1+ 31.♕g1 ♖×g1+ 32.♔×g1 ♖c8 33.g4 ♖c5 34.♘d7 ♖c1+ 35.♔f2 ♗c6 36.♘f6+ ♔f8 37.g5 ♔e7 38.♘g4 ♔e6 39.h4 ♖c4 40.♔g3 ♖c3+ 41.♔h2 ♔f5 42.♘h6+?

42.♖b4 Siyah şaha geçit vermeyerek konumu bir süre daha tutabilirdi.

42...♔f4 43.♘×f7

43...♖c1!–+

Mat ağları sebebiyle Beyaz kaleleri değişmek zorunda kalıyor, bu da b piyonunun tutulamaması demek.

44.♖f2+

44.♖b4+ ♗e4–+

44...♗f3 45.♔h3 b4 46.♘h8 ♖h1+ 47.♖h2 ♖×h2+ 48.♔×h2 b3 49.♘×g6+ ♔e4 50.h5 ♗×h5 0–1

Daha önce de bahsettiğim üzere, üç aşamalı bu eleme sisteminin ardından turnuvada performansı en yüksek olan takımlar ve Avrupa Online Kadınlar Kulüpler Kupasında birinci olan takım final etabında yer aldı. Bu açıdan final turları, elit sporcuların hızlı satrançta da oyun güçlerini ortaya koydukları maçlara sahne oldu. Seyir zevkinin oldukça yüksek olduğu bu maçlardan biri, kadın satrancının önde gelen isimlerinden GM Pia Cramling (2459) ve GM David Navara (2697) arasında son turda oynanan partiydi. GM Navara'nın siyah taşlarla oldukça aktif oyununu ve taktik bitirişini aşağıda inceleyebilirsiniz:

Pia Cramling (2459) - David Navara (2697) [E12]

Avrupa Online Kulüpler Kupası Final (9), 2021

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘f3 b6 4.a3 ♗a6 5.♕c2 ♗b7 6.♘bd2 c5

6...d5 Bu konumdaki diğer seçenekti.

7.d×c5

7.e4 İlginç yerlere sürüklenebilirdi. Örneğin, 7...c×d4 8.e5 ♘g4 9.h3 ♘h6 10.♘e4 ♕c7 11.♗f4 f5 12.♘d6+ ♗×d6 13.e×d6 ♕d8 14.♗g5 ♕c8 15.♘×d4 ♘f7 16.♗e7 ♘c6 17.♘×c6 ♕×c6 18.0–0–0 ♖c8 19.♕c3 ♖g8 20.♖g1∞ ½–½ (29) Varga, Z (2535)-Almasi, Z (2630) Budapest, 1995

7...b×c5

7...♗×c5 8.b4 ♗e7 9.e4 d6 10.♗b2 Beyazın merkezde alan avantajı olduğu bir konuma götürürdü. Siyah c5'i b piyonu ile alarak Beyazı e4 yerine e3 oynamaya mecbur bıraktı.

8.e3 ♗e7 9.♗d3 a5 10.0–0 d6 11.♖d1 a4!?

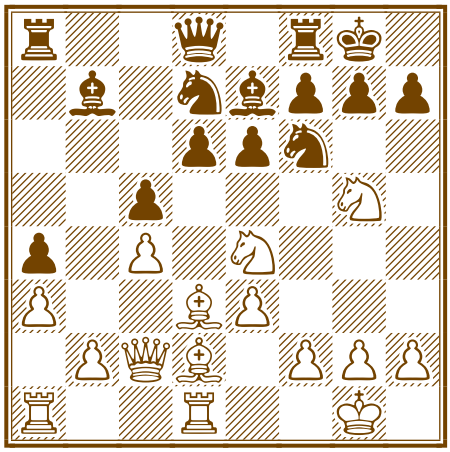
Siyah şahkanadında alan kazanıyor ve Beyazın b3 hamlesini engelliyor. Örneğin bu konumda, 11...0–0 12.b3 Fb2 fikriyle Beyaz siyah renkli filini aktif bir çapraza koymayı başarırdı

12.♘e4 ♘bd7 13.♗d2

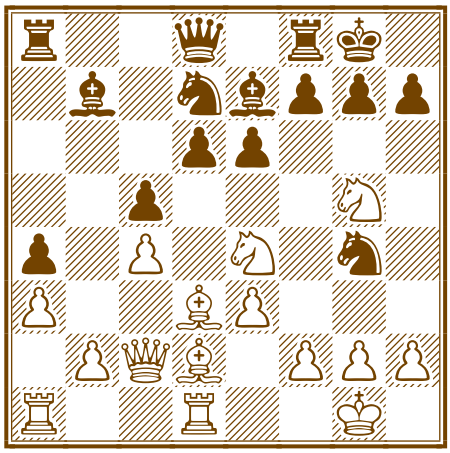
13.♘c3 ♗c6 Beyaz artık e4–h3–Ff4 fikrini oynayabilir gibi gözüküyor; çünkü c6 karesi fil ile doldurulduktan sonra Siyahın d4'teki zayıflığı nasıl değerlendireceği henüz belirsiz

13...0–0 14.♘fg5

Axf6 ve Fxh7 tehdidiyle geliyor.

14...♘g4!

Bu hamle Beyazı Axh7 yapıp yapmama konusunda bir seçim yapmaya zorluyor, ayrıca f5 sürüşleri için f piyonunun yolunu açıyor

15.♘f3

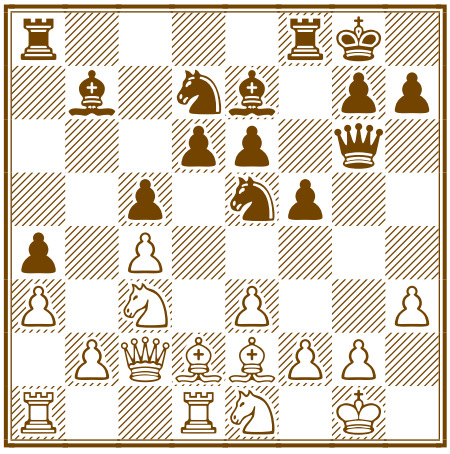
Bu geri dönüşten sonra Beyaz tempo kaybetmiş oluyor.

15.♘xh7 Analiz edilmesi gerekiyor; ama varyant sonunda Siyah yine üstün kalıyor: 15...♔xh7 16.♘xc5+ g6 17.♘xb7 ♕c7 18.♗e2 ♘gf6 (18...♘ge5 19.f4 ♘c6 20.♘xd6 ♗xd6 21.♗c3^{3}) 19.♗b4 (19.♗f3? ♘e5!µ) 19...♕xb7 20.♗f3 ♕a6 21.♗xa8 ♖xa8 22.♕d3 ♘e5 23.♕f1 Siyahın en zayıf noktası d6 piyonu, fakat şu an için sağlam gözüküyor. c4 piyonunun zayıflığı ve kaleye iki hafif taş olması sebebiyle Siyahın bu konumda iyi olduğunu söyleyebiliriz.

15...f5 16.♘c3 ♕e8

15...f5'in fikri aslında buydu: Şahkanadı atağı için taşlara alan açmak. Şimdi siyah vezir de şahkanadına yöneliyor.

17.♗e2 ♕g6 18.h3 ♘ge5 19.♘e1

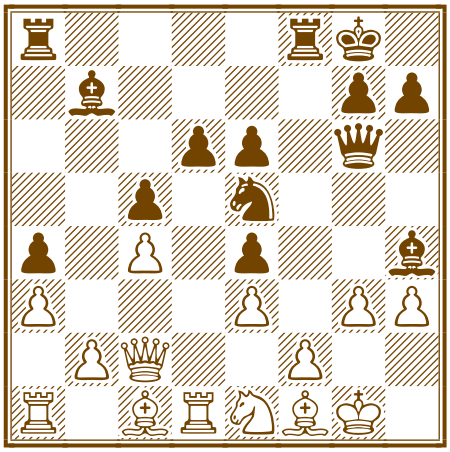
19...♗h4!∓

Siyah bütün taşlarını oyuna dahil ediyor.

20.♗f1

20.beyb5? ♗e4 21.♕c3 ♘g4! 22.f3 *(22.hxg4 fxg4 23.g3 ♕f5–+)* 22...♘f2 23.fxe4 ♘xh3+ 24.♔h1 ♘f2+ 25.♔g1 fxe4 26.♘xd6 ♗g3–+ Tehdit Fh2

20...♘f6 21.♗c1 ♘e4 22.♘×e4 f×e4 23.g3

23.f4 ♗×e1 24.♖×e1 ♘f3+ 25.♔f2 ♘×e1 26.♔×e1 e5 27.f×e5? ♕g3+ 28.♔d2 ♖×f1–+

23...♖×f2! 24.♕×f2

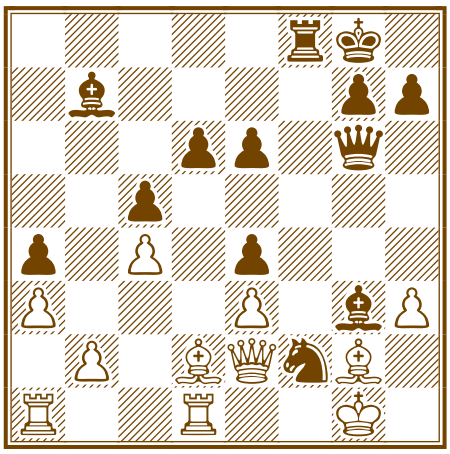
24.♔×f2 ♕×g3+ 25.♔e2 ♕f2#

24...♗×g3 25.♕g2 ♘f3+ 26.♔h1

26.♘×f3 e×f3 27.♕d2 ♗h4+ 28.♗g2 f2+ 29.♔f1 ♕×g2+ 30.♔e2 f1♕#

26...♘×e1 27.♕e2

27.♖xe1 Vezirleri değişmek de Beyaza umut vermezdi: 27...♗xe1 28.♕xg6 hxg6 29.♗g2 ♖f8 Kale tekrar ikinci yataya inecek. Beyazın konumu umutsuzdur.
27...♘d3! 28.♗g2 ♖f8
Son taş da atağa katılıyor.
29.♗d2 ♘f2+ 30.♔g1

30...♖f3! 31.♖f1

31.–– ♗h2+ 32.♔×h2 (32.♔f1 ♘×h3+–+) 32...♕g3+ 33.♔g1 ♘×h3+ 34.♔h1 ♘f2+ 35.♔g1 ♘g4–+

31...♘×h3+ 32.♗×h3 ♗f2+ 33.♔h2 ♖×h3+ 34.♔×h3 ♕g3#

0–1

2021 FIDE DÜNYA ÜNİVERSİTELER KUPASI

Mert Tırak
sporcu
merttirak0@gmail.com

2021 FIDE Dünya Üniversiteler Kupası, Covid-19 virüsü sebebi ile online olarak gerçekleştirildi. FIDE ve Texas Rio Grande Valley iş birliği içerisinde gerçekleştirilen kupada 84 ülkeden 200'den fazla üniversiteden 1300'ü aşkın üniversite öğrencisi kıyasıya mücadele etti. Yıldırım ve Hızlı Satranç olarak iki kategoride düzenlenen kupada Hızı satranç kategorisinde Büyükustamız Cemil Can Ali Marandi'nin de içinde bulunduğu Saint Louis Üniversitesi takımı şampiyon olmayı başardı. Yıldırım satranç kategorisinde ise Saint Louis Üniversitesi takımı ikinci olmayı başardı. Turnuvanın yıldırım kategorisinde ise ülkemizi temsil eden Bilkent Üniversitesi 202 okulun yarıştığı turnuvayı 25. sırada tamamladı.

İki aşamada gerçekleştirilen kupada ilk olarak eleme turnuvaları 13-14-20-21 Mart 2021 tarihleri arasında Tornelo platformu üzerinde gerçekleştirildi. Her iki kategoride bireysel dereceleri en iyi olan 4 üniversite ta-

Hızlı Final Sıralaması								
RK.	Bşl.No.	Takım	Oyun	+	=	-	EB1	EB2
1	2	Saint Louis University	4	2	2	0	6	0
2	1	University of Missouri	4	1	2	1	4	0
3	3	University of Texas Rio Grande Valley	2	0	1	1	1	0
	4	Shanghai University of Finance and Econo	2	0	1	1	1	0

kımı final aşamasına kalmaya hak kazandı. Final aşaması ise 2 tur eleme sistemi ile Chess24 platformu üzerinde oynandı. Eleme aşamanı birinci sırada tamamlayan takım ile dördüncü sırada tamamlayan takımlar birbiri ile eşleşirken ikinci ve üçüncü sırada tamamlayan takımlar ise birbiri ile eşleşti. Her iki maçın kazanan takımı ise final maçında şampiyonluk mücadelesi verdiler.

Hızlı satranç kategorisinde final aşamasında turlar 2 maç üzerinden oynanırken ilk turda Saint Louis Üniversitesi takımı, Texas Rio Grande Valley takımı ile eşleşti. İlk maçı 3-1 yenen Saint Louis Üniversitesi takımı ikinci maçta ise rakibi ile 2-2 berabere kaldı ve finale çıkmaya hak kazandı. Finalde ise Missouri Üniversitesi takımı ile karşılaşan Saint Louis Üniversitesi takımı ilk maçta 2-2 berabere kalırken ikinci maçı ise 2,5-1,5 kazanmayı başardı ve hızlı satranç kategorisinde şampiyon olmayı başardılar. Hızlı satranç kategorisinde 4 maçta 3 puan almayı başaran GM Marandi'nin bu başarılı performansı da böylelikle takımını şampiyonluğa taşımış oldu.

Yıldırım satranç kategorisinde ise final aşamasında turlar 4 maç üzerinden oynandı. İlk turda yine Texas Rio Grande Valley takımı ile eşleşen Saint Louis Üniversitesi takımı rakibini ilk 2 maçta 2,5-1,5 yenerek çok önemli bir avantaj elde etti. Üçüncü maçta ise Texas Rio Grande Valley takımı rakibini 3-1 mağlup ederek final ümidini son maça taşıdı. Son turda ise sporcumuz GM Marandi'nin kritik galibiyeti ile Saint Louis Üniversitesi takımı rakibi ile 2-2 berabere kalarak final turuna adını yazdırdı. Final turunda ise tekrardan Missouri Üniversitesi takımı karşılaşan Saint Louis Üniversitesi takımı ilk maçı 2,5-1,5 kazanmayı başardı. İkinci maçtan ise 1,5-2,5 mağlup ayrıldıktan sonra kalan 2 maç da 2-2 beraberlik ile sonuçlandı ve final turu 2-2 beraberlik ile bitti. Kupada şampiyon olanı ise toplam skor belirlerken ilk turu 3-1 kazanan Missouri Üniversitesi takımı yıldırım satranç kategorisinde şampiyon olmayı başardı. Yıldırım satranç kategorisinde 6 maçta 5,5 puan çıkaran sporcumuzun bu başarılı performansı ise takımını şampiyonluğa taşımada yeterli olmadı.

Üniversite hayatı boyunca hem bireysel hem de Saint Louis Üniversitesi satranç takımı ile birçok önemli başarıya imza atan sporcumuz GM Cemil Can Ali Marandi'yi yürekten tebrik ediyoruz.

Yıldırım Final Sıralaması								
RK.	Bşl.No.	Takım	Oyun	+	=	-	EB1	EB2
1	2	University of Missouri	8	4	2	2	10	0
2	4	Saint Louis University	8	3	3	2	9	0
3	1	University of Texas Rio Grande Valley	4	1	1	2	3	0
4	3	Armenian State Institute of Physical Cul	4	1	0	3	2	0

2021 "KUŞAK VE YOL" 14 YAŞ ALTI TAKIM ŞAMPİYONASINDA HAMLE YAPTIK

Ecrin Efsa Büyük

CM Yankı Taşpınar

CM Taha Özkan

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Tarihi İpek Yolu'nu ekonomik bir kuşak olarak canlandırma projesi "Kuşak ve Yol" kapsamında Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinden takımların katıldığı 2021 "Kuşak ve Yol" 14 Yaş Altı Takım Şampiyonası 5-7 Şubat 2021 tarihlerinde Lichess satranç platformu üzerinden 15 dakika+ 10 saniye eklemeli zaman temposunda çevrimiçi olarak oynandı.

FM Yasin Emrah Yağız
FIDE Antrenörü
yasinemrahy@gmail.com

Polonya, Bulgaristan, Gürcistan, Hırvatistan, Letonya, Slovakya, Yunanistan, Estonya, Romanya ve Moldova ve üç takımla katılan ev sahibi Çin'in yanı sıra Türkiye de şampiyonaya katılan 12 ülke arasındaydı. İki erkek bir kız olmak üzere üç oyuncudan oluşan takımların birincilik mücadelesi verdiği şampiyonada ülkemizi CM Taha Özkan, CM Yankı Taşpınar ve Ecrin Efsa Büyük temsil ettiler. Sporcularımızın sizler için seçtiğim birer maçını analizli olarak paylaşıyorum.

Taha Özkan - Roko Jakovic

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.♘c3 a6 5.♗f4

Slav savunması ile başlayan mücadelenin bu konumunda daha çok tercih edilen devam yolları, c5, e3, a4. Taha'nın oyundaki hamlesi bir çalışmanın parçası olabilir.

5...b5

5...dxc4 Siyahın en etkili karşılığı olurdu. 6.a4 ♘d5 7.e3 ♘xf4 8.exf4 ♗e6 9.♘e5 g6 10.♗xc4 ♗xc4 11.♘xc4 ♗g7 Siyah bu şekilde eşit şanslara sahip olduğu bir konuma ulaşabilirdi.

6.c×d5 c×d5 7.e3 ♗g4

Siyah doğru ve dakik cevapları veremediği için Beyazın Ff4 tercihi çok iyi kaldı diyebiliriz. Çünkü c dikeyini kalesi ile daha hızlı kontrol edebilecek ve fil çaprazdan vezirkanadına destek verecek.

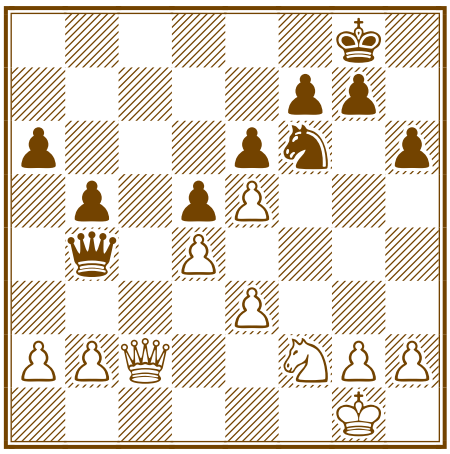
8.♗e2 e6 9.0–0 ♗d6 10.♗×d6 ♕×d6 11.♘e5! ♗×e2 12.♕×e2 ♘bd7 13.f4

Böylece e5 atını almak f dikeyinin açılması demek olacak ki bu Siyah için çok tehlikeli olurdu.

13...0–0 14.♖ac1 ♖ac8 15.♖c2 ♖c7 16.♖fc1 ♖fc8

Taraflar tek açık dikey olan c dikeyinde yapmaları gereken kale çiftlemesini yapıyor. Konum Beyaza gülümsüyor olsa da henüz ciddi bir fark oluştu diyemeyiz.

17.♘d1 h6 18.♘f2 ♖×c2 19.♖×c2 ♖×c2 20.♕×c2 ♘×e5 21.f×e5 ♕b4

22.♘d3!

22.exf6 at alınamazdı çünkü 22...♕e1# vardı. Böylece Siyahın planı suya düşüyor ve Beyazın üstün kalacağı piyon oyunsonuna giriliyor.

22...♕c4 23.♕×c4 d×c4 24.e×f6 c×d3 25.♔f2 g×f6 26.e4!

sonrasında d5 ile geçer piyon oluşturabilmek için bu hazırlık hamlesi gerekliydi. Özellikle oyunsonlarında geçer piyona sahip olmak büyük üstünlüktür. Aksi takdirde Siyah f5 ile bu fikri engellerdi.

26...e5

Siyahtan çok akılcı bir deneme!

27.♔e3!

27.d5?? Siyahın amacı buydu. Beyazı bu hataya düşürmekti! 27...f5! 28.exf5 f6 29.Şe3 e4 ve oyun sürpriz bir şekilde Siyaha kazanç olurdu. Görüldüğü gibi oyunun her safhasında dikkatli adımlar atmak gerekiyor.

27...♔f8 28.♔×d3 ♔e7 29.d5 f5 30.e×f5 f6 31.g4 ♔d6 32.♔e4 ♔e7 33.b4 ♔d7 34.h4 ♔d6 35.a3 ♔e7 36.g5! h×g5 37.h×g5 f×g5 38.♔×e5

d ve f geçer piyonlarıyla Beyaz galibiyete ulaşıyor.

38...g4 39.♔f4 ♔d6 40.f6 ♔×d5 41.f7 ♔d4 42.f8♕ ♔c3 43.♕d8 ♔b3 44.♕a5

Çok yalın ve dikkatli oynanmış bir maç. Özellikle piyon oyunsonu öğreticiydi. Tebrikler CM Taha!

1–0

Rondo Mikko – Yankı Taşpınar

1.♘f3 d5 2.c4 e6 3.d4 c6 4.e3 ♘f6 5.♘c3 ♘bd7 6.♗d3 d×c4 7.♗×c4 b5 8.♗d3 ♗b7 9.0–0 a6 10.♗d2

Semi-Slav savunmasının Meran devamyolunda teoriden ilk uzaklaşan taraf bu hamle ile Beyaz oluyor. Daha çok tercih edilen hamleler başta e4 olmak üzere a4 ya da Ve2'dir.

10...c5 11.♗e2 ♗e7 12.♘e5 c×d4 13.e×d4

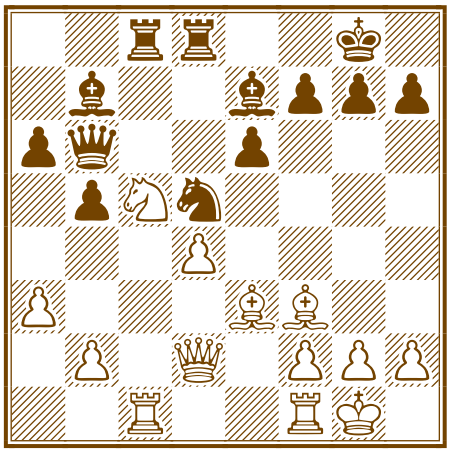
ile Beyaz merkezde izole piyonla kalmış oldu.

13...♘b6

İzole piyona karşı oynarken piyonun önündeki zayıf kareyi de taşlarla işgal etmek gerekir. Bunu bilen Yankı atları ile d5 karesine yöneliyor.

14.♗e3 0–0 15.♖c1 ♖c8 16.♗f3 ♘bd5 17.♘d3 ♕a5 18.♘×d5 ♘×d5 19.a3 ♕b6 20.♕d2 ♖fd8 21.♘c5?

21.♖xc8 ♖xc8 22.♖c1 ile Beyaz merkezdeki gerilimi azaltmalıydı.

21...♘×e3! 22.♕×e3

22.fxe3 ♗xf3 23.gxf3 (23.♖xf3?? ♗xc5 açmazdan taş kaybı olurdu. 23...e5 Siyahın hem merkezde hem de şahkanadında önemli fırsatları olacaktı. Buna rağmen oyundakinden daha dirençli bir seçenekti.

22...♗×f3 23.g×f3

23.♕xf3 ♖xd4 vardı.

23...a5

Siyah vezirini a6'yı korumaktan kurtarıyor.

24.b3 ♖c6 25.b4 a×b4 26.a×b4 ♖cd6

İzole piyona baskı her zaman baş roldeydi!

27.♖fd1 ♖d5 28.♖a1 ♗f6 29.♖a6 ♕b8 30.♘b3 ♕c8 31.♖a7 ♕c4

Yankı taşlarını her fırsatta daha iyi karelere yerleştirmenin yolunu buldu. Adeta şiir gibi işliyor konumu!

32.♖c1 ♕×b4 33.♖cc7 ♖f8 34.♖ab7 h6 35.♖×f7?

Siyahın konumu çok aktif olduğu için bu taktik sonuç getirmeyecek.

35...♖×f7 36.♕×e6 ♖g5+ 37.♔h1 ♗e7 38.f4 ♖gf5 39.♕g6 ♕e1+ 40.♔g2 ♕e4+

Kale kaybeden Beyaz oyunu terk ediyor. Yankı'dan çok dikkatli işlenmiş bir eser inceledik. Kutlarım!

0–1

Ecrin Efsa Büyük – Lia Alexandra Maria

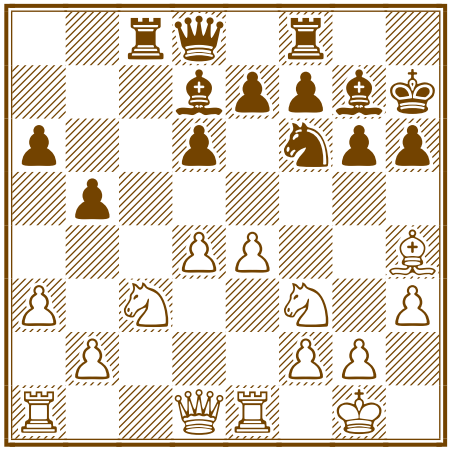
1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.♗b5+

Sicilya Savunması'na karşı Ecrin Efsa Moskova devamyolunu tercih ediyor.

3...♘d7 4.0–0 ♘gf6 5.♖e1 g6 6.c3 a6 7.♗×d7+ ♗×d7 8.h3 ♗g7 9.d4

Beyaz fil çiftini kaybetti ama merkezin kontrolünü aldı. Bakalım mücadelenin devamı ne getirecek.

9...c×d4 10.c×d4 0–0 11.♘c3 b5 12.a3 ♖c8 13.♗g5 h6 14.♗h4 ♔h7

15.e5!

Böylesi bir merkeze sahip olanın piyon ilerlemelerini hazırlaması ve zamanı gelince fırtına kopartması gerekiyordu!

15...d×e5 16.d×e5 ♘e8?

16...♘g8 17.♕d2 ♗c6 18.♕e3 ile Siyahın Vb6 hamlesini engellemek fikri direkt Ve2 gelmekten çok daha etkili! 18...♕c7 19.♘d4 ile Siyah daha dirençli bir konumda devam edebilirdi.

17.♘d5 g5??

17...♗e6 18.♘xe7 ♕xd1 19.♖axd1 ♖c2 20.♖d2 ♖xd2 21.♘xd2 Siyah için en dirençlisi buydu.

18.♗×g5 h×g5 19.♘×g5+ ♔g6

19...♔g8 20.♕d3! (20.♕h5? ♗f5! vardı. 20...f5 21.exf6 ♘xf6 22.♖xe7 Mat saldırısı büyük taş kaybıyla sonuçlanacak.

20.♘f4+ ♔×g5 21.♕h5+ ♔×f4 22.g3#

Harika bir son! Ecrin Efsa'yı bu öğretici galibiyetinden ötürü tebrik ediyorum. Muhteşem bir yapıt!

1–0

ONLINE SATRANÇ EĞİTİMLERİ

YouTube

TURKISH CHESS

EKİN BARIŞ ÖZENİR
CAPELLE-LA-GRANDE TURNUVASINDA KATEGORİ BİRİNCİSİ

Ekin Barış Özenir 2200-2400 ELO kategorisinde birinci oldu.

FM Yasin Emrah Yağız
FIDE Antrenörü
yasinemrahy@gmail.com

Genç oyuncumuz IM Ekin Barış Özenir online olarak ilk defa düzenlenen ve Jobava, Kamsky gibi büyük isimlerin de katıldığı Capelle-la-Grande Yıldırım Turnuvası'nda birçok büyükustayı yenerek 2200-2400 ELO kategorisinde birinci oldu. Turnuvada oynayan büyükustamız Vahap Şanal gibi 11 turda 8 puan elde etmeyi başaran IM Özenir böylece averajla 11. sırada turnuvayı tamamlayan GM Şanal'ın hemen arkasında 12. sırada yer aldı.

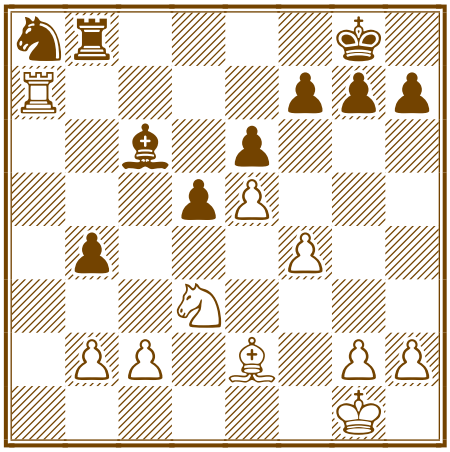
Katılan diğer oyuncularımıza gelince, 10 Ocak'ta 3 dakika +2 saniye temposunda oynanan 11 partinin ardından 7,5 puana ulaşan IM Işık Can 31. sırada yarışmayı noktalarken eski Türkiye şampiyonlarından FM Feridun Öney ise 7 puanla 73. sırayı elde etti. 5 puanlı Remel Öney'i ise 186. sırada görmekteyiz.

Genel sıralamaya kısaca göz atarsak, Gürcü Büyükusta Baadur Jobava 10/11 gibi harika bir skorla 9 puanlı beş oyuncunun bir puan önünde açık ara farkla birinciliğe ulaştı. Jobava'yı takip eden bu beş oyuncunun da sırasıyla Maghsoodloo (Maksutlu), Kamsky, Mamedov, Postny ve Sarin olduğunu dikkate alırsak turnuvanın ne kadar kuvvetli olduğuna dair daha iyi bir izlenim edinebiliriz.

Başta IM Özenir olmak üzere turnuvaya katılan tüm sporcularımızı tebrik ederiz.

Namig Guliyev – Ekin Barış Özenir

Sporcumuz IM Ekin Barış, Azerbaycanlı büyükusta rakibi karşısında kötü bir oyunsonu konumunu oynamak zorunda kalıyor.

24.♔f2

Beyazın şahı adım adım oyuna dahil oluyor. Oyunsonlarındaki en geçerli prensip!

24...g6 25.♔e3 ♔g7 26.b3 ♗b5 27.♔d4

Şahın merkezileşmesi prensibine bağlı kalarak devam ediyor. Fakat daha iyisi vardı;

27.♘c5! ♗xe2 28.♔xe2 hem Ae6 hem de Aa6 ile piyon kazancına Siyahın savunması yoktu.

27...♘b6

Bu atın yolculuğuna özellikle dikkat etmenizi istiyorum. Adeta uyuyan dev uyanıyor!

28.♔c5

Şaşırtıcı olan şu ki şahın bu kadar aktif olması bu konum için iyi sonuç vermeyecek!

28.g4 ♔f8 29.f5 ile gerilimi arttırmak daha iyiydi

çünkü siyah taşlar hareket edemiyor.

28...♘c8 29.♖a5 ♗×d3 30.♗×d3 ♘e7 31.♖a7 ♘f5 32.♖a4 ♘e3

At harikalar yaratıyor! İzlediği yol a8–b6–c8–e7–f5–e3 ve devamı da geliyor!

33.♖×b4 ♖c8+ 34.♔d6 ♘×c2

Ve artık Siyahın da d geçeri oldu!

35.♖b7 ♘e3 36.b4 ♘×g2 37.♖c7 ♖b8 38.b5 ♘×f4

At durmak bilmiyor, Beyazın piyonlarını dalından koparıyor!

39.♗f1 d4 40.♔c5 d3 41.♖d7 ♖c8+ 42.♔b4 ♘d5+ 43.♔a4??

Beyaz direncini yitiriyor ki bu konumda savunması kalmamıştı!

43.♔b3 d2 44.♗e2 ♖c1 45.b6 ♖e1 46.♗g4 h5 47.♔c2 hxg4 48.♔xd2 ♖h1 49.b7 ♖xh2+ 50.♔c1 ♖h8 Siyaha yine kazanç!

43...♘b6+

Zor konumda sabrını yitirmeyen ve dikkatli adımlar atarak mücadelenin güçlü kalan tarafı olan sporcumuzu tebrik ediyorum.

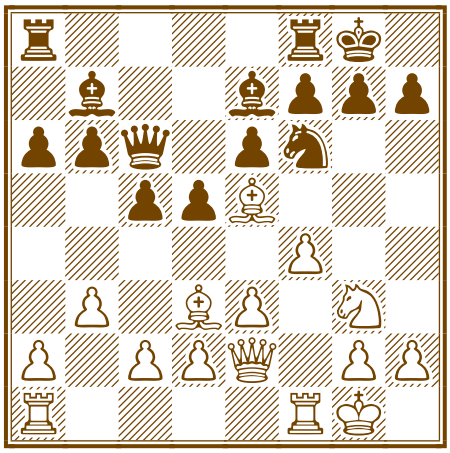
0–1

LASKER'İN ÜNLÜ ÇİFT FİL FEDASI

1894-1921 yıllarında, yirmi yedi yıl boyunca dünya şampiyonluğu unvanını elinde tutan II. Dünya Şampiyonu Emanuel Lasker'in henüz yirmi bir yaşında, dünya şampiyonu olmadan beş yıl önce oynadığı ve literatüre geçen çift fil fedasını inceleyeceğiz.

Lasker - Bauer
Amsterdam, 1889

FM Yasin Emrah Yağız
FIDE Antrenörü
yasinemrahy@gmail.com

1. ♘h5!

Bu hamle ile genç Lasker, siyah şahın önemli koruyucu taşı f6 atını oyundan çıkarmak istiyor.

1...♘×h5

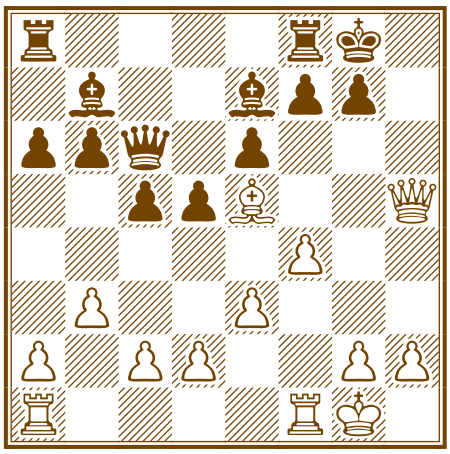
Bauer bu önemli taş değişimine razı oluyor çünkü sonrasında f5 ile savunma duvarı örebileceğine güveniyor. İlginç olan şu ki notasyon kağıdına Lasker'in zorunlu gözüken Vxh5 hamlesini de yazıyor.

2. ♗×h7+!!

Lasker'den şaşırtıcı bir taş fedası.

2...♔×h7 3. ♕×h5+ ♔g8

İlk akla gelen bilgi "saldırıya taş getirmek" düşüncesiyle oynanacak Kf3 hamlesini Siyahlar f6 ile karşılar ve şahına kaçış rotası açar. Lasker'in ise planı daha derin.

4. ♗×g7!

İkinci taş fedası ile şah savunmasız konumda kalıyor. Siyahlar taş fedasını kabul etmeseydi de mat saldırısını karşılayamazdı; 4…f6 5. Fh6 Ve8 6. Vg4+ Şh7 7. Vg7#

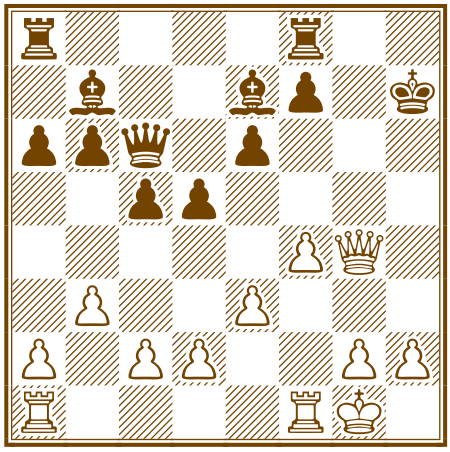
4...♔×g7

4...f5 de işe yaramazdı; 5. ♖f3 ♕e8 6. ♕h6 ♖f6 7. ♗xf6 ♗xf6 8. ♖g3+ ♔f7 9. ♕h7+ ♔f8 10. ♖g8#

5. ♕g4+

Asansör kale manevrası için titiz bir hazırlık! Eğer hemen 5. Kf3?? oynansaydı, Siyahlar 5… Kh8 sonrası konumunu savunma şansı yakalardı.

5...♔h7

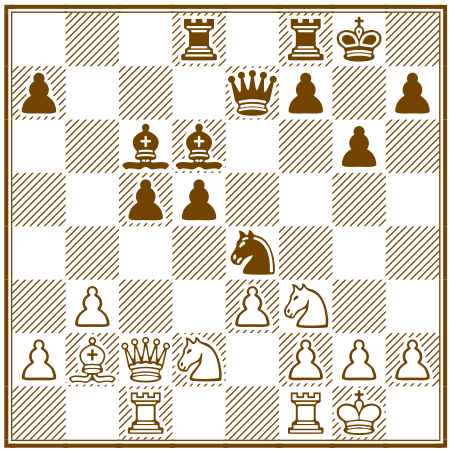
6. ♖f3 e5 7. ♖h3+ ♕h6 8. ♖×h6+ ♔×h6 9. ♕d7

ile bir taş daha kazanan Lasker nesiller boyu gösterilecek muhteşem bir galibiyete imza atıyor.

1–0

Nimzowitsch - Tarrasch
St.Petersburg, 1914

Lasker'in büyük keşfi çift fil fedasından tam yirmi beş yıl sonra, o devrin en iyi satranççıları arasında oynanan aşağıdaki maçta bakalım neler olacak!

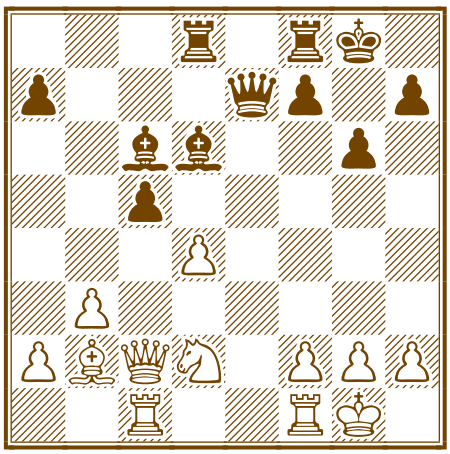
17...♘×d2

Askıda piyonları olan tarafın taş değişiminden olabildiğince kaçınması gerekirken, Tarrasch'ın güçlü atından vazgeçmesinin arkasında Lasker'in fikri var.

18. ♘×d2

18. ♕xd2 d4 sonrası 19 -- ♗xf3 tehdidi etkili gelirdi.

18...d4! 19. e×d4

19...♗×h2+! 20. ♔×h2 ♕h4+ 21. ♔g1 ♗×g2 22. f3

İkinci fil alınsaydı 22. ♔xg2 ♕g4+ 23. ♔h2 ♖d5–+ bildiğimiz fikir ile mat gelirdi.

22...♖fe8!

Bu sessiz hamle ile beyaz şahın –e dikeyinden kaçış planları engelleniyor. Aynı zamanda tehdit Ke2

23. ♘e4

23. ♕d3 ♕g3 24. ♘e4 ♖xe4 25. fxe4 ♗f3# şık bir bitiriş ile

23...♕h1+ 24. ♔f2 ♗×f1 25. d5

25. ♖xf1 ♕h2+–+şiş taktiğinden ötürü olmazdı.

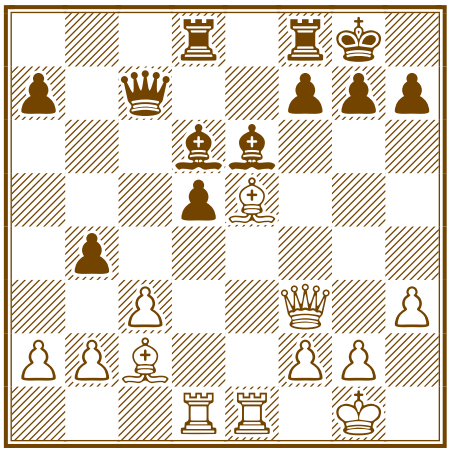
25...f5! 26. ♕c3 ♕g2+ 27. ♔e3 ♖×e4+

ve altı hamlede forse mat geliyor.

28. f×e4 f4+ 29. ♔×f4 ♖f8+ 30. ♔e5 ♕h2+ 31. ♔e6 ♖e8+ 32. ♔d7 ♗b5# 0–1

Lasker'in etkileyici çift fil fedasının oynandığı sıradaki iki oyunu incelemeniz için size bırakıyorum.

Koltanowsky - Defosse
Belgium, 1936

1. ♗×h7+ ♔×h7 2. ♕h5+ ♔g8 3. ♗×g7 ♔×g7

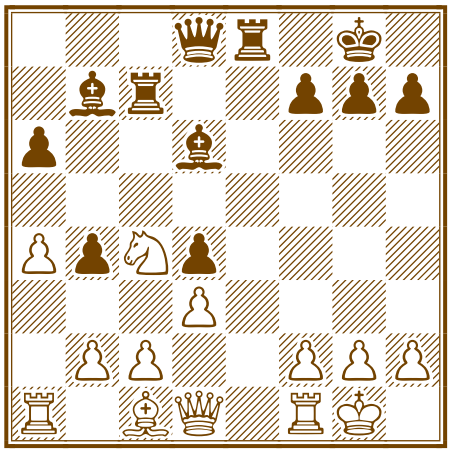
3...f6 4. ♕h8+ ♔f7 5. ♗xf8 ♗xf8 6. ♕h5+ ♔e7 7. ♕h7+ ♔d6 8. ♖xe6++- savunmanın yok edilmesi!; 3...f5 4. ♕h8+ ♔f7 5. ♕h7! ♕d7 6. ♖d3 f4 7. ♖xd5 –e dikeyini açmak fikriyle 7...♗xd5 8. ♗d4#

4. ♕g5+ ♔h7

4...♔h8 5. ♖d4 f6 6. ♖h4+ ♕h7 7. ♖xh7+ ♔xh7 8. ♕h5+ ♔g7 9. ♖xe6

5. ♖d4 ♗h2+ 6. ♔h1 ♕f4 7. ♖×f4 ♗×f4 8. ♕×f4 ♖g8 9. ♖e5 1–0

Kirilov - Furman
USSR, 1949

1...♗×h2+ 2. ♔×h2 ♕h4+ 3. ♔g1 ♗×g2 4. ♔×g2

4. f4 ♕g3! Tipik bir sessiz hamle; 4. f3 ♕g3 5. ♗f4 ♕xf4 6. ♔xg2 ♕g5+ 7. ♔f2 ♕h4+ 8. ♔g2 ♖c6–+ asansör kale manevrası bitirici olur.

4...♖c6 5. ♗f4

5. ♕f3 ♖g6+ 6. ♕g3 ♖e2 7. ♕xg6 hxg6 8. ♗d2 ♖xd2 9. ♘xd2 ♕g5+ 10. ♔f3 ♕xd2µ Siyahlar kazanç konumda

5...♕×f4 6. ♖h1 ♖f6!

Savunmayı dağıtan ara bir tehdit.

7. ♖h2

7. ♕d2 ♕f3+–+; 7. f3 ♖g6+ 8. ♔f1 ♕g3 9. ♕d2 ♕xf3+–+

7...♖g6+ 8. ♔h1! ♖e1+

f3'ün koruyucusu saptırılıyor.

9. ♕×e1 ♕f3+ 10. ♖g2 ♕×g2# 0–1

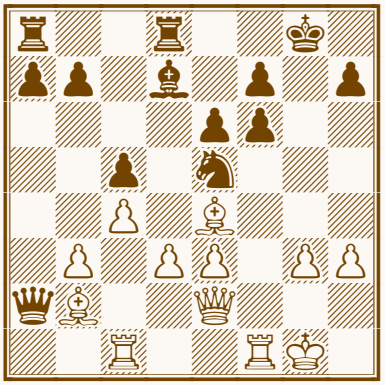

Prof. Dr. Ergin Çiftçi
Sporcu
erginciftci@gmail.com

Kazancı Görme ve Hesaplama

Bu sayımızda da, Capablanca filminden esinlenerek, efsanevi satranç şampiyonu José Raúl Capablanca'nın 1925 Moskova turnuvasındaki oyunlarından seçtiğimiz diyagramlarla çıkıyoruz karşınıza. Bakalım siz de kazancı görebilecek misiniz?

José Raúl Capablanca - Frank James Marshall, Moskova 1925

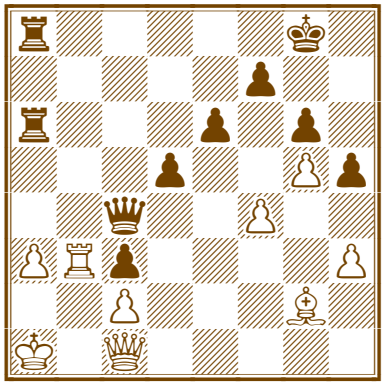

wKg9,Qe9,Bb9,e9,Rc9,f9,Pb9,c9,d9,e9,g9,h9/
bKg9,Qa9,Ne9,Bd9,Ra9,d9,Pa9,b9,c9,e9,f9,f9,h9

Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm:1.♖a1! [1.♖×f6!+–; 1.♗×h7+!+–; 1.♕c2!+–] 1...♕×b3 2.♖fb1 ♕b4 3.♗×e5 f×e5 4.♖×b4 c×b4 5.♗×b7 ♖ab8 6.♖×a7 ♖b3 7.♕b2 ♗a4 8.♕×e5 ♗c6 9.♕g5+ ♔f8 10.♗×c6 b2 11.♕e7+ 1–0

Fred Dewhirst Yates - José Raúl Capablanca, Moskova 1925

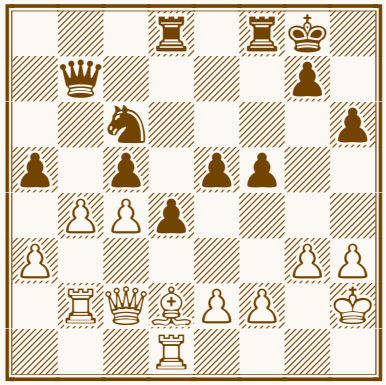

wKa9,Qc9,Bg9,Rb9,Pa9,c9,f9,g9,h9/
bKg9,Qc9,Ra9,a9,Pc9,d9,e9,f9,g9,h9

Siyah oynar ve kazanır.

Çözüm:1...♕×b3! 0–1 [2.c×b3 ♖×a3+ 3.♕×a3 (3.♔b1 ♖a1+ 4.♔c2 ♖8a2+ 5.♔×c3 ♖×c1+) 3...♖×a3+ 4.♔b1 c2+ 5.♔b2 ♖a1 6.♔×c2 ♖a2+–+]

José Raúl Capablanca - Frank James Marshall, Moskova 1925

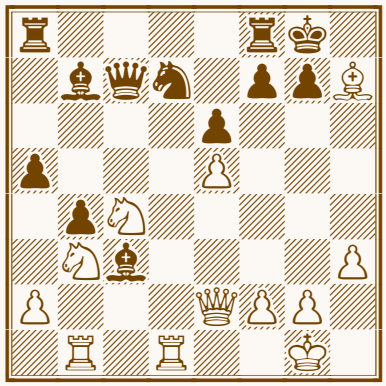

wKa9,Qc9,Bg9,Rb9,Pa9,c9,f9,g9,h9/
bKg9,Qc9,Ra9,a9,Pc9,d9,e9,f9,g9,h9

Siyah oynar ve kazanır.

Çözüm: 1...d3! 0–1 [2.e×d3 ♘d4 3.b×c5 ♕c6 4.♕c1 ♘f3+ 5.♔g2 ♖×d3 6.♖b6 ♕e4 7.♗×h6 ♘h4+ 8.♔f1 ♖×g3 9.♕e3 ♖×e3–+]

Friedrich Saemisch - José Raúl Capablanca, Moskova 1925

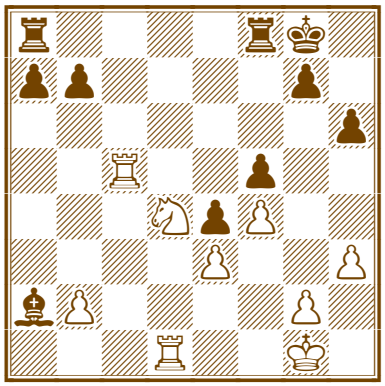

wKg9,Qe9,Nb9,c9,Bh9,Rb9,d9,Pa9,e9,f9,g9,h9/
bKg9,Qc9,Nd9,Bb9,c9,Ra9,f9,Pa9,b9,e9,f9,g9

Siyah oynar ve kazanır.

Çözüm: 1...♔×h7! [1...♔h8 2.♕h5 ♖fc8 3.♗g6+ ♔g8 4.♗×f7+ ♔f8 5.♗×e6 ♘×e5 6.♘c5–+] 2.♕d3+ ♔g8 3.♕×d7 ♕×c4 4.♕×b7 a4 5.♘d2 ♕×a2 6.♘f3 ♕e2–+ 0–1

José Raúl Capablanca - Savielly Tartakower, Moskova 1925

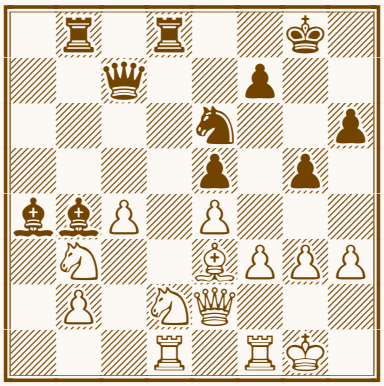

wKg9,Nd9,Rc9,d9,Pb9,e9,f9,g9,h9/
bKg9,Ba9,Ra9,f9,Pa9,b9,e9,f9,g9,h9

Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm:1... b3! ♖fd8 [1... b6 2.♖c2 ♗×b3 3.♘×b3 ♖ac8 4.♖a2 ♖c3 5.♘d4 a5 6.♔f2] 2.♖a1 ♖×d4 3.e×d4 ♗×b3 4.♖b5 ♗c4 5.♖×b7 a5 6.♖c1 ♗e6 7.♖cc7+– 1–0

Fyodor Ivanovich Dus Chotimir - José Raúl Capablanca, Moskova 1925

wKg9,Qe9,Nb9,d9,Be9,Rd9,f9,Pb9,c9,e9,f9,g9,h9/
bKg9,Qc9,Ne9,Ba9,b9,Rb9,d9,Pe9,f9,g9,h9

Siyah oynar ve kazanır.

Çözüm: 1...♗×d2! 2.♘×d2 ♗×d1 3.♕×d1 ♖×b2 4.♕c1 ♖a2 5.♖f2 ♖d3 6.♘f1 ♖aa3 7.f4 ♖ac3 8.♕e1 e×f4 9.g×f4 ♘×f4 10.♗×f4 g×f4 11.♕e2 f3 12.♕a2 ♖c1 13.♖×f3 ♖×f3 14.♕g2+ ♖g3 0–1

OYUN BİTTİ!

OYUNCUNUN OYUN SAHASINA YASAKLI OLAN CEP TELEFONUNU GETİRMİŞ OLMASI SUÇTUR!

Hakemin, karar verme sürecinde, varsayım üzerinden bir yargıya varması düşünülemez!

"… siyah taşlarla oynayan oyuncu, rakibini mat ediyor (0-1). Salondan ayrılırken cep telefonu çalıyor. Hakem cep telefonunun oyun salonda açık veya kapalı olarak bulundurulmasının yasak olduğunu anımsatarak 'sıfır' vereceğini oyuncuya bildiriyor. Oyunun sonucunu değiştiriyor (1-0)."

Önceki yazılarımda bu konuya açıklık getirmeye, anlaşılmasını sağlamaya çalışmıştım. Şu sıralar konu yeniden konuşuluyor. Bana göre hâlâ yanlış bir yönden ele alınıyor.

Böyle bir senaryo üzerine hakemin doğru karar verdiğini söyleyenlerin yanı sıra, benimle aynı yönde düşündüğünü söyleyenler de az değil. Hakemin uygulamada verdiği kararının hatalı olduğunu söylüyordum. Bu örnek olayda cep telefonu taşıyan oyuncuya oyun bittikten sonra dahi (0) puan verilmesini anlıyorum. Ama mat olmuş rakibine (1) puan verilerek oyunun sonucunun bu yönde değiştirilmesini anlayamıyorum.

Tahsin Aktar
Uluslararası Hakem-Organizatör
tahsin.aktar@tsf.org.tr

Böyle uygulanıyor olması madde 11.3.2.2'ye göre rakibin kazanacağının söylenmesidir ki işte sorun da tam buradadır.

Öyleyse, her şeyi baştan alarak bu konuyu yeniden aydınlatmak gerekecek.

Kural ne anlatıyor?

11.3.2.1 Oyun sırasında, bir oyuncunun oyun sahası içinde….herhangi bir elektronik cihaz bulundurmasına izin verilmez.

11.3.2.2

Oyuncunun böyle bir elektronik cihazı oyun sahasına getirdiği ortaya çıkarsa oyunu kaybeder, rakibi kazanır.

Kural neyi anlatmaktadır? Oyuncuların oyun sahası içinde, örnek olayda olduğu gibi, cep telefonu bulundurmalarının yasak olduğu çok açık biçimde kuralın dilinden anlaşılmaktadır. Aksi durumda yaptırımında, oyuncunun kaybedecek rakibinin de kazanacak olması yine kuralın dilinden açıkça anlaşılmaktadır.

Hal böyleyken yani rakip kazanıyor denilirken itiraz neyedir? Dikkatten kaçmaması gereken çok önemli bir ayrıntı kuralın ilk sözcükleriyle ortaya konulmuştur.

Kuralın dili bu maddenin ve tabi ki yaptırımının 'oyun sırasında' ortaya çıkan durum karşısında geçerli olabileceğini işaret eder. Kuralın ruhu da böyledir. Öyleyse oyun bittikten sonra, henüz oyun salonundan dışarıya çıkmamış olan oyuncunun üzerinde cep telefonu olduğu anlaşılırsa bu maddelere dayanarak bir yaptırım uygulanamayacaktır. Örnek olaya göre rakibe (1) puan verilemeyecektir. Çünkü oyuncu mat olmuştur. Mat olan bir oyuncuya başka nedenlerle (1) puan verilmez.

Oyun sırasında

Oyunu biten oyuncu izleyici konumundadır artık. Böyle olmakla birlikte yarışma boyunca her aşamada, her durumda oyuncu kimliğinden arınamayacağı da ayrı bir gerçektir.

Kuralda, eylemin oluştuğu zamanın oyun sırasında olacağına göre, oyunu bittikten sonra telefonu çalan oyuncu için zaman artık 'oyun sırasında' değildir. Bu oyuncu artık madde 11.4'e göre 'izleyici' durumundadır. Bu oyuncuya, izleyici durumundayken, madde 11.3.2.2'ye göre 'kayıp', rakibine de 'kazanç' vermek demek oyun sırasında kavramını tüm tur zamanını kapsayacak biçimde genişletmek demektir. Böyle düşünülürse, oyun sırasında kavramını genişleterek tüm tur zamanı biçiminde yorumlamak madde 11.4 ile çelişki oluşturur ki o zaman bu oyuncu ne zaman izleyici sayılacaktır?

Yanlışta ayak diremek

Kuralın dili ve ruhu oyun sırasını işaret ederken, bu maddeye dayandırılarak, mat eden oyuncunun kaybedeceği rakibinin de kazanacağı yönündeki anlayışın neye dayandığını da sorguladım.

Böyle düşünenler şöyle diyor: "Oyun sahası içinde cep telefonu bulundurulması yasaktır. Bu yasak, oyunu bitse de, oyuncuların oyun salonunu terk etmeden öncesinde de geçerlidir. [Oyuncu, oyun salonu dışına çıktıktan sonra cep telefonunu alarak tekrar oyun salonuna girmiş olabilir. Buna dikkat etmek gerekir.] Mat eden oyuncu oyun sırasında üzerinde bulunan cep telefonundan yararlanmış olabilir. Bu varsayımdan hareketle oyuncu cep telefonundan yararlanmamış olsaydı rakibini mat edemeyecekti. O nedenle oyuncu kaybeder rakibi kazanır."

Yine derler ki: "FIDE Hakem Kurulu da böyle düşünüyor, bu yönde açıklamaları var." Bu açıklama yeni değil. Katılmasam da bu açıklamayı bir yazımda ben de değerlendirmiştim. Ama o açıklama, 2014'te madde 11.3.2.2'de yapılan değişiklik üzerine yapılmıştı. Maddede, öncesinde, "Oyuncu kaybeder rakibi kazanır. Bununla birlikte rakip, herhangi bir geçerli hamleler dizisi ile kazanamıyorsa, berabere puanı alacaktır." denilirken bu son tümcenin kuraldan çıkarılması üzerine yapılmış bir açıklamaydı.

"Cep telefonu bulunduğunda rakibin herhangi bir dizi geçerli hamleyle mat edememesi önemli değildir. Oyunu kazanır. Rakip daha önce hile yapmış olabilir." O dönemde yapılan açıklama böyleyken FIDE Hakem Komisyonunun yayınladığı Arbiters Manual 2021'de de aynı açıklamaya yer veriliyor.

Açıklamadaki "Daha önce hile yapmış olabilir." söylemi şüpheden başka bir şey değildir. Bu açıklama dahi sorunlu olmakla birlikte, kuralın dilinde rakibe doğrudan kazanç vermenin gerekçesi bu şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Bu gerek-

çenin maddenin tümünün ruhuna yansıtılması da başlı başına başka bir hatadır. Oyun bittikten sonra bu maddenin yaptırım hükmüyle bir yargıya varılmasının hata olması bundandır.

Yorum neden yapılır?

Bazen öyle durumlar olur ki ortaya çıkan hükümler farklı yönde olabilir. Bu durumda bir alt hukuk kuralları (yönergeler, tebliğler…) yoluyla açıklanma gereksinimi doğar. Eğer bunlar düzenlenmemişse üst normlar ve genel hukuk hükümleriyle bir yargıya varılır. Buna da 'yorum' denilir.

Kuralları yorumlamanın herkesin özgürlük alanında olmadığını düşünenlerdenim. Yorum, kuralların uygulanmasında önemli ve olması gereken bir etkidir. Kuralları yaşama geçirme ve kurallar arasındaki uyumun yorumla sağlanacağını düşünürüm. Anlaşılacağı gibi maddenin dilinde bir eksikliğin olması durumunda yorum yapmak gerekecektir.

FIDE Satranç Kurallarının önsözünde de değinildiği gibi, kurallar içinde tam olarak yer almayan bir durumla karşılaşıldığında, ilkesel olarak, karşımıza çıkan eşdeğer durumları göz önüne alarak doğru bir yargıya varabilmek gerekecektir. Yeni bir yorum gerekiyorsa, bu da mutlaka kurallara uygun olmalıdır.

Bir olayda yer alan her öğenin zorunlu olarak değerlendirilmesi gerekmez. İlgisiz öğeler göz önüne alınmamalıdır. Öyleyse ortaya konulmamalı, ilgisiz öğeler kaldırılmalıdır. Bu, olaylara bakışta ve yorum getirmede ilke olmalıdır. Bu öğeler yorumların içine hiçbir şekilde girmemelidir. Gereksiz olan açıklamalar ayıklanmalıdır ki varılacak yargıda sonuca varılabilsin. "Oyuncu üzerinde cep telefonu taşıyorsa mutlaka kullanmıştır." anlayışı da burada, varılacak yargıda, doğru değildir.

Hakemin karar verme sürecinde olası durumları düşünerek ve varsayım üzerinden bir yargıya varması ne FIDE Satranç Kurallarının ruhuyla ne de hakemlik anlayışıyla asla örtüşmez. Varsayım üzerine karar vermek üstelik yaptırım uygulamak kabul edilemez.

Hakemin tutumu ve uygulaması

Böyleyse, bu oyuncuya bir yaptırım uygulamak gerekmeyecek midir? Cep telefonu kesin olarak yasaklı bir maddedir. Oyuncunun yasak olduğunu bilerek oyun sahasına yasaklı olan cep telefonunu getirmiş olması tabi ki suçtur. Ancak; değinildiği gibi, oyun bittikten sonra cep telefonunun saptanmış olması nedeniyle suçun bu yönüyle unsurları oluşmamıştır. Yani oyuncunun oyun sırasında cep telefonundan kesin olarak yararlandığı oyun sırasında saptanamamıştır. Bu durumda gerçekleştirilen eylem için başka yaptırımlar uygulanabilecektir.

Asimetri / Olgular

Örnek olayda siyah taşlarla oynayan oyuncu rakibini mat etmişti (0-1). Sonrasında da cep telefonu çalmıştı. Hakem bu durum karşısında oyunun sonucunu (1-0) olarak değiştirmişti. Bu oyunda rakibin yani beyaz taşlarla oynayan oyuncunun cep telefonu çalsaydı hakem nasıl bir uygulama yapacaktı? Öyle ya. Oyuncu zaten kaybetmiş, mat olmuş, zaten (0) puan almıştı. Artık madde 11.3.2.2'ye göre kayıp vermek olanaklı da değildi.

Hakemin kararını doğru bulan çevrelerin bir kısmı bu soruya "Madde 12.9'a göre bir yaptırım uygularım." demişlerdi. Ortaya çıkan olgular aynıysa, bir yaptırım uygulamak veya ödül vermek gerekiyorsa, uygulama, her kim olursa olsun aynı olmalıdır. Örnek olaya dönersek: Telefonu çalan oyuncu siyah taşlarla oynayan oyuncuysa madde 11.3.2.2'yi uygularken, telefonu çalan oyuncu beyaz taşlarla oynayan oyuncu olursa madde 12.9'u uygulamak 'asimetri' oluşturur. Bu da son derece yanlış bir tutum ve uygulama olur.

Sonuç

Oyun bittikten sonra, henüz oyun salonundan dışarıya çıkmamış olan oyuncunun üzerinde cep telefonu olduğu anlaşılırsa, hakemin madde 12.9'a göre orantılı güçte bir yaptırım uygulaması beklenir. (Örnek olayda 'uyarmak' ne kadar orantılı değilse 'yarışmadan çıkartmak' da o kadar orantılı değildir.) Bu maddeyi uygulamak asimetri oluşturmaz. Ama mat olan rakip oyuncunun puanının değişmeyeceğini unutmamak gerekir.

Bununla birlikte örnek olaydaki oyuncunun oyun sırasında bu cihazdan yararlandığı daha sonradan anlaşılır ve kanıtlanırsa bu başka bir durumdur. Farklı yaptırımlar başka kurullar tarafından uygulanacaktır.

Bu sayımızın sorularını, Söyleşe Söyleşe köşemizin konuğu WGM Kübra Öztürk Örenli'nin maçlarından kendi seçkisiyle sunuyoruz sizlere. Bakalım sizler de usta oyuncumuz gibi kazançları görebilecek misiniz?

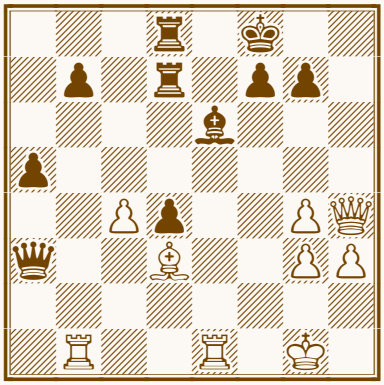
Soruları çözmeye çalışırken rakibin şah çekebileceği yerleri, kazançlarını, kısacası en iyi hamlelerini de göz önünde tutmayı unutmayınız.

Fatma Yılmaz
Uluslararası Hakem ve Antrenör
fyakademi@gmail.com

K. Öztürk (2239) – T. Kosintseva (2526)

2011 Dünya Kadın Takımları Şamp., Mardin

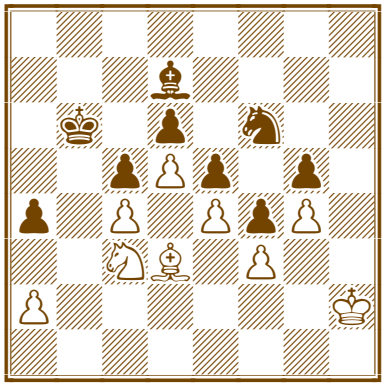
wKg1,Qh4,Bd3,Rb1,e1,Pc4,g3,g4,h3/
bKf8,Qa3,Be6,Rd7,d8,Pa5,b7,d4,f7,g7

Beyaz oynar, kazanır.

1.♕xe6 f×e6 2.♗f1+ 1–0

H. Nisa Sahin (1995) – K. Öztürk (2330)

2021 Türkiye Kadınlar Şampiyonası, Çorum

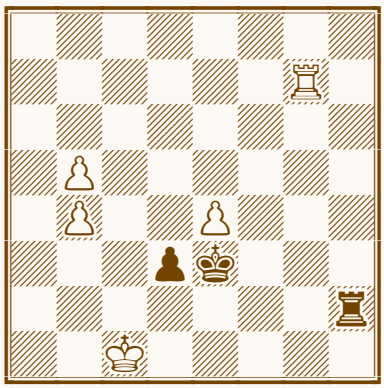
wKh2,Nc3,Bd3,Pa2,c4,d5,e4,f3,g4/
bKb6,Nf6,Bd7,Pa4,c5,d6,e5,f4,g5

Siyah oynar, kazanır.

1...a3 2.(b1 ♗a5 3.(×a3 ♗b4 4.(b1 ♘c8 5.♗g2 ♘a6 6.♗f2 (d7 7.♗e2 (b6 8.♗d2 (×c4+ 9.♘×c4 ♘×c4 10.(c3 ♘f1 0–1

M. Michna (2389) – K. Öztürk (2261)

2017 Avrupa Kadınlar Şampiyonası, Riga

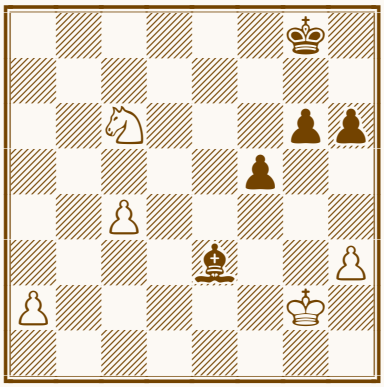
wKc1,Rg7,Pb4,b5,e4/bKe3,Rh2,Pd3

Siyah oynar, kazanır.

1...h1+ 2.♗b2 d2 3.d7 d1♕ 4.×d1 ×d1 5.b6 ♗×e4 6.♗c3 ♗e5 7.b7 d8♕ 8.♗c4 ♗d6 0–1

K. Öztürk (2317) – A. Maltsevskaya (2294)

Süper Lig, Konya, 2019

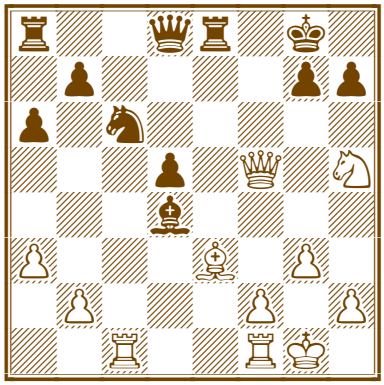
wKg2,Nc6,Pa2,c4,h3/bKg8,Be3,Pf5,g6,h6

Beyaz oynar, kazanır.

1.a4 ♗f7 2.a5 g5 3.a6 ♗e6 4.a7 ♘×a7 5.(×a7 h5 6.(b5 g4 7.h4 f4 8.(c3 ♗d6 9.♗f2 ♗e6 10.c5 ♗e5 1–0

K. Öztürk (2291) – N. Dzagnidze (2550)

Süper Lig, Kocaeli, 2014

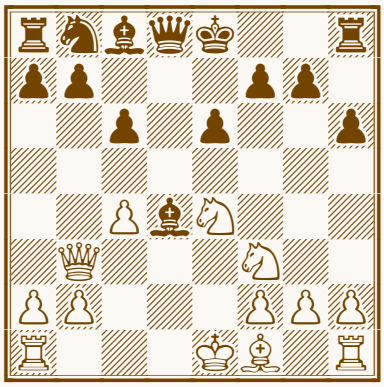
wKg1,Qf5,Nh5,Be3,Rc1,f1,Pa3,b2,f2,g3,h2/
bKg8,Qd8,Nc6,Bd4,Ra8,e8,Pa6,b7,d5,g7,h7

Beyaz oynar, kazanır.

1.×c6 ♘×e3 2.f×e3 f8♕ 3.♕×f8+ 1–0

K. Öztürk (2295) – A. Mrvova (2179)

2018 Avrupa Kad. Şamp., Hanti-Mansiysk

wKe1,Qb3,Ne4,f3,Bf1,Ra1,h1,Pa2,b2,c4,f2,g2,h2/
bKe8,Qd8,Nb8,Bc8,d4,Ra8,h8,Pa7,b7,c6,e6,f7,g7,h6

Beyaz oynar, kazanır.

1.0–0–0 c5 2.(×d4 e×d4 3.♕a3 b6 4.(d6+ ♗d7 5.(×f7 ♕f6 6.(×h8 g5 7.♘e1 (a6 8.(g6 (c5 9.(e5+ ♗c7 10.♕f3 ♘f5 11.♗g4 1–0

DÜNYA SATRANÇ ŞAMPİYONLARINA FARKLI BİR BAKIŞ

Jose Raul Capablanca - Alexander Alekhine -1914

FM Ata Seçer
Sporcu
atasecer@gmail.com

Hepimiz Dünya Şampiyonlarını şampiyonluk yılları ile değerlendiririz. Lasker'in 27 yıl şampiyon olarak kalması inanılmaz bir rekor. Peki, kaç kez unvanını koruduğunun hiç mi önemi yok? Şimdi size Dünya şampiyonlarının kaç unvan maçından galip ayrıldıklarını hatırlatacağım. Şaşıracağınıza eminim. İyi eğlenceler!

1. Dünya Satranç Şampiyonu Steiniz (1886-1894)

Sadece 8 yıl fakat büyük bir 8 yıl. Steiniz'in tam dört dünya şampiyonluğu maçı kazandığını biliyor muydunuz?

2. Dünya Satranç Şampiyonu Lasker (1894-1921)

Büyük Lasker, uzun yıllar şampiyon olarak kaldı rakipler konusunda biraz seçici davrandığı bir gerçek. Bu 27 yıl boyunca tam 6 unvan maçı kazanan Lasker bu alanda da rekor sahibi.

3. Dünya Satranç Şampiyonu Capablanca (1921-1927)

Sadece bir unvan maçı kazanan Capablanca daha fazlasını hak ediyordu.

Mihail Tal - Mikhail Botvinnik

4. Dünya Satranç Şampiyonu Alekhine (1927-1935 1937-1945)

Alekhine, dünya şampiyonluğu unvanı elindeyken ölen tek dünya şampiyonumuz unvan maçlarında dört kez galip gelmeyi başarmış.

5. Dünya Satranç Şampiyonu Euwe (1935-1937)

Euwe de bir kez dünya şampiyonluğu ile yetinenlerden.

6. Dünya Satranç Şampiyonu Botvinnik (1948-1957 1958-1960 1961-1963)

Botvinnik, en hırslı şampiyonlardan biri olarak tarihe geçmiştir iki kez unvanı kaybedip tekrar kazanan Botvinnik bu alanda da bir rekor sahibidir. Unvan maçlarında dört kez galip gelmiştir.

7. Dünya Satranç Şampiyonu Smyslov (1957-1958)

Dönemin en önde gelen kuvvetli satranççılarından Smyslow'un sadece bir kez unvan kazanabilmesi herhalde şanssızlığıdır.

Boris Vasilievich Spassky- Robert James Fischer

8. Dünya Satranç Şampiyonu Tal (1960-1961)

Sihirbaz Tal, dünya şampiyonluk yarışında sadece bir kez galip gelebildi.

9. Dünya Satranç Şampiyonu Petrosian (1963-1969)

Demir Petrosian, iki kez unvan maçı kazanmayı başardı.

10. Dünya Satranç Şampiyonu Spassky (1969-1972)

Spassky'nin de bir unvan maçı galibiyeti var.

11. Dünya Satranç Şampiyonu Fischer (1972-1975)

Fischer'in sadece bir unvan maçı kazanmasını uzlaşmaz tavrına bağlayabiliriz.

12. Dünya Satranç Şampiyonu Karpov (1975-1985)

İki unvan maçı kazanan Karpov, dört kez de unvan maçlarında mağlubiyet alarak dünya şampiyonasına katılma rekorunun sahibidir. Unutmayın ki unvan maçı yapmak, unvan maçını kazanmak kadar zordur.

Anatoly Karpov - Garry Kasparov

13. Dünya Satranç Şampiyonu Kasparov (1985-2000)

Yaşayan efsane Kasparov, FIDE'nin tanımadığı P.C.A. Dünya Şampiyonluğu maçlarını da sayarsanız unvan maçlarında tam 6 kez galip gelmeyi başararak bu alandaki rekora ortak olmuştur.

Vladimir Kramnik - Garry Kasparov

Viswanathan Anand - Magnus Carlsen

14. Dünya Satranç Şampiyonu Kramnik (2000-2007)

Kramnik, unvan maçlarından üç kez galip ayrılmayı başarmıştır.

15. Dünya Satranç Şampiyonu Anand (2007-2013)

Anand, birbirinden güçlü rakiplere karşı üç kez unvan maçı kazanmıştır.

16. Dünya Satranç Şampiyonu Carlsen (2013--)

Carlsen, şimdiye kadar dört unvan maçı kazandı. Bu sene içerisinde Nepomniachtchi karşısında 5. unvan maçı galibiyetini arayacak. Ben şansının daha yüksek olduğunu düşünüyorum, bakalım rekoru kırabilecek mi!

Şimdi de sizleri şampiyonlarımızın maçlarıyla baş başa bırakıyoruz, iyi analizler.

William Steinitz -Johannes Hermann Zukertort [C25]

World-ch01, USA,1886

1.e4 e5 2.♘c3 ♘c6 3.f4 e×f4 4.d4 d5 5.e×d5 ♕h4+ 6.♔e2 ♕e7+ 7.♔f2 ♕h4+ 8.g3 f×g3+ 9.♔g2 ♘×d4 10.h×g3 ♕g4 11.♕e1+ ♗e7 12.♗d3 ♘f5 13.♘f3 ♗d7 14.♗f4 f6 15.♘e4 ♘gh6 16.♗×h6 ♘×h6 17.♖×h6 g×h6 18.♘×f6+ ♔f7 19.♘×g4 1–0

Alexander Alekhine - Jose Raul Capablanca [D51]

World-ch12, Buenos Aires,1927

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘c3 ♘f6 4.♗g5 ♘bd7 5.e3 c6 6.a3 ♗e7 7.♘f3 0–0 8.♗d3 dxc4 9.♗xc4 ♘d5 10.♗×e7 ♕×e7 11.♘e4 ♘5f6 12.♘g3 c5 13.0–0 ♘b6 14.♗a2 c×d4 15.♘×d4 g6 16.♖c1 ♗d7 17.♕e2 ♖ac8 18.e4 e5 19.♘f3 ♔g7 20.h3 h6 21.♕d2 ♗e6 22.♗×e6 ♕×e6 23.♕a5 ♘c4 24.♕×a7 ♘×b2 25.♖×c8 ♖×c8 26.♕×b7 ♘c4 27.♕b4 ♖a8 28.♖a1 ♕c6 29.a4 ♘×e4 30.♘×e5 ♕d6 31.♕×c4 ♕×e5 32.♖e1 ♘d6 33.♕c1 ♕f6 34.♘e4 ♘×e4 35.♖×e4 ♖b8 36.♖e2 ♖a8 37.♖a2 ♖a5 38.♕c7 ♕a6 39.♕c3+ ♔h7 40.♖d2 ♕b6 41.♖d7 ♕b1+ 42.♔h2 ♕b8+ 43.g3 ♖f5 44.♕d4 ♕e8 45.♖d5 ♖f3 46.h4 ♕h8 47.♕b6 ♕a1 48.♔g2 ♖f6 49.♕d4 ♕×d4 50.♖×d4 ♔g7 51.a5 ♖a6 52.♖d5 ♖f6 53.♖d4 ♖a6 54.♖a4 ♔f6 55.♔f3 ♔e5 56.♔e3 h5 57.♔d3 ♔d5 58.♔c3 ♔c5 59.♖a2 ♔b5 60.♔b3 ♔c5 61.♔c3 ♔b5 62.♔d4 ♖d6+ 63.♔e5 ♖e6+ 64.♔f4 ♔a6 65.♔g5 ♖e5+ 66.♔h6 ♖f5 67.f4 ♖c5 68.♖a3 ♖c7 69.♔g7 ♖d7 70.f5 gxf5 71.♔h6 f4

72.gxf4 ♖d5 73.♔g7 ♖f5 74.♖a4 ♔b5 75.♖e4 ♔a6 76.♔h6 ♖xa5 77.♖e5 ♖a1 78.♔xh5 ♖g1 79.♖g5 ♖h1 80.♖f5 ♔b6 81.♖xf7 ♔c6 82.♖e7 1–0

Mikhail Botvinnik – Vassily Vasilyevic Smyslov [E45]

World-ch20, 1957

1.c4 ♘f6 2.♘c3 e6 3.d4 ♗b4 4.e3 b6 5.♘ge2 ♗a6 6.a3 ♗×c3+ 7.♘×c3 d5 8.b3 0–0 9.a4 c5 10.♗a3 d×c4 11.b×c4 ♘c6 12.♘b5 ♗b7 13.♗e2 ♘e4 14.♗f3 ♘g5 15.♗×c6 ♗×c6 16.f3 a6 17.♘c3 f5 18.0–0 ♕f6 19.♕d3 ♖fd8 20.d5 ♘f7 21.e4 e×d5 22.c×d5 ♗d7 23.♗b2 ♘e5 24.♕e2 f4 25.♘d1 b5 26.♘f2 c4 27.a×b5 a×b5 28.♕d2 ♖ac8 29.♖fc1 ♖e8 30.♗c3 ♖c7 31.♔h1 ♖b7 32.♖a2 h5 33.♖ca1 b4 34.♗×b4 ♕b6 35.♗c3 ♕e3 36.♘d1 ♕×d2 37.♖×d2 ♘d3 38.♗d4 ♖eb8 39.♘c3 ♖b3 40.h4 ♖8b7 41.♖a8+ 1–0

Mihail Tal - Mikhail Botvinnik [B12]

World-ch23, Moscow, 1961

1.e4 c6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.d×c5 e6 5.♕g4 ♘c6 6.♘f3 ♕c7 7.♗b5 ♗d7 8.♗×c6 ♕×c6 9.♗e3 ♘h6 10.♗×h6 g×h6 11.♘bd2 ♕×c5 12.c4 0–0–0 13.0–0 ♔b8 14.♖fd1 ♕b6 15.♕h4 a5 16.♖ac1 ♖g8 17.♘b3 a4 18.c5 ♕c7 19.♘bd4 ♖c8 20.b4 a×b3 21.a×b3 ♕d8 22.♕×d8 ♖×d8 23.b4 ♖g4 24.b5 ♖c8 25.c6 ♗e8 26.♖c2 ♗g7 27.♖a1 ♗×e5 28.♘×e5 ♖×d4 29.♘d7+

1–0

Robert James Fischer - Boris Vasilievich Spassky [D59]

World-ch27, Reykjavik,1972

1.c4 e6 2.♘f3 d5 3.d4 ♘f6 4.♘c3 ♗e7 5.♗g5 0–0 6.e3 h6 7.♗h4 b6 8.c×d5 ♘×d5 9.♗×e7 ♕×e7 10.♘×d5 e×d5 11.♖c1 ♗e6 12.♕a4 c5 13.♕a3 ♖c8 14.♗b5 a6 15.d×c5 b×c5 16.0–0 ♖a7 17.♗e2 ♘d7 18.♘d4 ♕f8 19.♘×e6 f×e6 20.e4 d4 21.f4 ♕e7 22.e5 ♖b8 23.♗c4 ♔h8 24.♕h3 ♘f8 25.b3 a5 26.f5 e×f5 27.♖×f5 ♘h7 28.♖cf1 ♕d8 29.♕g3 ♖e7 30.h4 ♖bb7 31.e6 ♖bc7 32.♕e5 ♕e8 33.a4 ♕d8 34.♖1f2 ♕e8 35.♖2f3 ♕d8 36.♗d3 ♕e8 37.♕e4 ♘f6 38.♖×f6 g×f6 39.♖×f6 ♔g8 40.♗c4 ♔h8 41.♕f4

1–0

Boris Vasilievich Spassky - Robert James Fischer [B46]

World-ch27, Reykjavik, 1972

1.e4 c5 2.♘f3 e6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 a6 5.♘c3 ♘c6 6.♗e3 ♘f6 7.♗d3 d5 8.e×d5 e×d5 9.0–0 ♗d6 10.♘×c6 b×c6 11.♗d4 0–0 12.♕f3 ♗e6 13.♖fe1 c5 14.♗×f6 ♕×f6 15.♕×f6 g×f6 16.♖ad1 ♖fd8 17.♗e2 ♖ab8 18.b3 c4 19.♘×d5 ♗×d5 20.♖×d5 ♗×h2+ 21.♔×h2 ♖×d5 22.♗×c4 ♖d2 23.♗×a6 ♖×c2 24.♖e2 ♖×e2 25.♗×e2 ♖d8 26.a4 ♖d2 27.♗c4 ♖a2 28.♔g3 ♔f8 29.♔f3 ♔e7 30.g4 f5 31.g×f5 f6 32.♗g8 h6 33.♔g3 ♔d6 34.♔f3 ♖a1 35.♔g2 ♔e5 36.♗e6 ♔f4 37.♗d7 ♖b1 38.♗e6 ♖b2 39.♗c4 ♖a2 40.♗e6 h5 41.♗d7 0–1

Garry Kasparov - Anatoly Karpov [C42]

World-ch30–KK1, Moscow,1985

1.e4 e5 2.♘f3 ♘f6 3.♘×e5 d6 4.♘f3 ♘×e4 5.d4 d5 6.♗d3 ♘c6 7.0–0 ♗e7 8.c4 ♘f6 9.♘c3 0–0 10.h3 d×c4 11.♗×c4 ♘a5 12.♗d3 ♗e6 13.♖e1 ♘c6 14.a3 a6 15.♗f4 ♕d7 16.♘e5 ♘×e5 17.d×e5 ♘d5 18.♘×d5 ♗×d5 19.♕c2 g6 20.♖ad1 c6 21.♗h6 ♖fd8 22.e6 f×e6 23.♗×g6 ♗f8 24.♗×f8 ♖×f8 25.♗e4 ♖f7 26.♖e3 ♖g7 27.♖dd3 ♖f8 28.♖g3 ♔h8 29.♕c3 ♖ff7 30.♖de3 ♔g8 31.♕e5 ♕c7 32.♖×g7+ ♖×g7 33.♗×d5 ♕×e5 34.♗×e6+ ♕×e6 35.♖×e6 ♖d7 36.b4 ♔f7 37.♖e3 ♖d1+ 38.♔h2 ♖c1 39.g4 b5 40.f4 c5 41.b×c5 ♖×c5 42.♖d3 ♔e7 43.♔g3 a5 44.♔f3 b4 45.a×b4 a×b4 46.♔e4 ♖b5 47.♖b3 ♖b8 48.♔d5 ♔f6 49.♔c5 ♖e8 50.♖×b4 ♖e3 51.h4 ♖h3 52.h5 ♖h4 53.f5 ♖h1 54.♔d5 ♖d1+ 55.♖d4 ♖e1 56.♔d6 ♖e8 57.♔d7 ♖g8 58.h6 ♔f7 59.♖c4 ♔f6 60.♖e4 ♔f7 61.♔d6 ♔f6 62.♖e6+ ♔f7 63.♖e7+ ♔f6 64.♖g7 ♖d8+ 65.♔c5 ♖d5+ 66.♔c4 ♖d4+ 67.♔c3

1–0

Viswanathan Anand - Magnus Carlsen [E25]

World-ch, Chennai, 2013

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘c3 ♗b4 4.f3 d5 5.a3 ♗×c3+ 6.b×c3 c5 7.c×d5 e×d5 8.e3 c4 9.♘e2 ♘c6 10.g4 0–0 11.♗g2 ♘a5 12.0–0 ♘b3 13.♖a2 b5 14.♘g3 a5 15.g5 ♘e8 16.e4 ♘×c1 17.♕×c1 ♖a6 18.e5 ♘c7 19.f4 b4 20.a×b4 a×b4 21.♖×a6 ♘×a6 22.f5 b3 23.♕f4 ♘c7 24.f6 g6 25.♕h4 ♘e8 26.♕h6 b2 27.♖f4 b1♕+ 28.♘f1 ♕e1 0–1

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU
1991
ENGELSİZ
SATRANÇ

2012 TÜRKİYE KADINLAR ŞAMPİYONU

WGM KÜBRA ÖZTÜRK ÖRENLİ

Biz sizi yaş gruplarının başarılı sporcusu, son yıllarda Kadın Milli Takımımızın vazgeçilmez üyesi olarak tanıyoruz. Bu özelliklerinizle de özellikle kızlarımız için muhteşem bir rol modelsiniz. Daha fazlası için bize kendinizden söz eder misiniz? Yaşınız, eğitiminiz, işiniz aileniz... Kısacası kimdir Kübra Öztürk Örenli?

11 Mayıs 1991 tarihinde Ankara'da doğdum. Satranç sporu ile 8 yaşında ilkokul öğretmenimin tavsiyesi ile tanıştım. İlkokulu Ankara Kayaş Sakarya İlkokulunda, orta öğrenimimi Mamak Lisesinde tamamladım. Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünü bitirdim. 2015 yılından beri Millî Eğitim Bakanlığı'nda beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak görev yapıyorum. Yaş gruplarında iki kere üst üste Avrupa şampiyonu oldum. Yaş gruplarında çok sayıda dünya ve Türkiye derecelerine sahibim. 2006 yılında Torino Olimpiyatlarıyla başlayan A Milli Kadın Satranç Takımı sporculuğum da o yıldan günümüze aralıksız devam ediyor.

WGM Kübra Öztürk Örenli

Fatma Yılmaz
Uluslararası Hakem ve Antrenör
fyakademi@gmail.com

2008 Dünya Gençler Şampiyonası

İlkokul öğretmeninizin önerisiyle başladığınız sonrasında başarıdan başarıya koştuğunuz satrançtaki ilk yıllarınıza dönersek, ilk eğitiminiz, çevrenizdeki insanların satranca bakış açısı ve daha fazlası için neler demek istersiniz?

Satranç sporu ile yolum 8 yaşında kesişti. Ankara'nın Mamak ilçesinde bir gecekondu mahallesinde ailem ile yaşıyordum. Mahallemizde evimize çok yakın bir yerde satranç eğitim merkezi açıldı. Mahallede açılan bu eğitim merkezinde çocuklara ücretsiz olarak satranç eğitimi veriliyordu. İlkokul öğretmenim merkeze gitmemiz için bizi yönlendirdi. Ailem de satranç eğitim merkezinde derslere girmem için beni destekledi. Satranç merkezinde eğitim veren ve Türk satrancına uzun yıllar hizmet eden İslam Osmanlı hocam benim yeteneğimi keşfetti. Aileme "Bu çocukta yetenek var, Avrupa, dünya şampiyonu olacak." demiş. 2000'li yıllarda mahallemizde bir kız çocuğunun satranç sporu ile ilgilenmesi, şehir dışına çıkması hatta yurt dışına çıkması iyi karşılanmıyordu. Aileme çevredeki insanlar beni bu merkeze göndermemeleri için telkinde bulunmuşlar ama ailem bana destek verdi. Aynı yıl İslam Osmanlı Hoca beni İspanya'ya götürdü ve Dünya Şampiyonasında mücadele ettim. Bu benim ilk turnuvamdı ve tecrübe kazanarak geri geldim. Ardından yaş gruplarında iki kere Avrupa Şampiyonluğu, Dünya dereceleri ve sayısız Türkiye dereceleri elde ettim.

2012 Türkiye Kadınlar Şampiyonluğu

Dereceleriniz bundan ibaret değil, biliyoruz. Bu derecelerinizi tarih sırasıyla hatırlamanız mümkün mü?

Başarılarım 9. yaşımla birlikte gelmeye başladı diyebiliriz, şöyle ki:

- 2000 yılında 10 Yaş altı kızlar kategorisi Türkiye 3.'sü
- 2001 yılında 10 Yaş altı kızlar kategorisi Türkiye 1.'si
- 2002 yılında 12 yaş altı kızlar kategorisi Türkiye 1.'si

- 2003 yılında 12 yaş altı kızlar kategorisi Türkiye 2.'si
- 2004 yılında 14 yaş altı kızlar kategorisi Türkiye 1.'si
- 2005 yılında 14 yaş altı kızlar kategorisi Türkiye 1.'si
- 2006 yılında 16 yaş altı kızlar kategorisi Avrupa 1.'si
- 2006 yılında 16 yaş altı kızlar kategorisi Dünya 5.'si
- 2007 yılında 16 yaş altı kızlar kategorisi Avrupa 1.'si
- 2008 yılında Dünya Gençler 2.'si
- 2008 yılında 18 yaş altı kızlar kategorisi Avrupa 3.'sü
- 2012 yılında Türkiye Kadınlar Şampiyonu
- 2014 yılında Türkiye Kadınlar 2.'si

2015 1. Uluslararası Chalkidikis Açık Turnuvası Kadınlar 3.'sü, olmam gibi benim için birbirinden özel derecelerim var.

Birbirinden ayırmak elbette çok zor, her başarı bir sonrakine basamak oluşturuyor ama ben yine de bu başarılarınız içerisinde sizin için en önemlisi desem?

Bu başarılarım arasında benim için en önemli derecelerim elbette Türkiye'ye yaş gruplarında gelen 2006 ve 2007 Avrupa şampiyonluklarım oldu.

Geride kalan yıllar, onlarca belki de yüzlerce başarı... Peki, bu düzeye gelinceye kadar hangi hocalardan ders aldınız?

Benim ve benim gibi birçok sporcunun satranç ile tanışmasına vesile olan kişi benim de ilk antrenörüm olan İslam Osmanlı'dır. Sonrasında ara ara rahmetli Ali İpek Hocamız ve Teoman Ulucan ile çok az bir süreliğine çalıştık. Federasyonumuzun kamplarda bizlerle beraber olmasını istediği birçok GM ile çalıştık bunlar Lajos Portich, Alexander Beliavsky, Artur Jussupow. Daha sonra Alexander Sulypa ile çalışma fırsatı buldum ve sonrasında da yıllardır antrenörlüğümüzü yapan Adrian Mikhalchishin ile çalışmaktayız.

Bir yanda aldığınız onca ders ve buna bağlı olarak profesyonel satranç sporculuğunuz devam ederken bir yandan da öğretmenlik yapıyorsunuz değil mi?

Evet, 2015 yılından beri Millî Eğitim Bakanlığı'nda beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak görev yapıyorum. Bir yandan da satranç antrenörlüğü yapıyorum. Yani hayatım spor ve satranç ile iç içe ilerliyor kısacası.

Birbirine çok uzak olmasa da farklı meslekler. Profesyonel satranç sporculuğu, satranç antrenörlüğü ve öğretmenlik... Bir koltukta iki değil üç karpuz. İş olarak değilse de zaman olarak zorlanıyor musunuz? Zorlandığınızda önceliğiniz satranç oynamak mı, antrenörlük mü yoksa öğretmenlik mi oluyor?

Profesyonel satranç sporcusu olmak çok çalışmayı gerektiriyor. Satranç 64 karede sonsuz deneyim sunan bir spor. Bunun yanında duraksamayı kabul etmez ve devamlı yeni gelişmeler olur. Satranç sporuna 3 ay bile ara verseniz bu arayı kapamak için 6 ay çalışmanız gerekir. O yüzden günlük olarak çalışmak gerekir. Turnuvalar, şampiyonalar öncesinde tüm vaktimi satranç sporuna ayırmaya çalışıyorum. Diğer zamanlarda da günde satranca günlük mutlaka 1-4 saat vaktimi ayırıyorum. Ancak her şeye rağmen ailem ile ilgilenmeye, günlük aktivitelerimi yapmaya devam ediyorum. Satranç sporu ile ilgilenirken başka meslek grubunda olabilir ve başka işlerle de ilgilenebilirsiniz. Ancak ideal olanı sadece satranç sporu ile ilgilenmek, başka bir şeyle uğraşmamak, başka bir alanda çalışmamaktır. Bir futbolcu ya da voleybolcu başka bir meslekle nasıl meşgul olamıyorsa bu satranç sporcusu için de geçerlidir. Ancak ne yazık ki bu satrançta daha farklı çünkü bir yandan yaşam mücadelemiz devam ediyor. Son yıllarda satranç sporunun popüler olması, bu spora ayrılan kaynakların artması satranç sporcuları lehine olumlu ilerlemeler kaydetse de Türkiye'de amatör sporlarda maddi kazanımlar bir sporcunun hayatını destek almadan sadece o sporla sağlamasına yeterli olmuyor. Ülkemizde amatör sporlara yönelik anlayış biraz değişir, tüm spor branşlarında milli ve başarılı sporcular maddi anlamda devlet koruması altına girerse Türk satrancı ve Türk sporu için bambaşka bir iklim oluşacağını düşünüyorum. Sporcu

2016 Bakü Olimpiyatı

kendini maddi olarak güvende hisseder ve sadece spora odaklanırsa başarısı artar. Bundan hem ülkemiz kazançlı çıkar hem de sporcu.

"Keşke hayatımda sadece satranç olsa." der gibisiniz ama ben yine de tersine bir soru sorayım. Bunca sevginize rağmen zorlandığınız, "Olmuyor, yapamıyorum." dediğiniz, bırakmak istediğiniz zamanlar oldu mu?

Ben 8 yaşımdan beri satranç sporu ile ilgileniyorum. Hayatımda bir gün bile olsun satranç sporunu bir kenara koymadım. Belli bir zaman, gelecek kaygım oldu. Çünkü başarınız olursa, devamlılık olursa maddi gelirinizde de devamlılık oluyor. Birkaç ay ya da birkaç sene başarısız olursanız maddi kazanımlarınız da olmuyor. Ben bunları düşünerek satranç sporunu bırakmadan yoluma nasıl devam ederim cevabını aradım. Milli sporcu olarak üniversite okudum ve öğretmen oldum. Ancak bu süreç benim için zorlu geçti. Çünkü bir yandan okumak, bir yandan da başarılı olmak zorundaydım. Hayatta düzenli gelir sahibi olma mücadelesi beni, iki kere Avrupa şampiyonu olmaktan da dünya dereceleri almaktan da daha çok yordu. Bunu başaramayan arkadaşlar da var. Onlar yapamadılar ve bıraktılar. Bunun ülkemiz için bir kayıp olduğunu düşünüyorum. Eğer bana ve benim gibi sporculara maddi anlamda düzenli destek olunabilseydi çok daha başarılı, çok daha üst seviyelerde olabilirdik.

Peki, bunca zorluk içerisinde maçlara nasıl hazırlanıyorsunuz?

Satranç, bu sporu yaptığınız sürece devamlı kendinizi geliştirmeniz ve çalışmaya ara vermeden devam etmeniz gereken bir spor dalı. Satrancı diğer spor branşlarından ayıran en büyük özelliği ise 64 karede sonsuz bir dünya olması. Yani her karşılaşma, her turnuva ve her şampiyona sizin bilinmeze doğru attığınız bir yol oluyor. Sporcunun yeteneği, o maça olan konsantrasyonu, sizi iyi analiz etmesi gibi birçok değişken yaptığınız karşılaşmanın sonucunu etkiliyor. İster benim gibi satranç sporuna 21 yılını vermiş kadın büyük usta olun isterse birkaç yıl önce satranç sporuna başlamış biri olun bir karşılaşmaya çıktığınızda kazanma şansınız eşit olur. Bu eşitliği bozmak için de çok çalışmanız, rakipleri analiz etmeniz ve kendinizi geliştirmeniz gerekir. Bunun için her maç öncesi rakibimin karşılaşmalarını analiz ederek, ortaya nasıl bir oyun koyacağını tahmin

etmeye çalışırım. Karşılaşmalar öncesinde zihinsel sağlığım kadar fiziksel sağlığımın da yerinde olmasına önem veririm. Düzenli egzersizler yaparım. Ayrıca yememe içmeme dikkat eder, sağlıklı beslenmeye özen gösteririm.

Satranç sporunda bir karşılaşmaya hazırlanmak için birbirini tamamlayan iki yöntem vardır. Profesyonel bir sporcuysanız her gün antrenman yapar, kendinizi geliştirişiniz. Zihinsel, fiziksel gelişimize, sağlığınıza dikkat eder, beslenmenize önem verirsiniz. Ayrıca rakibinizi iyi analiz eder, muhtemel oyunlarına karşılık oyunlar geliştirirsiniz. Bir karşılaşmaya hazırlanmak saatler, günler sürmez, satranç sporuna başladığınız andan itibaren başlar, satrancı bırakacağınız güne kadar devam eder.

Zihinsel gelişim dediniz. Psikolojinin satranç satrançtaki yeri nedir peki?

Satranç sporunda psikoloji büyük önem taşır. Bir karşılaşmaya çıktığınızda en az üç saat olmak üzere bazen yedi saate kadar o karşılaşmaya konsantre olmanız gerekir. Bunun için de tüm yaşanmışlıklarınızı ve sizi olumsuz etkileyecek her şeyi geride bırakmanız gerekiyor. Zihniniz ne kadar berrak ise o karşılaşmayı kazanmanız o kadar yüksek olur. Aynı zamanda maç esnasında da stres ile mücadele etmeniz, hamle anlamında zor durumda dahi kalsanız rakibinize hissettirmemeniz ve soğukkanlılığınızı korumanız gerekiyor. Rakibin sizi etkilemesi ya da başka şeyler düşünerek tam konsantre olmadan yaptığınız yanlış bir hamle sizin maçı kaybetmenize neden olabilir.

Evet, gerçekten çoklu faktör var. Bütün bunlara rağmen bu dediklerinizi yapan herkes başarılı olur mu? Daha net sorayım, satrançta başaralı olmanın sırrı nedir?

Yaşamın her alanında ve her spor dalında olduğu gibi başarının sırrı sevmek ve çalışmaktır. Satranç sporunda başarılı olmak için yetenek önemlidir ama çalışmaz ve bu sporu sevmez iseniz başarılı ola-

Fotoğraf: Simay Bülbül

mazsınız. Bu sporu severek yapan ve çok çalışan herkes bu spor dalında başarılı olma potansiyeline sahiptir.

1 Yaşında tanıştığınız, bir daha vazgeçemediğiniz satranç genel olarak hayatınıza neler kattı?

Satranç sporu benim hayatımın her noktasında ve tüm zamanında olduğu için tüm kazanımlarımı çok çalışmaya ve satranç sporuna borçluyum desem yeridir. Çok genç yaşta başarı kazandığım için yüksek gelirler elde etme şansım oldu. Üniversiteye satranç sporu sayesinde gittim. Milli sporcu kontenjanından devlet memuru oldum. Ayrıca çok genç yaşta kendime araba, aileme ise bir ev alma şansım oldu. Satranç sporu ile o kadar iç içeyim ki eşim bile Türkiye Satranç Federasyonu ile uzun yıllardır çalışan bir iletişim profesyoneli. Kısacası eğitimim, memurluğum, evliliğim hep satranç sporu ile ilişkili.

Başarıdan başarıya koşup, 2006'da Kadın FIDE ustası, 2009'da kadın uluslararası usta, 2012'de kadın büyükusta olduğunuz satrançta anılarınızın da haddi hesabı olmasa gerek ama biz yine de birini soralım: Hiç unutamam dediğiniz bir anınız?

WGM (Kadın Büyükusta) olduğum zamanı asla unutamam. Hem Türkiye'nin ilk kadın büyük ustası olmuştum hem de çok önemli bir Rus büyük ustayı yenerek elde etmiştim bu unvanı. Bundan dolayı o turnuvayı o anı ve o heyecanı hiç unutamam.

Hangi turnuvaydı söz ettiğiniz?

2011 yılı Dünya Kadın Takımları Şampiyonası.

Mardin'de yapılan şampiyona, şampiyonada hakemdim ve o maçınızı hatırlıyorum, maç sonundaki heyecanınızı da… Bir kez daha tebrikler.

Bir de unutamadığınız maçlarınızdan birkaçı desem?

En unutamadığım maçım ilk Avrupa şampiyonu olduğumdaki Rus rakibim Girya Olga ile oynadığım maçtı. İnanılmaz heyecanlıydım ve maçım bittikten sonra epey bir süre şaşkın bir şekilde etrafı izlemiştim. Benim için o zamanlar bu derece başarabileceğim en üst seviyeydi.

2011 Dünya Kadın Takımları Kosintseva maçı

Onca yıl, onlarca turnuva, yüzlerce belki de binlerce maç ve bu süreçte tanışılan, maçları analiz edilen, örnek alınan satranç ustaları. Peki onlar içerisinde en beğendiğiniz satranç ustası kimdir desem?

Bobby Fischer ve zamanın en önemli kadın büyük ustalarından Judit Polgar benim en beğendiğim, maçlarını analiz ettiğim satranç oyuncularındandır.

Şimdide günümüze, en güncele dönelim: Filmlerde görsek bilim kurgu diyeceğimiz neredeyse 1,5 yıllık bir salgın dönemini geride bırakıyoruz. Bu süreç özelde sizi genelde satranç sporunu nasıl etkiledi? Ya da etkiledi mi?

Satranç sporu pandemi döneminde tüm spor branşları gibi salonlarda yapılamadı. Tüm ulusal ve uluslararası etkinliklerimiz ertelendi. Olimpiyatlarımız düzenlenemedi. Bu durum, elbette, biz profesyonel sporcular için ilerlememizin durması ve büyük maddi kayıplar anlamına geldi. Ancak bu süreçte bunu sadece biz değil tüm spor branşları ve tüm ülke yaşadı. Bunun yanında satranç sporu için pandemi bir yandan da kazanca dönüştü. Türkiye Satranç Federasyonu satranç sporunu dijital dünyaya taşıyarak pandemi döneminin en popüler sporu haline getirdi. Sayısını hatırlayamadığım kadar turnuva ve şampiyona düzenlendi. Ancak bu şampiyonalar, turnuvalar daha çok amatör sporculara yönelik oldu. Türkiye Satranç Öğreniyor gibi başarılı projeler ile her yaştan insanın satranç öğrenmesi sağlandı ve bunun yanında satranç sporu evde hep birlikte aile-

2019 İş Bankası Ligi

cek yapılabilen bir aktivite haline de geldi. Kısacası bu süreç, biz profesyonel satranç sporcuları için maddi ve manevi anlamda zorlu zamanlardı ama satranç sporunun popülerliği açısından başarılı bir süreç oldu.

Peki şimdi satranca biraz daha geniş bakalım: Türkiye dünya ülkeleriyle karşılaştırıldığında satrançta nerede?

Son 10-15 yılda çok yol aldık satrançta. Eskiden Avrupa ya da dünya yaş gruplarında derece almamız çok zorken ve belli başlı ülkelerin önüne geçemezken şimdi birçok turnuvada sıralamalarda başlarda yer alıyoruz. Olimpiyatlarda çok önemli dereceler almaya başladık. Yine de alt yapıdan yetişecek çok fazla sporcuya elbette ihtiyacımız var, çünkü alt yapıdan gelenlerin sayesinde gelecekte dünya sıralamasında da yer alacağımıza inanıyorum.

Satranç antrenörlüğü de yapıyorsunuz hem onca yıllık sporcu hem satranç antrenörü olarak satranca yeni başlayan ya da başlamak üzere olanlara tavsiyeleriniz nelerdir?

Öncelikle her çocuğumuzun bir spor dalı ile uğraşmasını, yaşam boyu sporla iç içe olmasını isterim. Satrancı ise kazanımları dolayısıyla her çocuğun bilmesini ayrıca öneririm. Satranç, mücadele, strateji, yapılan hataları analiz etmek ile hatalardan ders almak, kendi kararları ile yüzleşmek gibi hayata dair birçok şeyi içinde barındırır. Bu yüzden her çocuk mümkün olabilen en erken yaştan başlayarak mutlaka satranç öğrenmeli ve satranç sporunu yapmalı. Ayrıca profesyonel anlamda satranç sporunu yapacak çocuklarımız zorluklar karşısında asla vazgeçmesinler, çok çalışsınlar. Sabır, azim, sevgi ve çok çalışmayı bir araya getirebilirlerse bu spor branşında başarılı olurlar ve kendi hayatlarında fark yaratırlar. Öncelikle yaptıkları her şeyde olduğu gibi satrancı da severek ve isteyerek öğrenmelerini ve oynamalarını tavsiye ediyorum.

Yıllardır satrancın içinde olan birisi olarak "Sadece büyüten değil, yöneten kadınlar için kızlar satranç oynamalı." derim. Bu anlamda çocukluktan bugüne gelişinizi sevgiyle, hayranlıkla izledim.

2021 Türkiye Arzum Kadınlar Şampiyonası

Geldiğiniz noktada da kadınlar için bu spor dalında öncü bir isimsiniz. Satranç sporuna yönelmek isteyen özellikle kız çocuklarımıza tavsiyeleriniz nelerdir?

Genel olarak söylediklerim kızlarımız için de geçerli elbette. Bunlara ek olarak kızlarımız hayatta kendilerine düşen görev ve sorumlulukların bilincinde olarak satranca daha önem versinler. Severek, isteyerek, azimle çalışırlarsa eminim ki sadece satrançta değil hayatta da başaracaklardır.

Peki, yeniden size dönelim: Satrançtaki hedefleriniz? 2026'da kendinizi nerede görmek istiyorsunuz örneğin?

Gelecek için planlarım arasında bir süredir beklettiğim IM unvanını almak var.

Öncelikle en kısa zamanda biz de hedefinize ulaşmanızı diliyoruz. IM normu demişken tam da burada bir soru sormak istiyorum:

Satrançta güçlü erkek sporcularla mücadele edebilen az sayıdaki kadın satranççılarımızdan birisin. Peki, sence erkeklerle oynamakla kadınlarla oynamak arasında bir fark var mı?

Satranca başladığım andan beri genelde erkek sporcularla yarıştım. Ankara şampiyonası olurdu İslam Hoca hemen yazdırırdı ismimizi. Zamanın en kuvvetli Ankaralı erkek sporcularıyla oynayarak geliştirdim kendimi desem yeridir.

Open turnuvalar da benim için oynaması oldukça keyifli turnuvalar arasında.

Bütün bunlara bağlı olarak da aslında kadın ve erkek arasında sporcularla oynamak arasında büyük bir fark yok bunun en büyük örneği de hepimizin bildiği üzere ve idolüm olan Judit Polgar

en büyük temsilcilerinden. Bundan dolayı satranca başladığımdan beri hep Polgar gibi olmak istedim ve erkek sporcularla oynamayı tercih ettim.

Söyleşimizin sonuna doğru biraz daha özelinize yönelik sorular sorayım:

Satranç dünyamızın önde gelen sayılı kadın satranççılarındansınız, üstelik çok ama çok da güzelsiniz. Güzelliğiniz tarzınızla da birleşince ortaya çok güzel bir model çıkıyor. Bütün bunlara bağlı olarak da belki de, fotoğrafı en çok çekilen, sanal ortamlarda, dergilerde, gazetelerde, ekranlarda en çok görünen satranç sporcususunuz. Adeta film yıldızı gibisiniz desem abartmış mı olurum bilmiyorum ama bu kadar popüler olmak sizin açınızdan nasıl bir duygu?

Satranç camiasında kadın sporcular arasında tanınan biriyim tabi bu küçük kızlarımız için idol olma konusunda beni çok mutlu ediyor. "Sizin gibi Avrupa şampiyonu ve kadın büyükusta olup milli takımda yarışmak istiyoruz." diyen o kadar çok kız sporcu var ki bunları duyunca gerçekten dünyalar benim oluyor.

Peki, bu kadar göz önünde olmanızaa bağlı olarak, her zaman görünüşünüze bu açıdan özel dikkat gösteriyor musunuz?

Bu konuda herhangi bir çabam hiç olmadı. Kendime özgü bir bakışım olduğunu söyleyen çok insan olmuştur. Özellikle de (tabi ben farkında değilim) maç esnasında bu bakışımı yapıyormuşum.

Hep bir çizgim olsun ve o şekilde ilerleyim istemişimdir ve bu yüzden içimden geldiği gibi doğal olmaya çalışıyorum.

O zaman şöyle diyelim: Bu doğallığınız size çok yakışıyor her zaman doğal ve kendi tarzınızla kalın.

Geldik söyleşimizin sonuna, son olarak eklemek istedikleriniz desem?

Bu güzel söyleşi için sizlere çok teşekkür ederim. Sevgili sporculara, antrenörlere ve velilere hayatımdan kesitler sunduğum bu söyleşide umarım satranç sporunun ne kadar önemli bir spor branşı olduğunu ve bir kişinin hayatını ne kadar değiştirebildiğini anlatmış ve hissettirmişimdir.

Söyleşiden önce de satrancımıza katkınız büyüktü, bu söyleşi aracılığıyla da satrançseverlere bir kez daha ulaşmış oldunuz. O nedenle biz de bütün okuyucularımız adına bu güzel söyleşi için çok teşekkür ediyoruz, inanıyoruz ki gençlerimizin sizden öğreneceği ve sizin satrancımıza katacağınız daha çok şey var.

Hedeflerinize en kısa sürede ulaşacağınız sağlıklı bir ömür dileriz.

Dostları WGM Kübra Öztürk Örenli'yi anlatıyor:

Mamak'ta Nizamettin İrem başkanlığında hizmet veren Gazi Osman Paşa Rotary Kulübü Satranç Eğitim Merkezi'nden tanırım Kübra'yı. Yanlış hatırlamıyorsam kulüp 1995-2006 yıllarında

hizmet vermişti. Kulübün antrenörlüğünü babam İslam Osmanlı yapıyordu ben de babamdan 2-3 yıl sonra başladım kulüpte çalışmaya ve kulüp kapanıncaya kadar da devam ettim. İşte o zaman diliminde orada eğitim alan Serap Keskin, Ezgi Yılmaz, Samet Çağlar, Burak Çağlar, Bayram Çağlar, Recep Çavuş, Cengiz Çavuş, Zuhal Akbaş, Filiz Altunbaş, Asiye ve Özlem Gencer kardeşler gibi dönemin önde gelen yaş grubu sporcuları içerisinde iki isim Türkiye satrancında parladı. GM Mustafa Yılmaz ve WGM Kübra Öztürk Örenli.

Kübra ile ilgili güzel bir anımı paylaşmak istiyorum. 2002 yılında Kübra, Cem Yılmaz'ın da katıldığı NTV kanalındaki bir programa davet edilmişti. Ben de onunla birlikte gitmiştim. Ikimiz de ilk defa uçağa biniyorduk hem çok heyecanlıydık hem de çok korkmuştuk, birbirimize sıkıca sarıldık ve gökyüzüne uçtuk. Kübra programa katıldı ve ertesi gün sabah erkenden uçağa binip Türkiye şampiyonasına Antalya'ya gitmiştik. 6 gün sonra turnuva bitti ve Kübra 12 yaş altı kızlarda Türkiye birincisi olmuştu. Sevincimize diyecek yoktu, sonraki yıllarda da başarılarına başarı katarak yoluna devam etti sevgili Kübra. Dilerim çok daha fazlasını da başarır.

Hanife Osmanlı
3. Kademe Antrenör

Kübra ile 1999'da Dünya Yaş Grupları Şampiyonası için İspanya'ya giderken tanıştık. Otele yerleşmeyi beklerken hasır sandalyelerde oturmuş ve oyun oynamaya başlamıştık. Sanki yıllardır tanışan çocuklar gibiydik. Çok çabuk kaynaşmıştık.

Bir yıl sonraki dünya şampiyonasında artık beraber kalmaya başlamıştık. İkimiz de madalya için iddialıydık. Her maç öncesinde kahkaha krizlerine giriyor, kazanınca beraber seviniyor, kaybettiysek de birbirimizi teselli etmeye başlıyorduk. Bir keresinde yemek kartımı kaybetmiştim. Bu sebeple yemeğe almıyorlardı beni. Biz, o küçücük halimizle bana akşam yemeği hazırlamıştık beraber.

Şimdi üzerinden yirmi yıldan fazla zaman geçmiş. Şöyle bir dönüp baktığımda, Kübra benim hem en yakın dostum olmuş hem de en büyük rakibim. Birbirimizin büyükusta olmasına yardımcı olduk. Birimizin başarısı diğerimize ilham verdi ve daha çok çalıştık. Madalya kazanınca ilk sarıldığımız kişi diğerimiz oldu. Ama bazen de satranç tahtasında birbirimizin rakibi olduk. En zoru bu olsa da çocukluğumu, gençliğimi, en güzel zamanlarımı hep Kübra ile beraber aynı odada geçirdiğim için çok mutluyum.

WGM Betül Cemre Yıldız Kadıoğlu

Kübra ile satranca başladığım ilk günden beri tanışıyoruz. Yaklasık 4 yıl boyunca aynı kulübe gittik ve neredeyse her gün kulüp içinde yapılan turnuvalarda 1. olmak için rekabet ettik. İkimizin de hesap ve pratik gücü o günlere dayanır. Kübra, Avrupa şampiyonu olmuş bir sporcudur. Kübra Öztürk ve Betül Cemre Yıldız, Türkiye'de yetişmiş en iyi kadın satranççılardır. Kübra'nın 2500 Elo üstü kadın satrancında elit bir sporcu olması için yeterince yatırım yapılmayışı ve üzerine yeterince düşülmemiş olması Türk satrancının en büyük kayıplarındandır. Hiçbir şey için de geç değil. Hala düzenli bir çalışma ve iyi bir turnuva programı ile çok iyi yerlere gelebileceği aşikardır.

GM Mustafa Yılmaz

Kübra Öztürk Türk Satrancında özel bir yere sahip olan, çok önemli başarılar kazanmış değerli bir dostumdur. Dostluğumuz yaş gruplarında oynadığımız yıllara dayanır. Birlikte yurt içinde ve yurt dışında çok turnuva oynadık. Bir çok kampa katıldık. 2005 yılından kurulan Beşiktaş JK Satranç Takımı ile ortak başarılarımız ve anılarımız oldu. Belki de hayatımızın en güzel anılarını biriktirdik o takım turnuvalarında. Kazandığı Avrupa Şampiyonlukları ve sporcu kişiliği ile küçük yaştaki kız sporcularımız için çok güzel bir örnek olan sevgili Kübra Öztürk'ü kazandığı önemli başarılardan dolayı bir kez daha tebrik ediyorum ve kendisine kalbi gibi güzel bir gelecek diliyorum.

FM Fethi Apaydın

Federasyon ekibine katılarak organizasyonunda görev aldığım ilk uluslararası şampiyona 2004 yazında Ürgüp'te yapılan Avrupa Yaş Grupları Şampiyonası'ydı. Kübra o zaman 13 yaşındaydı ve 14 yaş kızlar kategorisinde yarışıyordu. Her sene gerçekleşen yaş grupları şampiyonalarının ardından başarılı sonuçlar almaya devam ettikçe pek çok ulusal ve uluslararası şampiyonada bir araya gelme ve birbirimizi yakından tanıma fırsatı bulduk.

Hayatımın neredeyse tamamını bu camiada, 17 yılımı da federasyonda çalışarak geçirdiğimi düşününce pek çok usta sporcu gözümün önünde büyüdü diyebilirim. Kübra da onlardan biri. Yaşına göre son derece bilinçli bir çocuktu Kübra. Sakin, olgun ve mütevazi idi. Sayısız başarının ardından öyle kalabilmesi mutluluk verici.

Satranç kariyerindeki çok önemli anlarında yanında olmak benim için gurur kaynağıydı, bu heyecanımın hiç tükenmeyeceğine, hayatının her döneminde onun için hep böyle hissedeceğime eminim. Attığın her adımda yanında olacağımı biliyorsun, yine de hatırlatmak istedim. Sağlıkla ve başarıyla geçireceğimiz nice günlere...

Fatma KOÇ
Milli Takımlar Direktörü

CAPABLANCA

YALNIZCA SATRANÇ OYNAMAK İÇİN YARATILMIŞ OLAN!

Mavikale'nin bu sayısında, efsanevi satranç şampiyonlarından Capablanca'nın hayatının kısa bir dönemini canlandıran bir filmi tanıtacağım: Capablanca

FİLMİN KÜNYESİ	
Türkçe adı	Capablanca
Orijinal adı	Capablanca
İngilizce adı	Capablanca
Yönetmen	Manuel Herrera
Yapım yılı	1987
Yapımcı ülke	Küba, Sovyetler Birliği
Orijinal dil	İspanyolca
Süresi	96 dakika
Eserin yazarı	Eliseo Alberto, Manuel Herrera, Darl Orlof
Oyuncular	César Évora, Galina Belyayeva, Eslinda Núñez, Adolfo Llauradó, Boris Nevzorov, Javier Ávila, Marina Yakovleva, Beatriz Valdés, Vladimir Cruz
IMDB Puanı	6.7

Perde gösterişli satranç taşlarıyla açılır. Onların üstünde dinamik bir piyano sesiyle dolaşan kamera, en son tahtanın üstüne devrilmiş beyaz bir şaha odaklanınca ilk gösterdiği taşların tahta dışına çıkartılanlar olduğunu anlarız: Oyun henüz bitmiş, Beyazlar kaybetmiştir. Kamera çalınmakta olan piyanonun siyah beyaz tuşlarına götürür bizi.

Piyano, gösterişli bir opera binasının sahnesinde çalınmaktadır ve onu locadan hayranlıkla izleyenlerden, şık, siyah bir takım giymiş, papyonlu, tanıdık yüzlü bir adamın iç sesini duyarız: "Müzik sanattır, satranç ise sadece bir oyun! Lecuona (piyanist) bir sanatçı, ben ise yalnızca bir oyuncuyum." Artık kuşkumuz kalmamıştır: karşımızdaki efsanevi Capablanca'dır!

Prof. Dr. Ergin Çiftçi
Sporcu
erginciftci@gmail.com

Satrançsever izleyici heyecanlanır. Piyano çalarken akan eski fotoğraflar bizi geçmişe, Küba'nın o Capablanca'sız günlerine kadar götürür. Capablanca'nın anne ve babasını, o dahi çocuklarının ortaya çıkışını ve yükselişini, giderek karşısındaki dünya şampiyonluğu yaşamış rakiplerini de tanıdığımızın farkına varırız. Capablanca, her fotoğrafında şıklığın zarafetin ve güzelliğin vücut bulduğu olağanüstü bir figür olarak görünür. Adeta yalnızca satranç oynamak için yaratılmıştır. Fotoğraflardan hareketli karelere ne zaman geçeceğimizi, Capablanca'nın öyküsüne nereden dâhil olacağımızı iyice merak ederken, çekildiği zamanın unutulmaması için, son fotoğrafın üstüne kalemle yazılan tarihi okuruz: 1925!

"Kötümser olma José Raúl, sen dünya şampiyonusun!" Bunu, konserin ardından operanın merdivenlerinden inerken söyleyen yakın arkadaşı Manuel'dir. Capablanca ise Küba'nın, dünya üstünde yaşayanların büyük çoğunluğunun önemsemediği bir toprak parçası olmasından

Capablanca filminin afişi.

rahatsızlık duyuyor gibi görünmektedir. Onlar bir taraftan yürüyüp diğer taraftan da bu konu üstünde tartışırken arkalardan bir üçüncü adam, Capablanca'yı kaçırmaya hiç tahammülü yokmuş gibi, adını seslenerek ve heyecanla gelir. Bu yaşlı adamın Capablanca tarafından sevilen ve sayılan bir kişi olduğunu anlarız. Adam, Moskova'da güçlü oyuncuların davet edildiği bir satranç turnuvasının düzenleneceğini duyduğunu söyler. Ardından, devlet başkanının, Capablanca gibi bir üst düzey devlet görevlisinin oradaki turnuvaya katılmasını uygun görmediğini söyler. Capablanca kendisine böyle bir davet gelmediğini bildirir. Karşı taraf şaşırmıştır, dünyanın bütün güçlü oyuncularının davet edildiği bir satranç turnuvası için Capablanca'nın da davet edileceği düşünülmüştür. Capablanca, kendisini de davet edilmesi gereken güçlü oyuncular arasında saydıkları için teşekkür eder, böyle bir davet gelmesi halinde durumu değerlendireceğini söyler.

Konuşulanlardan Sovyetlere karşı bir önyargı olduğu anlaşılır. Ama Küba'da da gidiş iyi görünmemektedir. Bir gün, Capablanca sokakta gösteri yapan Kübalılar ile güvenlik görevlilerinin karşılaşmasına şahit olur. Birden iki grubu bir satranç tahtasında karşılaşan iki farklı renkteki ordulara benzetir. Göğüs göğüse bir çarpışma olur ancak güçler orantılı değildir ve polis göstericileri acımasızca ezer. Sokak o kadar tekinsiz bir hal almıştır ki Capablanca kendisini, çatışma başlar başlamaz onun dışında kalmak için kapılarını kapatan, bir kiliseye atar. Az sonra da, göstericilerden olduğu, ancak yaşanmakta olan çatışmada yenilgiyi kabul ettiği anlaşılan bir genç adam sığınır yanına. Genç adam onu fark edince dışarı çıkmaya yeltenir, Capablanca onu durdurur, sakin olmasını söyler. Genç adam yine de endişelidir: "Teşekkür ederim Bay Capablanca, ama sizin için tehlikeli olabilir." Capablanca onu yine de sakinleşmesi için yeniden temin ettikten sonra satranç ile ilgilenip ilgilenmediğini, olumsuz yanıt alınca da kendisini nereden tanıdığını sorar. Tam bu sırada, sokaktaki isyanı bastırdığı ve çevreye sığınanları aramaya başladığı anlaşılan polis memurları girer kiliseye. Capablanca, kendisini, dünya satranç şampiyonu olduğunu da belirterek tanıtsa da polisin bundan etkilenmediğini görür. Bunun üzerine, dışişleri bakanlığı görevlisi olduğunu eklemek zorunda kalır ve bunu doğrulayan

Capablanca, kendisine satranç öğreten babasını hatırlıyor.

belgelerini gösterirken genç adamın da yeğeni olduğunu ekleyerek tutuklanmasına engel olur.

Capablanca, Manuel, yerel gazeteci Gonzalo ve genç bir kadınla yemekte görülür. Gazeteci nasıl olup da yaşlı Lasker'in New York turnuvasında onu yenmeyi başardığını sorar. Capablanca içerlemiştir: "Kaybetmeye hakkım yok mu?" Gazeteci elbette kaybedebileceğini ama bu yenilginin kendilerini üzdüğünü söyler. Manuel, böyle büyük bir turnuvada ikinci olmanın büyük bir zafer olduğunu, Capablanca'nın Lasker'i dünya şampiyonluğu unvan maçında zaten mağlup etmiş olduğunu söyleme ihtiyacı duyar. Gazeteci, o yaşlı adamın yine de, Küba'nın itibarını zedeleyen, aslında bizzat kendisinin bile beklemediği bir intikam almış olduğunda ısrarcıdır. Capablanca, tam bu sırada, Moskova'da dünyanın en büyük oyuncularının katılacağı bir turnuvaya davet edildiği haberini verir. Heyecanla not almaya başlayan gazeteciye değerli bir ayrıntı da verir: "Şunu da ekleyebilirsin; şampiyon, katılıp katılmayacağına henüz karar vermedi!" Gazeteci, kararını kesin olarak verdiğinde bunu ilk bilenin kendisi olması için Capablanca'dan söz vermesini ister.

Kısa süre sonra, Capablanca'yı çoklu masaya karşı, arkası dönük olarak satranç oynarken görürüz. Bir hakem, önce masa numarasını, sonra o masada rakibin yaptığı hamleyi anons eder, Capablanca da yaptığı karşı hamleyi söyler… Capablanca, tahtaları görmemesine rağmen rakip tahtadaki şahlar birer birer devrilir… Capablanca, birlikte yemek yedikleri, ondan etkilenerek izlemeye gelen güzel kadınla konuşurken bu tür satrancı bir çeşit sirk gösterisine benzetir.

Capablanca, turnuvaya katılmaya karar verirse, bir dışişleri görevlisi olarak Bolşeviklerle el sıkışacak olmasının problem edildiğini anlar. Kendisi sadece satranç oynayacak olmasına karşın, davetin bir Bolşevik olan Krylenko tarafından yapılmış olması Kübalı yetkililer için yeterlidir. Capablanca kendi çevresindeki başka insanların da Sovyetlere karşı bir antipati beslediğini fark eder. Daha önce Rusya'ya gitmiş ve güzel izlenimlerle dönmüş olsa bile artık devrim olmuş ve sanki bundan sonra oradaki insanlar, o ülke artık istenmeyen bir tehdit kaynağı haline gelmiştir. Oysa böyle düşünen Kübalı dostları onunla, onun kendi vatanına bağlılığıyla, kendisine sunulan Amerikan vatandaşlığı teklifini ret edişiyle gurur duymaktadırlar.

Capablanca'yı, Havana limanına demirlediğinden beri kendinden söz ettiren, kendine özgü sireniyle tanınan Sovyet gemisinde görünce turnuvaya katılmaya karar verdiğini anlarız.

Geminin güvertesinde, çevresine meraklı bir kalabalığın toplandığı bir satranç maçı sürmektedir. Satranç oynarken adeta şov yapan, neşeli, oyunu kadar kahkahası da güçlü bir adam karşısına çıkan herkesi yenmektedir: "Büyük Raklis'i hiç kimse yenemez!" Capablanca, insan halkasının içine merakla kafasını uzatınca kendisini fark eden Raklis tarafından oyuna davet edilir. Maçların para karşılığı oynandığı, tahta çevresinde toplanmış izleyicilerin de kimin kazanacağı konusunda bahse tutuştuğu anlaşılır. Raklis, kendinden emin biçimde beyaz taşları almış ve rakibine karşı bir atını oyundan çıkartarak başlamıştır. Hamleler yapıldıkça, Raklis'in yüz ifadesinden karşısında sıkı bir oyuncu olduğunu fark ettiğini anlasak da, çevreden sürekli hamle önerileri alan ve bunlara uyduğu da anlaşılan Capablanca oyunu kaybeder. Raklis, o ünlü kahkahasını atarken Capablanca rövanş ister, iddiayı iki katına çıkartırken bu sefer kendisinin oyuna iki at eksik çıkacağını bildirir. Bu çılgın teklif Raklis tarafından şaşkınlık ve neşeyle kabul edilir. İkinci oyun da çekişmeli geçer, Raklis yine çevresine neşe saçarak hamle yapmayı sürdürse de beklemediği bir anda mat olur. Bir an şaşırsa da neşesinden bir şey kaybetmemiştir: "Berabere!"

Capablanca, gemide müzik yapan, Andrey adında genç bir Rus ile tanışır. Andrey, 1920 yılında Kırım'dan gemiye binerek ülkesinden ayrılmış, geride Bolşoy Balesi'nde bir balerin olan kız kardeşi Sasha'yı bırakmıştır. Capablanca'dan ona bir mesaj götürmesini, ülkesine dönmek için Berlin'de dilekçe vereceğini söyler. Andrey ülkesine dönmek istemesine karşın, eşi onun ülkesine döndüğünde başına gelebileceklerden endişe duymaktadır.

Capablanca Moskova'da büyük bir coşkuyla karşılanır. Tren garında kendisi için bir karşılama töreni düzenlenmiştir. Bu kalabalığın içinde onunla görüşmek isteyen genç ve güzel bir kadın vardır: Sasha!

Capablanca'yı otelinde eski bir gazeteci dostu olan Picon karşılar. Capablanca, kendisini "Satrancın Mozart'ı" olarak niteleyen Picon'a, iki yıldır ciddi biçimde satranç oynamadığını, kendisinden çok fazla performans beklememesini söyler. Picon ise son on yılda yalnızca iki oyun kaybettiğini hatırlatır şampiyona. Picon, Alekhine dışında bütün büyük oyuncuların burada olduğunu haber verir: Yaşlı adam Lasker, Amerikalı Marshall, Polonyalı Rubinstein, Réti, Yates, Tartakower, Grunfeld ve on gizemli Sovyet usta! Capablanca bunlara Meksikalı Torre'yi ekler. Picon, yanında Capablanca'yı heyecanlandıran bi-

Capablanca, karşısındakinin dünya şampiyonu olduğundan habersiz Raklis ile satranç oynuyor.

Capablanca, turnuvaya iyi bir başlangıç yapamıyor.

rini de getirmiştir; Capablanca ile 1911 yılında San Sebastian'da tanışan ve tutkulu bir aşk yaşayan İspanyol güzeli Amelia!

Picon, Capablanca ve Amelia'yı bir Arjantin eğlence mekânına götürür. Capablanca'yı izlediği anlaşılan Sasha burada ona kendisini tanıtma fırsatı bulur. İkili uygun bir zamanda buluşmak için sözleşirler.

Moskova turnuvasının açılışı da görkemli olur. Seçkin davetliler, basın mensupları, patlayan flaşlar… Krylenko salona Capablanca ile birlikte gelir, tarihte ilk kez bir devlet tarafından resmen desteklenen bir satranç turnuvası yapıldığını da hatırlatan kısa bir açılış konuşması yaptıktan sonra sözü Capablanca'ya verir. Capablanca, bütün konuk yabancı oyuncular ve kendi adına gördükleri sıcak karşılama için teşekkür eder. Sovyet hükümetinin satranca bu kadar olağan üstü bir dikkat göstermeye devam etmesi halinde Sovyet satranç oyuncularının birinci sınıf ustalar haline gelerek dünya satrancında değerli bir yer tutacaklarından kuşkusu olmadığını ve bugün açılışını yaptıkları turnuvanın satranç tarihine geçeceğini söyler.

Ve turnuva gong sesi ile başlar! Turnuvanın favorileri Capablanca ile Lasker'in daha ilk turda karşılaşması basının ana gündemi olur. Hamlesini yapan Capablanca ayağa kalktıktan sonra yanına gelen Torre ile samimi bir tarzda konuşur. Torre neden bu kadar uzun süre satranç oynamaya ara verdiğini sorarken bunun bir kapristen mi yoksa kaybetme korkusundan mı kaynaklandığını merak etmektedir.

Amelia'nın turnuva salonuna giriş belgesi sayesinde Capablanca'nın karşısına çıkan genç bir adam, Leningradlı satranççılar adına onu kentlerinde bir çoklu gösteri yapması için davet eder. Capablanca'nın bu daveti kabul etmesi Amelia'nın hiç hoşuna gitmez. Capablanca'nın serbest gününü bir grup amatörle satranç oynamak gibi faydasız bir işe harcaması, dinlenerek güç toplamak varken trende iki gece yolculuk yapacak olması hiç de akıllıca değildir. Capablanca'ya New York turnuvasına hasta halde başladığını ve Réti'ye kaybettiğini hatırlatır, onu satranç tarihindeki en sorumsuz şampiyon olmakla suçlar. Capablanca işe onun bu telaşını alaya alır: "Zaten benden önce pek fazla şampiyon yoktu!"

Picon ile Capablanca konuşurken turnuva ilerledikçe şampiyonun beklenen başarıyı göstereme-

diği anlaşılır. Capablanca dokuz turda yalnızca bir galibiyet alabilmiştir. Herkesin kendisiyle beraberlik almak için oynadığını söyler. Picon, burada olmayan Alekhine'in onun karşısına çıkmak için beklediğini hatırlatır. Capablanca, satrancın işi olduğunu, satranç oynamayı sevdiğini ama zaman zaman ondan nefret de ettiğini söyler. Ona göre, bu turnuvada da olduğu gibi, gün gelecek ve ustaların birbirini yenmesi olanaksız olacak ve oyunlar hep beraberlikte bitecektir. Bunu önlemek için dört taş daha eklenerek satranç tahtasının büyütülmesini önerir. Picon bunu mantıklı bulmaz, bu değişikliğin olasılık zincirini sonsuza kadar arttırmaktan başka bir işe yaramayacağını düşünmektedir. Capablanca, dünya şampiyonluğu yükünün ne kadar ağır olduğundan yakınınca, Picon, bu yükü yakında ondan alacağını söyleyerek yine Alekhine'i hatırlatır. Ancak Capablanca ona karşı kazanacağından emindir.

Capablanca, genç Sovyet oyuncu Ilyin-Zhenevskiy'e kaybedince Amelia oldukça üzülür. Capablanca ise bundan sanki hiç etkilenmemiş gibidir. Aklı Sasha'dadır, onu Bolşoy Balesi'nde ziyarete gider. Sasha da gördüğü bu ilgiden hoşnuttur. Birlikte Kızıl Meydan'da yürürlerken Sasha, Moskova'yı satranç ateşinin sardığını, kendi koreograflarının bile Chigorin'in Steinitz'ı yendiği bir oyundan esinlenen bir satranç balesi sahneye koyduğunu söyler. Kendisi oyunda bir piyonu canlandıracak ve daha başlarda hayatını kaybederek sahneyi terk edecektir.

Amelia, ortadan kaybolan Capablanca'yı arasa da oteldeki odasında bulamaz. Picon'a, Capablanca için ne kadar endişeli olduğunu anlatır. Alekhine'in Paris sokaklarında dolaşıp Capablanca'nın maçlarını yayınlayan gazeteleri aldığı sırada Capablanca'nın da elinde bir buket çiçek ile Moskova sokaklarında dolaştığından yakınırken aslında onu, ilk aşkını, bir başka kadından ne kadar kıskandığını da itiraf etmektedir. Bu kıskançlık nedensiz değildir. Capablanca, Sasha'ya giderek daha fazla tutulmaktadır. Sasha bu ilgiyi fark etse de aklında kardeşi Andrey vardır. Onun gurbette zor durumda olduğunu anlamış ve büyük bir üzüntüye kapılmıştır. Capablanca onu evine bırakırken bugün yaşadığı mağlubiyeti unutturduğu için Sasha'ya teşekkür eder. Bu sırada Sasha'nın yaşlı komşusu çıkagelir, yanındaki yeni sahiplendiği köpeğe eski sahibinin "Kale" adını verdiğini, hayatını yeni kaybetmiş olan o zavallı kadın ve elbette kendisi için her şeyin satrançla ilgili olduğunu söyler. Sasha yanındaki adamın da çok iyi satranç oynadığını söyleme gereği duyar. Buna şaşıran yaşlı adam Capablanca'yı şöyle bir

Capablanca, Leningrad'da, aralarında genç Botvinnik'in de olduğu bir grup oyuncuya karşı eş zamanlı oynuyor.

Turnuva ilerledikçe ısınan Capablanca, turnuvayı ilk sırada bitiren Bogoljubov'u terletiyor.

süzdükten sonra görüşünü bildirir: "Elbette bir Chigorin değil!" Bu yorum Capablanca ve Sasha'yı güldürür. Ayrılırken, Capablanca, Sasha'yı oyundaki rolü için teselli eder, piyon önemsiz bir taş değildir, piyonlar satrancın ruhudur!

Turnuvanın maç yapılmayan günü gelince Capablanca yıllar önce ziyaret ettiği Leningrad'a gitme fırsatı bulur. Bir grup satranççıya karşı eş zamanlı oynar. Yorgun olduğu gözden kaçmayan Capablanca, kendisini davet eden gence, az önce hamle yaptığı son masadaki çocuğun kim olduğunu sorar. On dört yaşında, ikinci sınıf bir oyuncu olan Mikhail Botvinnik olduğunu öğrenince onun kendi ülkesinde olsa bir şampiyon olacağını, bu genç oyuncuya bir de on yıl sonra bakılması gerektiğini söyler. Çok geçmeden, bu genç yeteneğe karşı şahını devirerek onu galibiyetinden dolayı kutlar.

Moskova'ya dönerek turnuvaya devam eden Capablanca için kötü gidiş sürer. Kendisini ziyarete gelen Sasha'nın da etkisiyle, umutsuz durumda olduğunu düşündüğü oyunda, hamle sırası rakipteyken terk eder. Sasha ve onun baleden kız arkadaşını Torre ile evlerinde ziyaret eder. Kızlar onlara, üstü damalı, karelerine beyaz ve kahverengi çikolatadan yapıldığı anlaşılan kale, at ve piyon şeklinde satranç figürlerinden oluşan bir yaş pasta bile yapmıştır. Capablanca'nın bunlardan kahverengi bir "at"ı Sasha'ya sunduğu görülür.

Capablanca'nın kalbinde artık başka bir kadın olduğunu anlayan Amelia, ona dostça veda eder. Aynı dönemde, Manuel aracılığıyla Küba'da kendisi için haberlerin iyi gitmediği yönünde bilgi de alan Capablanca turnuvanın ikinci yarısına fırtına gibi girer, galibiyetler art arda gelir.

Diğer taraftan da, Capablanca, fırsat buldukça Sasha ile zaman geçirmeye devam etmektedir. Ona çocukluğunda, henüz dört beş yaşlarındayken, babasıyla satranç oynarken geçen bir rüyasını anlatır. Tahtadan bütün taşlar tek tek kaybolmakta, yalnızca beyaz bir şah ve siyah bir piyon kalmaktadır… Aklı sergileyeceği rolde olan Sasha, ölen bir piyonun ne hissedeceğini sorar Capablanca'ya. Görevini yapmış olmanın verdiği huzur olduğunu söyler şampiyon. Sasha bir rüyada gibidir ama turnuvanın bitişi yaklaştıkça Capablanca'nın gidişi de yaklaşmaktadır. Sonu olmayan bir ilişki yaşadıklarını düşünerek üzülmektedir. Capablanca, bir gün yeniden döneceğini söyleyerek genç sevgilisini teselli eder.

Galibiyet serisini sürdüren Capablanca, turnuvanın şampiyonluğunu kazanacak olan Bogoljubov'u da yenmeyi başarır (Diyagram 1 ve 2). Artık ayrılık vakti gelmiştir. Sasha'yı evinde ziyaret etse de onu bulamaz. Getirdiği çiçekleri kapısına bırakıp giderken onun yaşlı komşusu ile karşılaşır. Adam, kızların buraya yakın olan balede olduklarını söyler. Capablanca şehirden ayrılmak üzere olduğunu söylerken Sasha'yı görmek için oraya gidemeyeceğini de ima etmiştir. Satranç tutkunu adam, turnuvanın sonucunu merak etmektedir, şampiyon olmuş mudur? Capablanca yalnızca üçüncü olduğunu söyler. Peki, kendisi gerçekten de Sasha'nın söylediği gibi dünyanın en iyi oyuncusu mudur? Capablanca, dönüp yaşlı adamın yanına gelir, ona dostça dokunur: "Sasha yanılıyordu, dünyanın en iyi oyuncusu Chigorin'dir!" Bu yanıt yaşlı adamı çok mutlu etmiştir: "Söylemiştim, söylemiştim, Chigorin, Chigorin'dir!"

Picon da Capablanca'nın ikinci yarıdaki performansından çok memnundur: "Son on turda 8.5 puan! Eğer bir beraberlik daha az almış olsaydın ve Lasker ikinci olmasaydı…" Capablanca ise Lasker ve Bogoljubov'un iyi oynadığını, Bogoljubov'un birinciliği hak ettiğini söyler. Picon, böyle güçlü bir turnuvada üçüncü olmanın ve iki parlak oyun ortaya koymuş olmanın büyük bir başarı olduğunu düşünmektedir. Capablanca, her zaman turnuvalara kötü başladığını, burada da bunun bir benzerinin yaşandığını, turnuvanın ilk kısmını ısınma gibi gördüğünü ama artık başlangıç kısmının da son kısım kadar önemli olduğunu anladığını söyler. Gelecek yıl Amerika'daki bir turnuvaya davet edilmiştir ve orada bundan daha iyisini yapacaktır. Sasha'nın profilini yansıtan ve bir parktaki sokak ressamının yaptığı resmi gören Picon kendisine tanıdık gelen bu kadının kim olduğunu sorar. Capablanca, onun belki de dünyada yaşayan son melek olduğunu söyler, adını vermeden.

Capablanca ayrılırken onu tren garında uğurlayan yine dostu Torre olur: "Sasha'yı görürsem ona ne söylemeliyim?" Capablanca bir an duraksar, "Onun mükemmel bir kız olduğunu söyle, her şeyin söylediğim gibi olacağını… Ve kısa süre sonra döneceğimi…" Torre, Capablanca'nın âşık olduğunu apaçık görmektedir, Capablanca da bunu inkâr etmez. Trenin kalkış zamanı gelmiştir, Torre "Hepimiz kaderin elinde bir piyonuz." der. Capablanca ise sanki satrancı artık daha farklı algılamaya başlamıştır; piyonların kendi kaderlerini değiştirebildiklerinin farkına vardığını söyler. Bu sırada, siyah bir piyonu

Bolşoy Balesi'nde sergilenen satranç temalı gösteri.

José Raúl Capablanca, Satranç Ateşi filminde.

canlandıran Sasha, satranç konulu etkileyici bir bale performansı sergilemektedir. Capablanca hareket etmek üzere olan trene binerken son sözlerini söyler: "Eskiden, en önemli taşın şah olduğuna inanırdım, şimdi bunun doğru olmadığını görüyorum, hayatta olduğu gibi satrançta da en önemli taş piyondur!" Sasha, performansın en önemli oyuncusu olarak sahnede görevini tamamlayıp sonlandırırken Capablanca'yı Moskova'dan uzaklaştıracak buharlı tren hareket eder.

Ardından perdede Capablanca'nın bundan sonra yaşadıklarını özetleyen kısa bir yazı akar: "Sonra, José Raúl Capablanca, Hopatcong Gölü ve New York turnuvalarını kazandı. Dünya şampiyonluğu tacı 1927'de Buenos Aires'de Aleksandr Alekhine'e geçti. Capablanca rövanşı almaya çalıştı fakat dünya şampiyonu ile yeniden karşılaşma çabaları başarıya ulaşamadı. Moskova'da 1935 ve 1936 yıllarında yapılan iki büyük uluslararası satranç turnuvasına katılmak için, iki kez daha Sovyetler Birliği'ne geldi. José Raúl Capablanca, 8 Mart 1942'de New York, Mount Sinai Hastanesi'nde hayatını kaybetti. Capablanca, 39 yıllık aktif satranç hayatında, bugüne kadar hiçbir satranç oyuncusu tarafından aşılamayan bir rekora ulaştı. Resmi olarak kayıtlı 618 partiden 315'ini kazandı, 266'sında berabere kaldı ve yalnızca 38 kayıp yaşadı. O bir demokrat ve hümanistti. Fakat her şeyden önce, döneminin Kübalısı idi! Ve bununla gurur duyardı."

Capablanca, Kübalı yönetmen Manuel Herrera'nın gerçekleştirdiği, José Raúl Capablanca'nın doğumunun yüzüncü yılına adanmış bir film. Beklendiği gibi, Sovyet-Küba ortak yapımı olan filmin ilk gösterimi Ekim 1987'de Moskova'da gerçekleştirilmiştir. Sovyetler Birliği'nin çatırdamaya başladığı yıllarda çekilen film, buna rağmen hem Küba'nın eski dönemi üstünden sistem eleştirisi yapıyor hem de kendi uyguladığı politik sistemi savunuyor. Film, Sovyetler Birliği'nin yeni kurduğu, dünyanın çoğunluğu tarafından henüz alışılamayan ve bu nedenle şüpheyle bakılan siyasi sisteminin propagandasını yaparken, ona paralel bir yolda yürüyecek olan Küba'nın devrimi ısıtmaya başlayan halkını selamlıyor.

Capablanca filmi, iddialı adına rağmen, üçüncü dünya şampiyonu José Raúl Capablanca'nın gösterişli hayatının yalnızca 1925 Moskova turnuvası kısmına odaklanıyor. Capablanca'nın hayatında Rusya'nın çok özel bir yer tuttuğu biliniyor. Bu ülkeyi defalarca ziyaret eden, hatta bir süre orada yaşayan, orada düzenlenen büyük satranç turnuvalarına katılan, konferanslar veren, satrancı tanıtan, satranç dünyası dışından insanlarla da çok fazla iletişim kuran Capablanca'nın bu ülkeyi ve onun satranç tutkunu insanlarını sevdiği yaşamından kolaylıkla okunabiliyor.

Filmin bilimsel danışmanlığını, ünlü Rus satranç tarihçisi ve yazarı Isaak Maxovich Linder'in yaptığını keşfediyorum Capablanca'nın hayatı ve çalışmaları hakkında birkaç kitabın yazarı olan Linder, filmde Avusturyalı büyük usta Rudolf Spielmann'ı da canlandırıyor. Buna rağmen, hemen her karesinde satranç taşları görünen ve satranca gönderme içeren imgelerle yüklü filmde, ne yazık ki satrançsever izleyiciyi etkileyen bir satranç konumuna yer verilmiyor. Bunu, filmin danışmanının Capablanca'nın satranç anlayışın-

dan çok tarihsel süreciyle ilgilenmesine bağlıyorum. Filmde en ayrıntılı verilen maçlardan biri olan Bogoljubov karşılaşmasında açılış ve oyun ortasında hamleler doğru gösterilmesine karşın, Beyaz'ın oyundaki vezir hamlesi gerçekte olduğundan daha geç yapılıyor, bu hamlenin yapıldığı sırada tahtada gerçekte oluşan konumdan çok farklı bir konum gösteriliyor ve aynı konumu takip eden izleyicilerin kendi tahtalarındaki konumun ise ne gerçekte oynanana ne de filmde verilen konuma benzemiyor (Diyagram 1 ve 2). Daha kötüsü, Capablanca ile Botvinnik arasında yapılan maçın notasyonu var olmasına karşın, gerçekte oynanan oyun ile filmde gösterilen arasında küçük de olsa bir benzerlik bulunmuyor. Bu durum, filmde satranç konumları konusunda bir titizlik gösterilmediğini ortaya koyuyor.

Sovyet hükümeti tarafından ülkede satrancı yaygınlaştırmak için 10 Kasım ile 8 Aralık tarihleri arasında düzenlenen 1925 Moskova turnuvası, satranç tarihinde önemli bir yer tutuyor. Nikolai Krylenko tarafından düzenlenen bu uluslararası süper turnuvaya, on bir yabancı ustaya karşılık on Sovyet ustası davet edilmiş, dünya şampiyonu José Raúl Capablanca ve selefi Emanuel Lasker'in, New York 1924 turnuvasında olduğu gibi, zirve için çekişen isimler olması beklenirken, Sovyet ustası Efim Bogoljubov beklenmedik bir zafer elde etmiş, Lasker, turnuvayı Bogolyubov'un 1½ puan gerisinde ve Capablanca'nın ½ puan önünde bitirmiştir.

Bu sayfalarda daha önce tanıttığım, Satranç Ateşi filmi, 1925 Moskova turnuvasından tarihi belge niteliğinde bazı sahneler içermektedir. Yönetmen Manuel Herrera'nın, filmini çekerken o dönemden hareketli görüntüler içeren, hatta Capablanca'nın kendisinin bizzat rol aldığı Satranç Ateşi'nden fazlasıyla faydalandığını düşünüyorum. Sasha'nın Moskova'da hemen herkesin satranç konuştuğundan bahsederken "satranç ateşi" ifadesini kullanması, Capablanca'nın bazen satrançtan nefret ettiğini itiraf etmesi, her iki filmde de satranç temalı yaş pasta görünmesi bu savın akla geliveren kanıtları olarak sunulabilir.

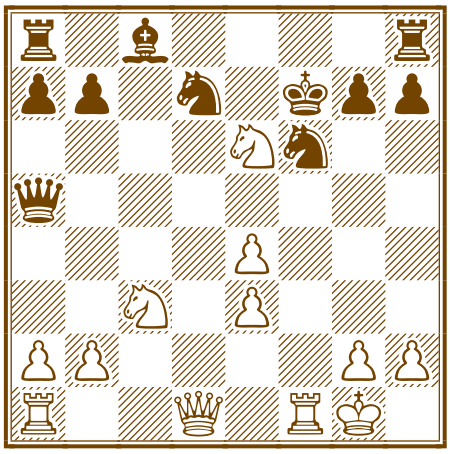
Satranç Ateşi ve Capablanca beni geçmişe götürüyor, kayıtlarımı kontrol ediyorum, 10 Ocak 2010 tarihinde Satranç Ateşi yazımı yayın kuruluna gönderdiğim ortaya çıkıyor. Bundan sonraki ilk yayın kurulu toplantımızda yazıyı okuduğu anlaşılan sevgili Ali İpek, bana Capablanca ile ilgili bir film daha olduğunu haber veriyor. Satranç ve Sanat köşesinin henüz üçüncü makalesini yazmış biri olarak yolun başında olsam da şaşırıyorum. Ali İpek, bu filmi televizyonda izlediğini söyleyerek beni bir kez daha şaşırtıyor. Capablanca adını taşıyan ve nihayet yazma fırsatı bulduğum bu filmin varlığından ilk olarak o zaman haberdar oluyorum. Filmi hemen izlemek, hatta yazmak tutkusu sarıyor içimi. Filmin bir kopyasına kolayca ulaşabilsem de İspanyolca olduğu ve hiçbir dilde yazılmış bir altyazısı olmadığı için hevesim kursağımda kalıyor. Mavikale için her film seçiminde Capablanca yeniden gündeme geliyor, ama nafile, altyazı bulamıyorum. Hatta bu filmin altyazısını bulmak için film ile aynı adı taşıyan bir altyazı dosyası oluşturup onu internette paylaşarak beni boşuna umutlandıran bir başka Capablanca filmi takipçisiyle bile kesişiyor yolum… Zaman geçiyor, ne yazık ki, kendisine filmin makalesini yazarak sürpriz yapamadan, sevgili Ali İpek aramızdan ayrılıyor. Ben yine de filmi takip etmekten vaz geçmiyorum. Otomatik oluşturulan İspanyolca altyazıyı deşifre ederek filmi izlemek için uzun süre çaba göstersem de program özel adların neredeyse hiçbirini görmediği için bu yöntemle istediğim verimi alamıyorum. Ama artık filmi izleye izleye ona o kadar aşina bir hale geliyorum ki o haliyle bile olsa yazmaya başlamaya karar veriyorum. Tam da o gün, umutsuzca yaptığım son arama nihayet başarıya ulaşıyor, Kiril alfabesi ile yazılmış bir Rusça altyazı buluyorum! Günümüz teknolojisinin olanaklarını kullanarak onu İngilizce'ye çeviriyorum. Ve nihayet Capablanca'yı içinde geçen hemen her sözcüğünü anlayarak izlemenin mutluluğuna eriyorum. Bu anlattığım bütün süreçlerde Ali İpek'in filmi nerede izlemiş olabileceği sorusu takılıyor aklıma. Film ile ilgili yerli bir kayıt bulamayınca, büyük olasılıkla, katıldığı bir uluslararası turnuva sırasında rastlamış olduğuna hükmetmiştim. Ama zaman beni bir kez daha haksız çıkarıyor, sanal dünyada bu filmi televizyonda izlediğini bildiren Türkçe bir forum notuna rastlıyor, daha sonra da 8 Eylül 1998'de ülkemizde bir televizyon kanalında filmin gösterimini belgeleyen bir elektronik gazete kupürü buluyorum. Capablanca vesilesiyle, Ali İpek'i bir kez daha saygıyla anarken onun izleme

şansı bulduğu filmin Türkçe dublajının bir kopyasını bulmayı iş listeme ekliyorum.

Yazımı bitirdikten, onu yıllarca olgunlaşması için bekledikten sonra, filmi tadına vararak bir kez daha izliyorum. Artık olayları, konuşmaları, müziği o kadar iyi biliyorum ki onları görmeme gerek kalmıyor. Ben yalnızca Capablanca'ya bakıyorum. O elbette filmin, bu yazının ve bendeki satranç imgesinin tartışılmaz kahramanı. Nezaketi ve zarafetiyle satranca ne kadar da yakışıyor! Onu ne kadar yazarsam yazayım tam olarak anlatamayacakmışım gibi geliyor. Bunu ona söylemek istiyorum. Başka bilmesini istediklerim de var: Milyonlarca insanın ona hala hayran olduğu, kitaplarının hala elden ele dolaştığı, doğumunun yüzüncü yılı anısına bir film çekildiği, "satrancın Mozart'ı" olarak anıldığı… O bunların hiçbiriyle ilgilenmiyor gibi, önündeki tahtaya bakıyor. Ben heyecanımı yendikten sonra fark ediyorum tahtanın sayamadığım kadar dikey ve yatayı olduğunu! Şu şah, tamam, bu vezir, şunlar kale, fil ve atlar, tamam bunlar piyonlar… Peki, bu taşlar nedir, daha önce hiç görmediğim, bu nasıl bir spiral hamledir, anlamadım bu taş nasıl vardı oraya, bu nasıl bir hamledir rakibin aynı anda iki taşını alan! Capablanca, ancak ben onun bu tuhaf satranç takımıyla ilgilenmeye başlayınca ilgileniyor benimle, taşları tutarken güzel bir kadının beline elini koyup onu dansa kaldırıyor gibi ince, başlıyor öğretmeye…

FİLMDEN DİYAGRAMLAR

Diyagram 1

wKg1,Qd1,Nc3,e6,Ra1,f1,Pa2,b2,e3,e4,g2,h2/bKf7,Qa5,Nd7,f6,Bc8,Ra8,h8,Pa7,b7,g7,h7

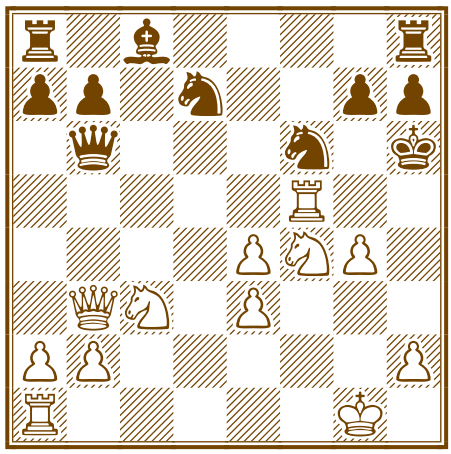
Capablanca - Bogoljubov

Beyaz hamlededir.

1.♕b3! ♔g6 2.♖f5! ♕b6 3.♘f4+ ♔h6 4.g4

Capablanca ♕f7!! oynamayarak hemen kazancı kaçırıyor ve rakibe oyunu eşitleme fırsatı veriyor (Diyagram 2).

Diyagram 2

wKg1,Qb3,Nc3,f4,Ra1,f5,Pa2,b2,e3,e4,g4,h2/bKh6,Qb6,Nd7,f6,Bc8,Ra8,h8,Pa7,b7,g7,h7

Capablanca - Bogoljubov

Siyah hamlededir.

1.g5!

Bogolyubov başka ne oynasa hemen kaybederdi. Tek hamleyi bulmasına karşın Capablanca'nın kurduğu baskı altında hata yapacak ve maçı kaybedecektir.

Kaynaklar

- *https://www.imdb.com/title/tt013674 (Erişim tarihi: 08.03.2021)*

GÖKYAY VAKFI
SATRANÇ
MÜZESİ

110
ülke

700
'den fazla tematik satranç takımı

GUINNESS REKORTMENİ TÜRKİYE'NİN TEK SATRANÇ MÜZESİ

Pazartesi hariç her gün
10:00 - 12:30 / 13:30 - 18:00

Altındağ Belediyesi Arkası, Sakarya Mah.
Basamaklı Sokak No:3 06230 Samanpazarı, Ankara

gokyaysatrancvakfi.org.tr

MESLEKLERİN GELECEĞİNDE ÖN PLANA ÇIKACAK BECERİLER VE SATRANÇ

İlker Pazarcıoğlu
ilkerpazarcioglu@gmail.com

Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum ya da WEF) merkezi İsviçre'de bulunan uluslararası bir sivil toplum kuruluşu. Bin üye şirketi ve kamu sübvansiyonları tarafından finanse edilen bu kuruluş, misyonunu "küresel, bölgesel ve küresel şekillendirmek için iş dünyası, siyasi, akademik ve diğer toplum liderlerini bir araya getirerek dünyanın durumunu iyileştirmek" olarak nitelendiriyor.

WEF, İsviçre'nin doğu Alpler bölgesindeki Graubünden'deki bir dağ beldesi olan Davos'ta Ocak ayının sonundaki yıllık toplantısıyla kamuoyunda tanınıyor. Toplantı, iş dünyası liderleri, siyasi liderler, ekonomistler, ünlüler ve gazeteciler de dahil olmak üzere yaklaşık üç bin seçkin katılımcıyı, beş yüz oturum boyunca küresel sorunları tartışmak üzere, her sene yaklaşık bir hafta bir araya getiriyor.

WEF tarafından iki yılda bir "Future of Jobs" / "İşlerin – Mesleklerin Geleceği" raporu hazırlanıyor. Bu raporda, geleceğin iş ve becerilerinin haritası çıkarılması hedefleni-

yor. En son yayınlanan raporda yer alan "2025 Yılında En Fazla Ön Plana Çıkacak Beceriler" bölümünü incelerken, bu becerilerden pek çoğunun satranç oynayarak geliştirilebileceğini düşündüm ve on tanesini örneklerle de açıklayarak özellikle çocukları ve kendileri bu spora gönül vermiş velilerle de paylaşmak istedim.

2025 yılında ön planda olacak bu beceriler şu şekilde:

1. Analitik Düşünme ve İnovasyon

Satranç belli kural ve prensipleri olan yaratıcılığınızı geliştirebileceğiniz bir laboratuvar adeta. Karmaşık pozisyonları, öğrendiklerimizle yönetilebilir küçük parçalara bölüyoruz ve sürekli konum değerlendiriyoruz maç esnasında. Ve sürekli oyun esnasında yeni fikirleri keşfediyoruz. Her satranççının bileceği gibi satranç dilindeki açıklama sembollerinde yenilik yani inovasyonu ifade eden N harfi bile var.

2. Aktif Öğrenme ve Öğrenme Stratejileri

Belirli bir müfredatla, sistematik olarak sürekli öğrenmenize ve gelişmenize imkan veren, öğrenme kaslarınızı geliştiren daha başka bir oyun var mıdır bilemiyorum. İnsanın öğrenme iştahını sürekli besleyen bir spor satranç.

3. Kompleks Problem Çözme

Bir satranç sporcusu her gün çeşitli temalarda taktik soru çözer ve sürekli kompleks problem çözme kaslarını geliştirir.

4. Eleştirel Düşünme ve Analiz

Eleştirel düşünme, sorgulama ve şüpheciliğe dayanan, sağduyu ve bilimsel kanıtlarla uyuşan net hükümlere varmak için somut veya soyut konular üzerinde düşünme süreçlerini de içeren bir süreç. Satranç var olan konumu sürekli sorgulayarak yeni fikirlerin de ortaya çıkmasını sağlar.

5. Yaratıcılık, Özgünlük ve İnisiyatif Geliştirme

Bir satranç oyunu o kadar özgündür ki, oynanan iki oyunun aynı olma ihtimali 1/10120'dir. (Bu hesaplamayı 1950'li yıllarda Amerikan matematikçi Claude Shannon yaptığı için buna Shannon sayısı denmiştir. (Bu arada gözlemlenebilir ev-

rendeki atom sayısı tahminen 1082'dir.)

6. Liderlik ve Sosyal Etki

Satrançta geliştirdiğiniz meziyetler liderlik için de gereklidir. Liderler karar verirler. Satrançta da hamle size geçince sürekli yeni kararlar verip hamle yapmak zorundasınız. Satranç karar verme kaslarınızı geliştirir. Ayrıca toplum içinde saygınlığı yüksek bir spor olarak kabul edildiğinden, sosyal etkinizi de arttırır.

7. Teknoloji Kullanımı İzlemi ve Kontrolü

Günümüzde satranç sadece masa başında oynanan bir oyun değil. Lichess, chess.com, icc gibi farklı internet platformlarını kullanarak oynayabildiğimiz, Chessbase gibi yazılımları kullanarak veri analizi yapabildiğimiz bir oyun. Çocukların küçük yaştan itibaren bu gibi programları kullanabilmesi, genel olarak teknoloji hakimiyetlerine de katkı sağlayabilir.

8. Yılmazlık, Strese Dayanıklılık ve Esneklik

Yılmazlık, değişen durumlara karşı esneklik gösterebilme ve negatif duygusal tecrübelerden kurtulabilme yeteneği. Bir turnuva esnasında her zaman işler iyi gitmiyor. Kaybettiğiniz maçtan sonra da yenilgiyi unutup bir sonraki maçınıza konsantre olmak zorundasınız. Dolayısıyla yılmazlık, strese dayanıklılık ve esnekliği de geliştiren bir spor satranç.

9. Akıl Yürütme, Problem Çözme ve Fikir Oluşturma

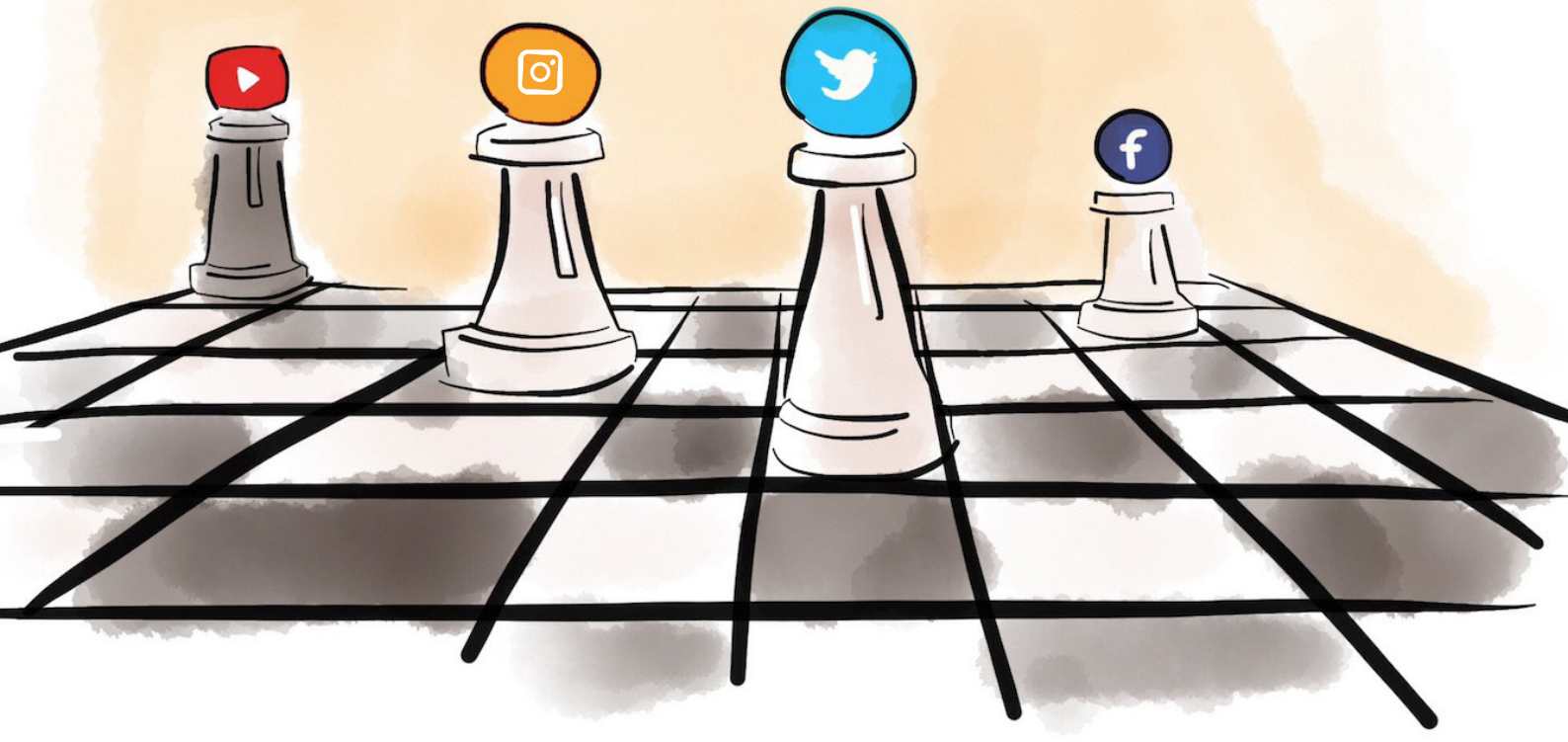
Hayatında satranç olan kişilerin, günlük hayatta da akıl yürütme, problem çözme ve fikir oluşturma konularında daha başarılı olacağını düşünüyorum.

10. Duygusal Zeka

Duygusal Zeka, bir insanın kendisine veya başkalarına ait duyguları anlama, sezinleme, yönetme ve yönlendirme yetisi, kapasitesi ve becerisinin ölçümünü tanımlanmakta. Satrançta rakibinize hazırlanırken, rakibin nasıl bir psikolojiyle maça çıkacağını, turnuvanın gidişatına göre beraberlik ya da kazanca oynayacağını tahmin ediyorsunuz ve ona göre hazırlıklarınızı yapıyorsunuz. Oyun esnasında da kendi duygularınıza hakim olup, konumun gerektirdiği hamleyi yapmak önemli.

Bahsettiğim raporun tamamına https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020 adresinden ulaşabilirsiniz. Yazılarımla ilgili her türlü eleştiri ve öneri için bana ilkerpazarcioglu@gmail.com adresinden ulaşabilirsiniz. Bir sonraki sayıda görüşmek dileğiyle.

Bizi takip edin

www.tsf.org.tr

TurkiyeSatrancFederasyonu @turkishchess @turkishchess TurkishChess turkiyesatrancfederasyonu

Çocuklarımız oynasın, Türkiye kazansın.

Türkiye'nin geleceği çocuklarımızın zihinsel gelişimi için satrancı destekliyoruz.
Türkiye'nin Bankası, Türkiye Satranç Federasyonu ana sponsoru.

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU 1991

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Türkiye'nin Bankası